

Základy číslicové elektroniky

Vyučující:

Zdeněk Plíva

*e-mail: zdenek.pliva@tul.cz
3536*

Miroslav Holada
Leoš Petržílka

...

Přehled témat

- Číselné soustavy
- Číslicová elektronika
- Logické stavy
- Základní logické funkce
- Booleova algebra
- Realizace obvodu

Proč číslicové obvody ??

- Velký rozptyl výrobních parametrů bez změny funkce
- Spolehlivější přenos a zpracování
- Menší náchylnost na rušení šumem
- Díky kompresním kódům možnost přenosu vyššího množství dat
- Obvody jsou univerzálnější – velké série / nízké náklady
- Vyšší stupeň integrace
- Možnost komprese přenášených dat

Číslicové obvody - pojmy

Technologie výroby

- TTL
- CMOS

Typy logických obvodů

- Kombinační
- Sekvenční

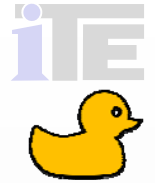
Stupeň integrace

- SSI – malá integrace (Small Scale Integration) – 1-12 hradel
- MSI – střední integrace (Middle SI) – 13-99 hradel
- LSI – vysoká integrace (Large SI) – 100-9 999 hradel
- VLSI/XLSI – velmi vysoká int. (Very/eXtra LSI) – 10 000-99 999 hradel
- ULSI – hóódně vysoká untegrace (Ultra LSI) – nad 100 000 hradel

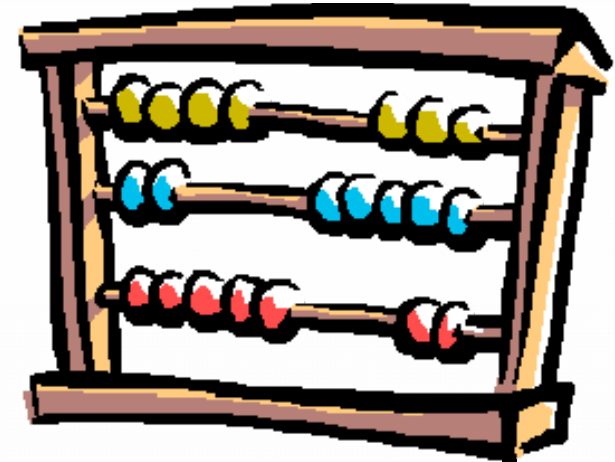
Číselné soustavy

Polyadické číselné soustavy

z-adické číslo

v z-adické soustavě:

$$A = a_n z^n + \dots + a_0 z^0 + a_{-1} z^{-1} + \dots + a_{-m} z^{-m}$$

z je základ soustavy $z \geq 2$ (2, 8, 10, 16)

a_i je z-adická číslice $0 \leq a_i < z$ („z“ různých a_i)

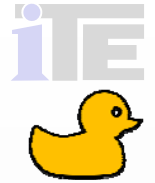
$$a_{\min} = 0 \quad a_{\max} = z - 1$$

<http://www.ite.tu.cz>

Číselné soustavy

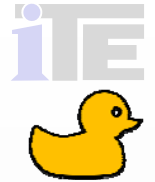
1 001

$$1*10^3 + 0*10^2 + 0*10^1 + 1*10^0$$

Číselné soustavy

1001...

Je-li toto číslo psáno v
soustavě:

pak je dekadická
hodnota:

Binární	9
Oktalové	513
Dekadické	1001
Hexadecimální . .	4097

<http://www.ite.tul.cz>

Číselné soustavy

1001_{10/D}

$$1 * 10^3 + 0 * 10^2 + 0 * 10^1 + 1 * 10^0 = 1001_D$$

1001_{8/O}

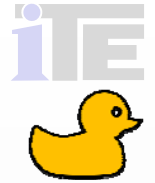
$$1 * 8^3 + 0 * 8^2 + 0 * 8^1 + 1 * 8^0 = 513_D$$

<http://www.ite.tul.cz>

Číselné soustavy

1001_{2/B}

$$1*2^3 + 0*2^2 + 0*2^1 + 1*2^0 = 9_D$$

1001_{16/H}

$$1*16^3 + 0*16^2 + 0*16^1 + 1*16^0 =$$

4097_D

<http://www.ite.tul.cz>

Převod 2 → 10

1	0	0	0	0	1	1	1
128	64	32	16	8	4	2	1

$$128 + 4 + 2 + 1 = 135_D$$

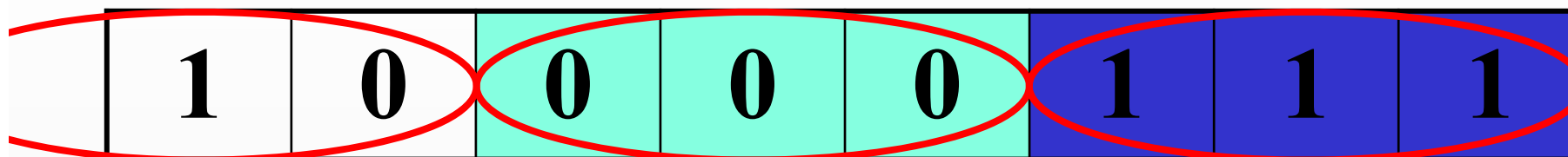
$$10000111_B = 87_H$$

$$8 * 16 + 7 = 135_D$$

Převod 2 → 10

128	64	32	16	8	4	2	1
-----	----	----	----	---	---	---	---

$$128 + 4 + 2 + 1 = 135_D$$

$$010000111_B = 207_O$$

$$2 \cdot 64 + 0 \cdot 8 + 7 = 135_D$$

číslo	Z = 2	Z = 8	Z = 10	Z = 16
0	0000	00	00	00
1	0001	01	01	01
2	0010	02	02	02
3	0011	03	03	03
4	0100	04	04	04
5	0101	05	05	05
6	0110	06	06	06
7	0111	07	07	07
8	1000	10	08	08
9	1001	11	09	09
10	1010	12	10	0A
11	1011	13	11	0B
12	1100	14	12	0C
13	1101	15	13	0D
14	1110	16	14	0E
15	1111	17	15	0F

Převod $10 \rightarrow 2$

Číslo před desetinnou čárkou dělíme dvěma a zapisujeme zprava doleva zbytky při dělení:

$$364 : 2 = 182 \quad \text{zb. } 0$$

Převod
desítkového čísla do
dvojkového

0₂

Převod $10 \rightarrow 2$

Číslo před desetinnou čárkou dělíme dvěma a zapisujeme zprava doleva zbytky při dělení:

$$364 : 2 = 182 \quad \text{zb. } 0$$

$$182 : 2 = 91 \quad \text{zb. } 0$$

Převod
desítkového čísla do
dvojkového

00₂

Převod $10 \rightarrow 2$

Číslo před desetinnou čárkou dělíme dvěma a zapisujeme zprava doleva zbytky při dělení:

$$364 : 2 = 182 \quad \text{zb. } 0$$

$$182 : 2 = 91 \quad \text{zb. } 0$$

$$91 : 2 = 45 \quad \text{zb. } 1$$

Převod
desítkového čísla do
dvojkového

100₂

Převod $10 \rightarrow 2$

Číslo před desetinnou čárkou dělíme dvěma a zapisujeme zprava doleva zbytky při dělení:

$$364 : 2 = 182 \quad \text{zb. } 0$$

$$182 : 2 = 91 \quad \text{zb. } 0$$

$$91 : 2 = 45 \quad \text{zb. } 1$$

$$45 : 2 = 22 \quad \text{zb. } 1$$

$$22 : 2 = 11 \quad \text{zb. } 0$$

$$11 : 2 = 5 \quad \text{zb. } 1$$

$$5 : 2 = 2 \quad \text{zb. } 1$$

$$2 : 2 = 1 \quad \text{zb. } 0$$

Převod
desítkového čísla do
dvojkového

16C_H

000101101100₂

Převod 10 → 16

Číslo dělíme šestnácti a zapisujeme zprava doleva zbytky při dělení:

$$364 : 16 = 22 \quad \text{zb. } \textcircled{12}$$

Převod
desítkového čísla do
šestnáctkového (hexa)

1 → 1 10 → A

2 → 2 11 → B

...

9 → 9 15 → F

$\textcircled{\text{C}}_{16}$

Převod 10 → 16

Číslo dělíme šestnácti a zapisujeme zprava doleva zbytky při dělení:

$$364 : 16 = 22 \quad \text{zb. } 12$$

$$22 : 16 = 1 \quad \text{zb. } 6$$

Převod
desítkového čísla do
šestnáctkového (hexa)

$$1 \rightarrow 1 \quad 10 \rightarrow A$$

$$2 \rightarrow 2 \quad 11 \rightarrow B$$

...

$$9 \rightarrow 9 \quad 15 \rightarrow F$$

16C₁₆

Převod 10 → 16

Číslo dělíme šestnácti a zapisujeme zprava doleva zbytky při dělení:

$$364 : 16 = 22 \quad \text{zb. } 12$$

$$22 : 16 = 1 \quad \text{zb. } 6$$

Převod
desítkového čísla do
šestnáctkového (hexa)

$$1 \rightarrow 1 \quad 10 \rightarrow A$$

$$2 \rightarrow 2 \quad 11 \rightarrow B$$

...

$$9 \rightarrow 9 \quad 15 \rightarrow F$$

16C₁₆

Zobrazování záporných čísel

a) **Přímý kód** – přidáme znaménkový bit
+ ... 0 - ... 1 (např.: -6 ... 1 0110)
složité aritmetické operace – *nepoužívá se*

b) **Dvojkový doplněk**
inverze čísla zvětšenou o 1

Př.

zobrazení čísla **-14**

01110 → inverze = **10001**

přičíst 1 → **10001 + 1 = 10010**

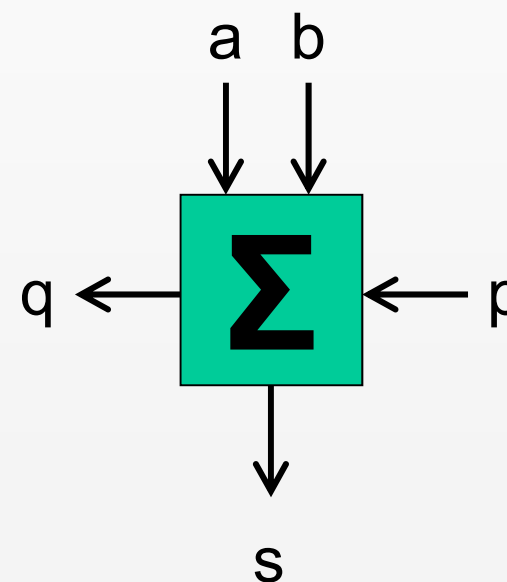
Sčítání čísel

$$\begin{array}{r} 14_{10} \\ + 6_{10} \\ \hline 20_{10} \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 01110_2 \\ + 00110_2 \\ \hline 10100_2 \end{array}$$

Úplná sčítačka

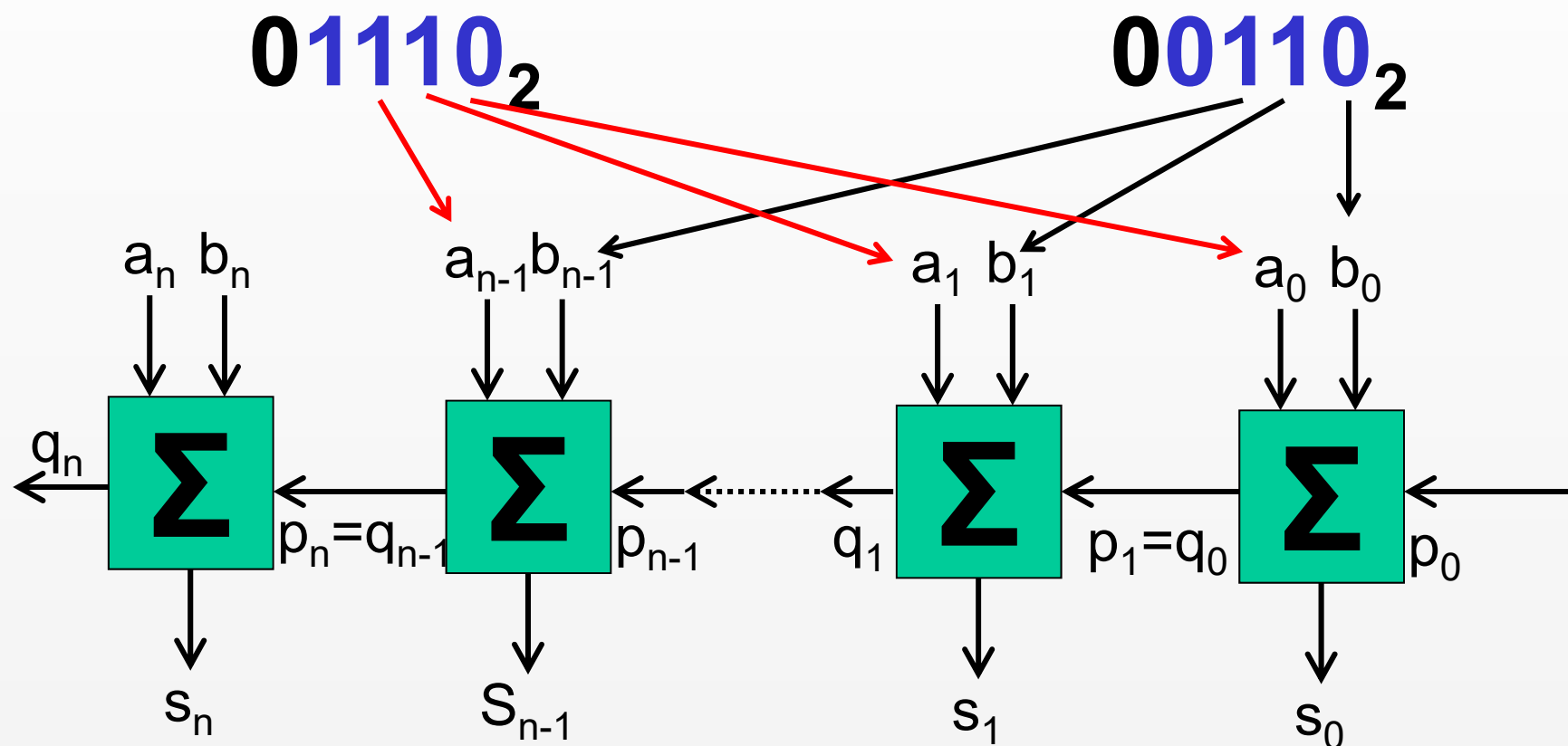

<http://www.ite.tul.cz>

Paralelní dvojková sčítačka

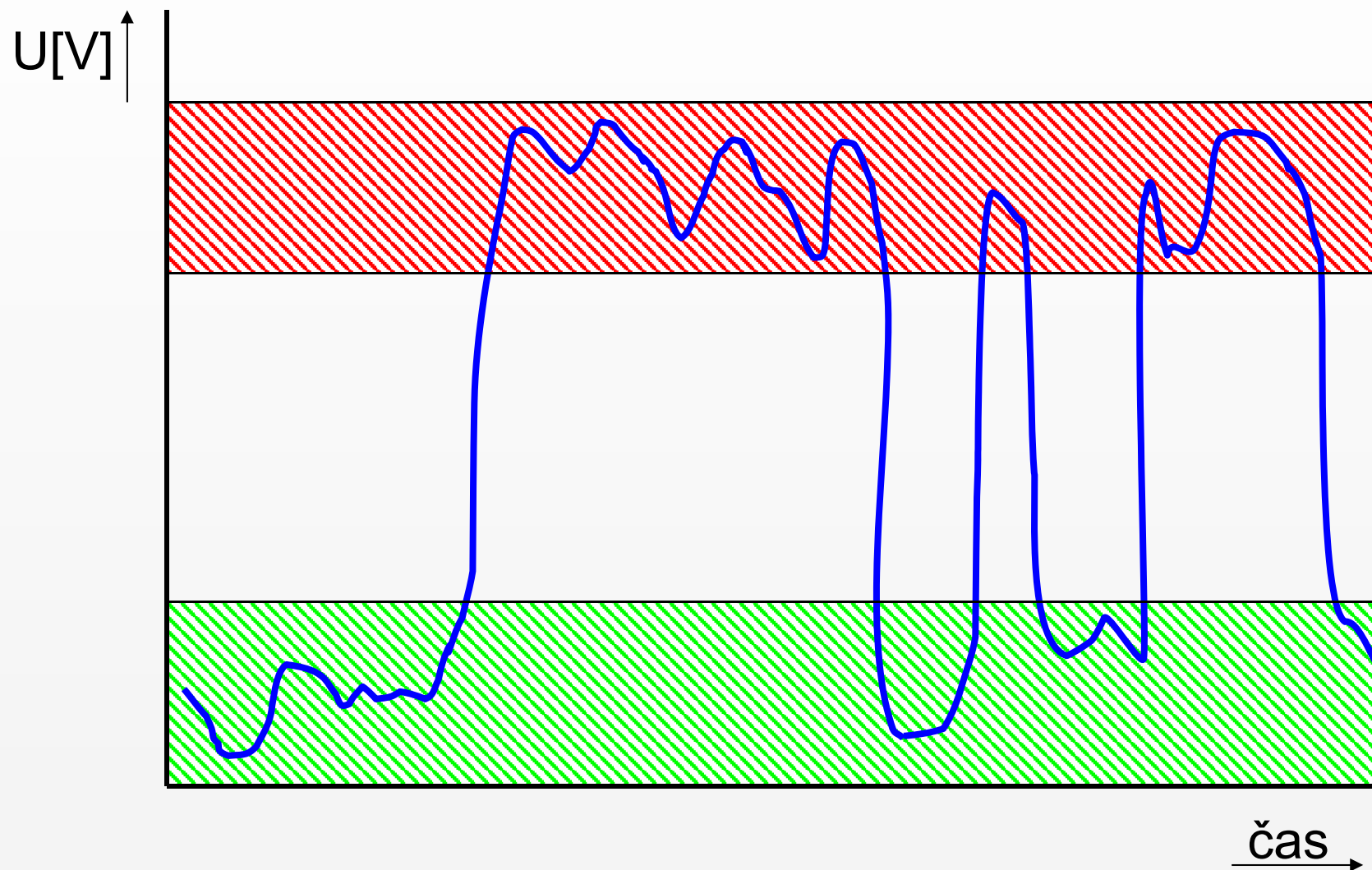

<http://www.ite.tul.cz>

Číslicové obvody

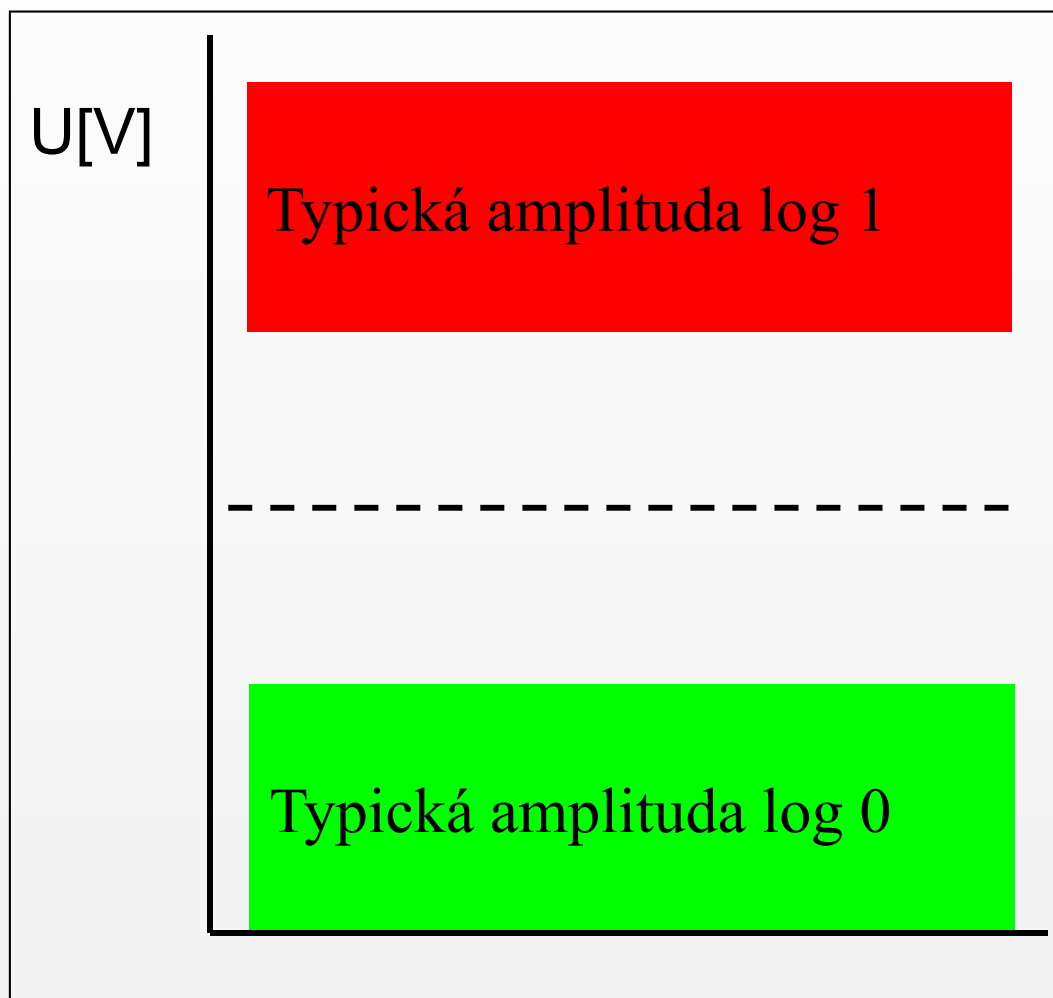

<http://www.ite.tul.cz>

Číslicové obvody

horní mez “1”

dolní mez “1”

*Rozhodovací
amplituda*

horní mez “0”

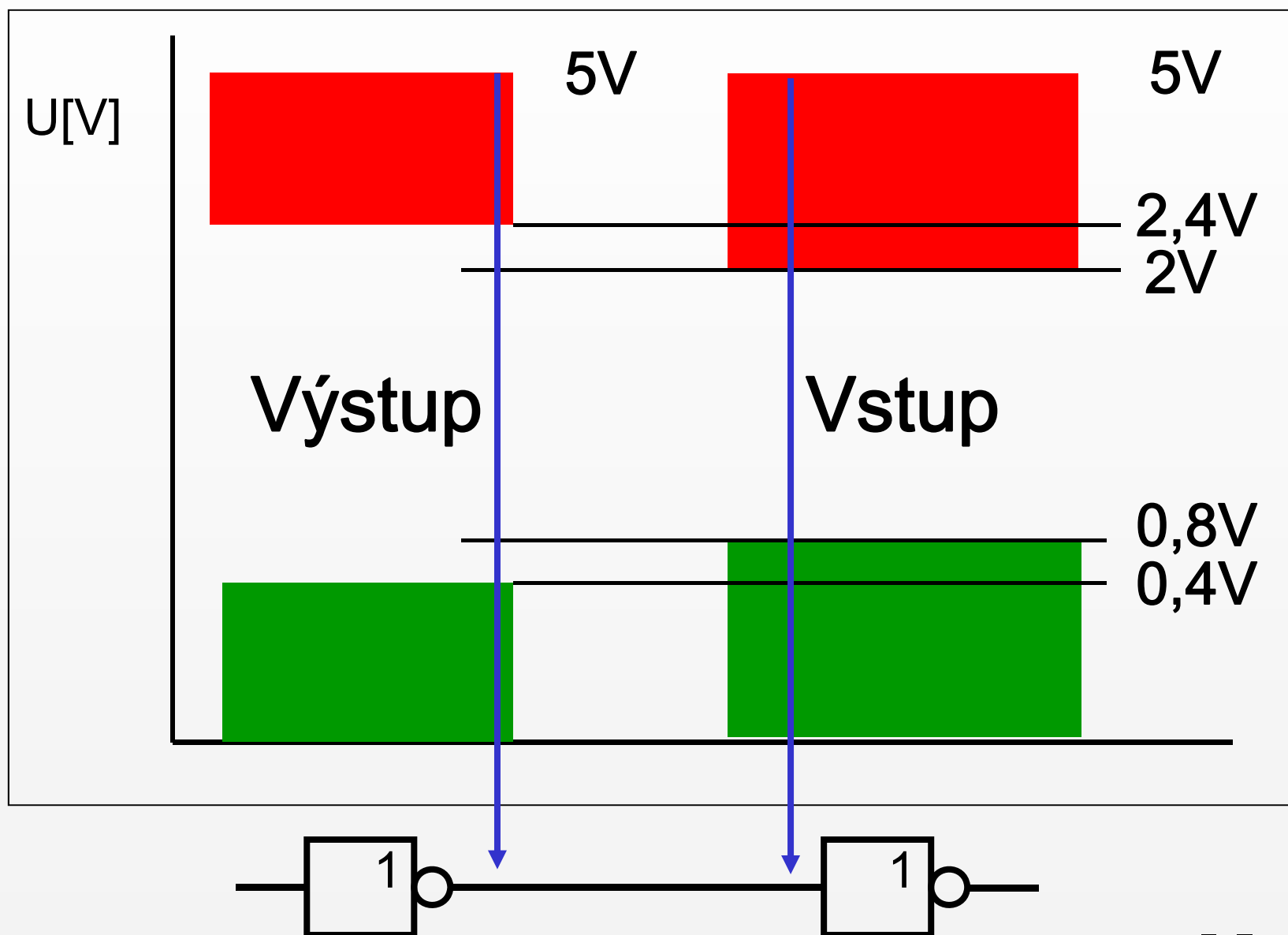
dolní mez “0”

<http://www.ite.tul.cz>

Číslicové TTL obvody

Logické stavy

Zjednodušeně lze popsat **dvěma stavy**
(binární proměnné)

ZAPNUTO / VYPNUTO

PRAVDA / NEPRAVDA

Log.1 / Log.0

True / False

High / Low

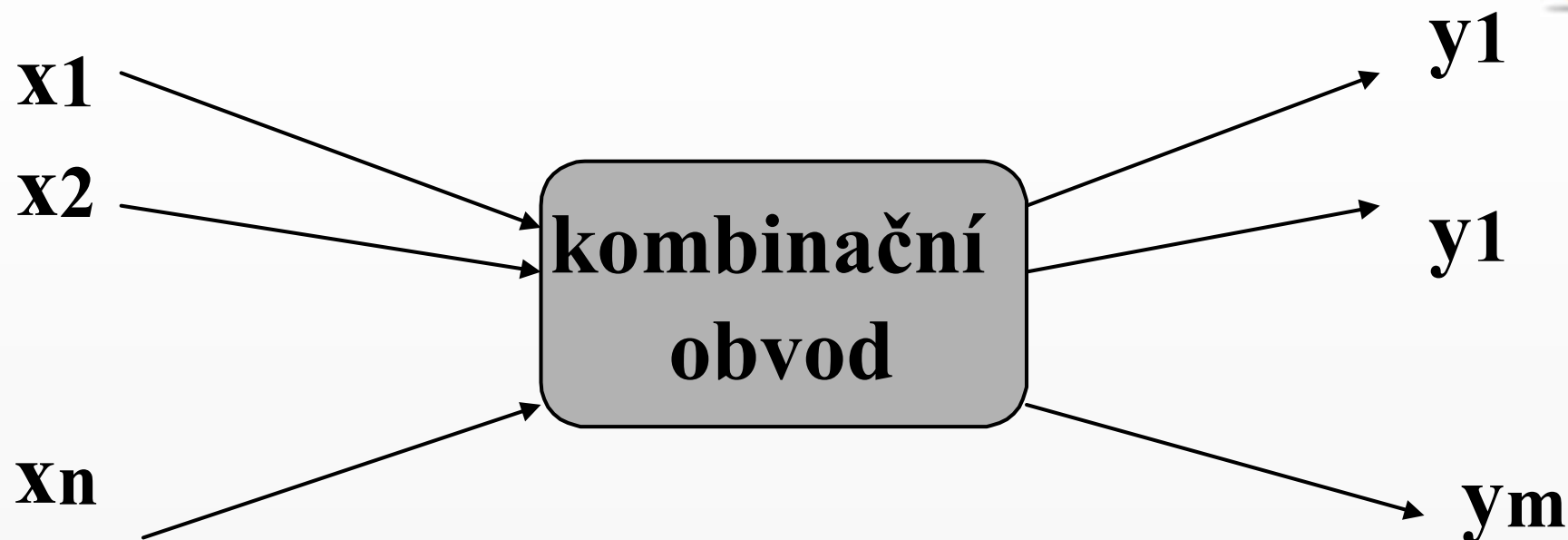
Vysoké / nižší napětí

!! pozitivní / negativní logika (hodnota $X_A < X_B$)

Číslicové obvody

X – vstupní n-bitová proměnná

Y – výstupní m-bitová proměnná

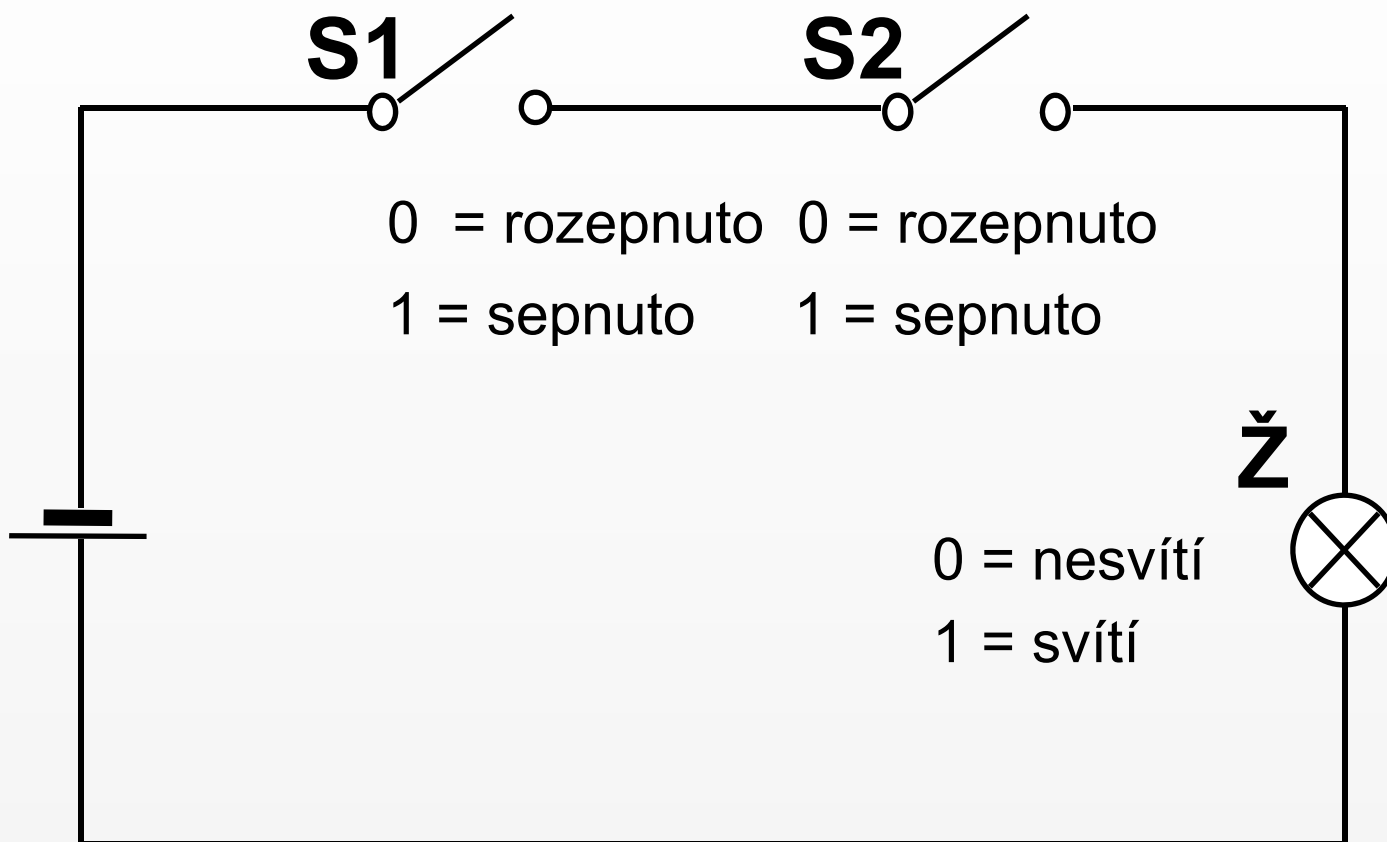
Výstupní hodnoty **Y** určeny pouze aktuálními vstupními hodnotami **X** (reálně s určitým zpožděním)

– t.j. kombinační obvod nemá paměť předchozích vstupních hodnot či vnitřního stavu.

Logické operace

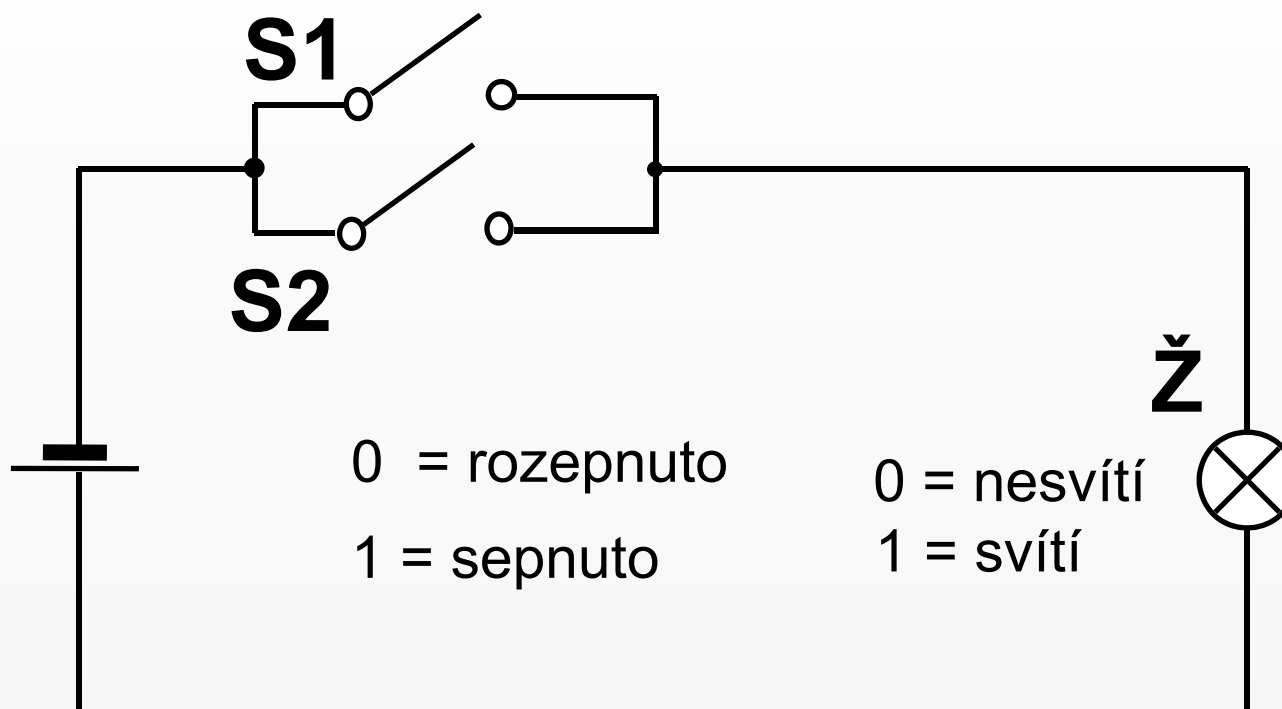
S1	S2	Ž
0	0	0
0	1	0
1	0	0
1	1	1

AND – logický součin

Logické operace

S1	S2	Ž
0	0	0
0	1	1
1	0	1
1	1	1

OR – logický součet

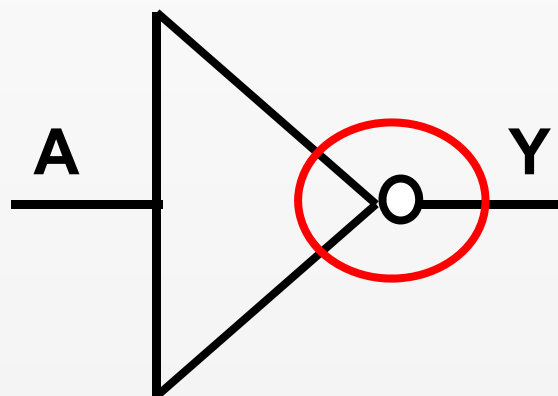
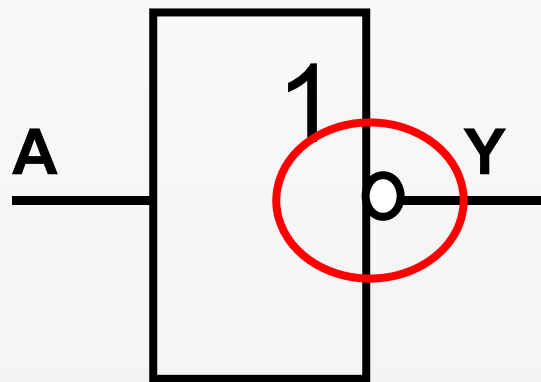

Základní logické funkce

Negace NOT, INVERT

$$Y = \bar{A}, Y = /A, Y = 'A$$

A	Y
0	1
1	0

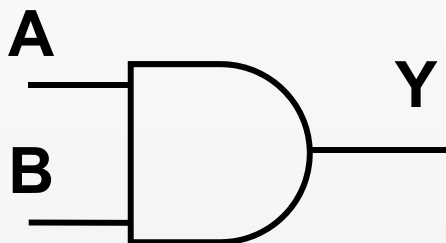
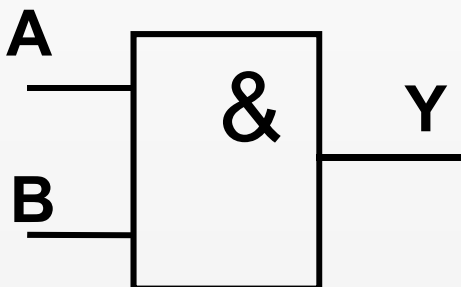

Základní logické funkce

Logický součin AND

$$Y = A.B$$

$$Y = AB$$

A	B	Y
0	0	0
0	1	0
1	0	0
1	1	1

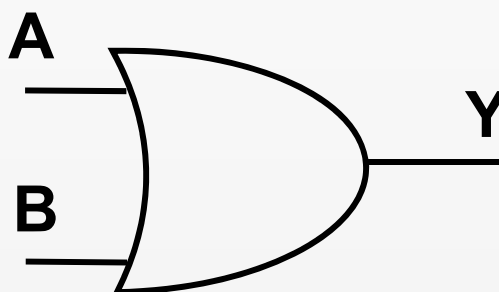
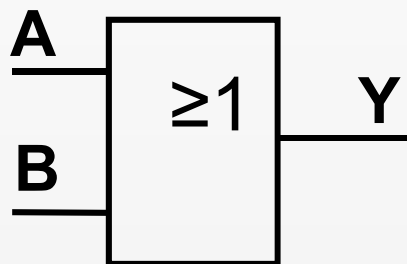

Základní logické funkce

Logický součet OR

$$Y = A + B$$

A	B	Y
0	0	0
0	1	1
1	0	1
1	1	1

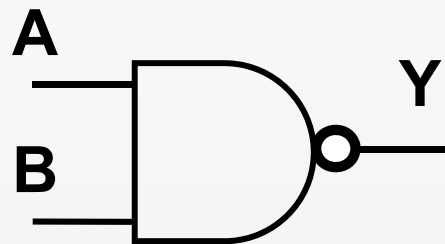
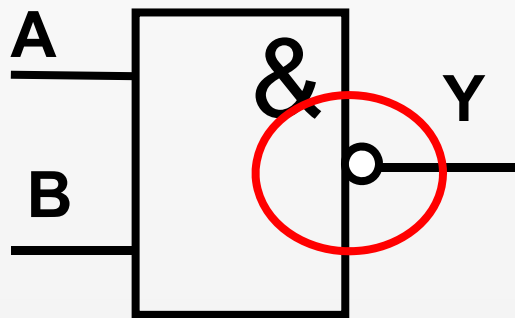

Další logické funkce

Negovaný logický součin NAND

$$Y = \overline{A.B}, Y = \overline{AB}, Y = \overline{(A.B)}$$

A	B	Y
0	0	1
0	1	1
1	0	1
1	1	0

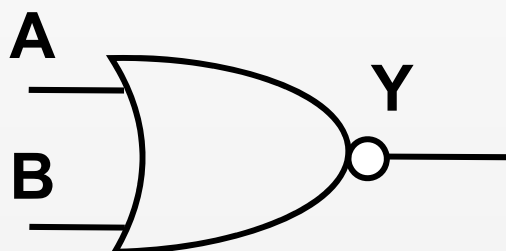
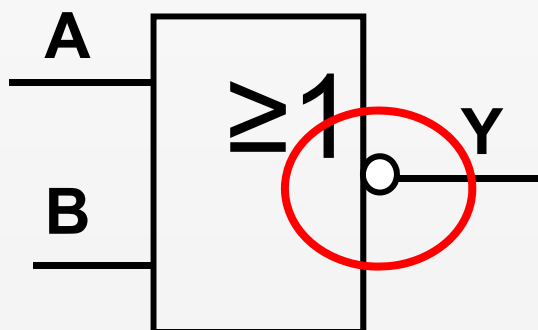

Další logické funkce

Negovaný logický součet

NOR

$$Y = \overline{A+B}, Y = \overline{(A+B)}$$

A	B	Y
0	0	1
0	1	0
1	0	0
1	1	0

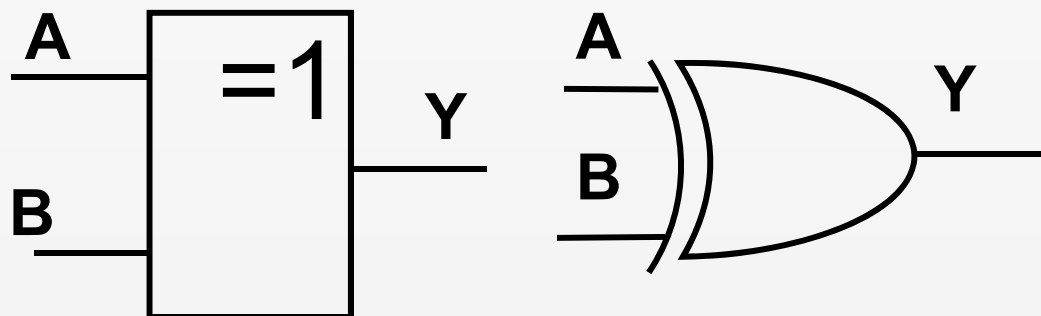

Další logické funkce

Neekvivalence XOR (výhradní OR)

$$Y = A \oplus B$$

A	B	Y
0	0	0
0	1	1
1	0	1
1	1	0

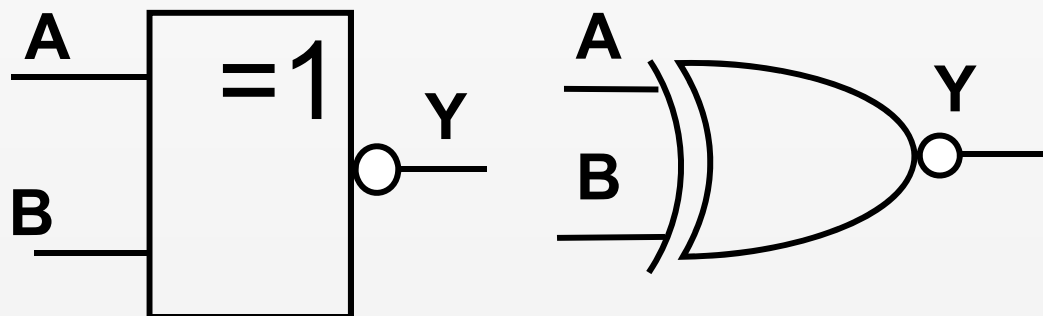

Další logické funkce

ekvivalence

XNOR

$$Y = \overline{A \oplus B}$$

A	B	Y
0	0	1
0	1	0
1	0	0
1	1	1

Základní logické funkce

A	B	NOT	AND	NAND	OR	NOR	XOR	XNOR
0	0	1	0	1	0	1	0	1
0	1	0	0	1	1	0	1	0
1	0		0	1	1	0	1	0
1	1		1	0	1	0	0	1

<http://www.ite.tul.cz>

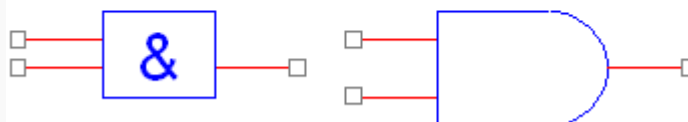
Značení logických hradel

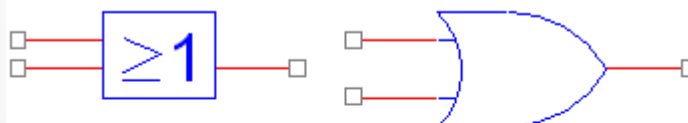
invertor

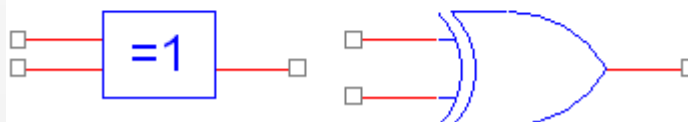
AND

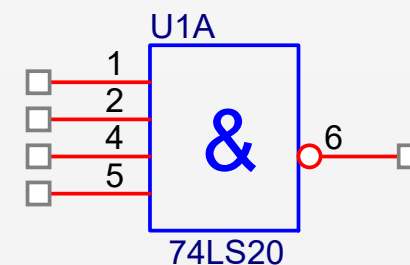
OR

XOR

- vícebrany; společný vodič a napájecí svorky se nekreslí
- **kroužek** = negace (i na vstupu)

<http://www.ite.tul.cz>

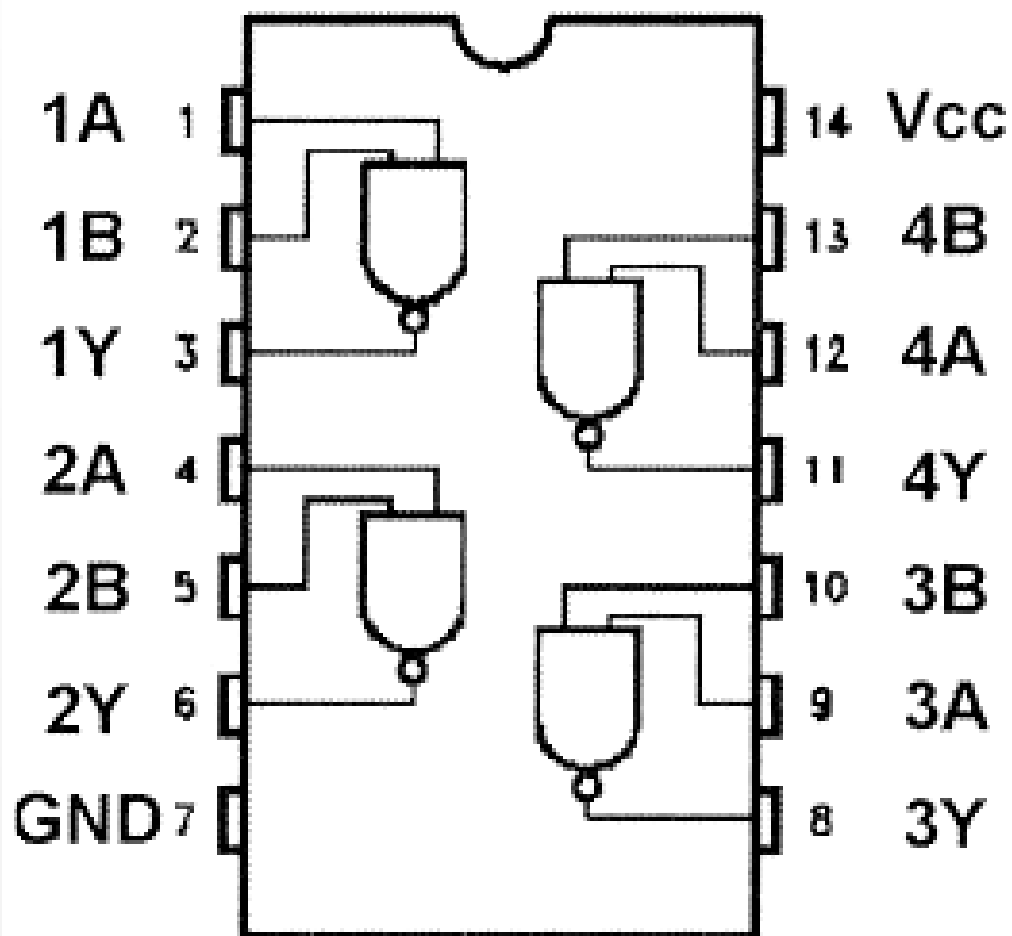

Realizace hradel

74xx00

**DIP (DIL) -14 ,
-16, -24, -28, -40**

**SO -14 , -16, -24,
-28, -40**

Napájení !!

<http://www.ite.tul.cz>

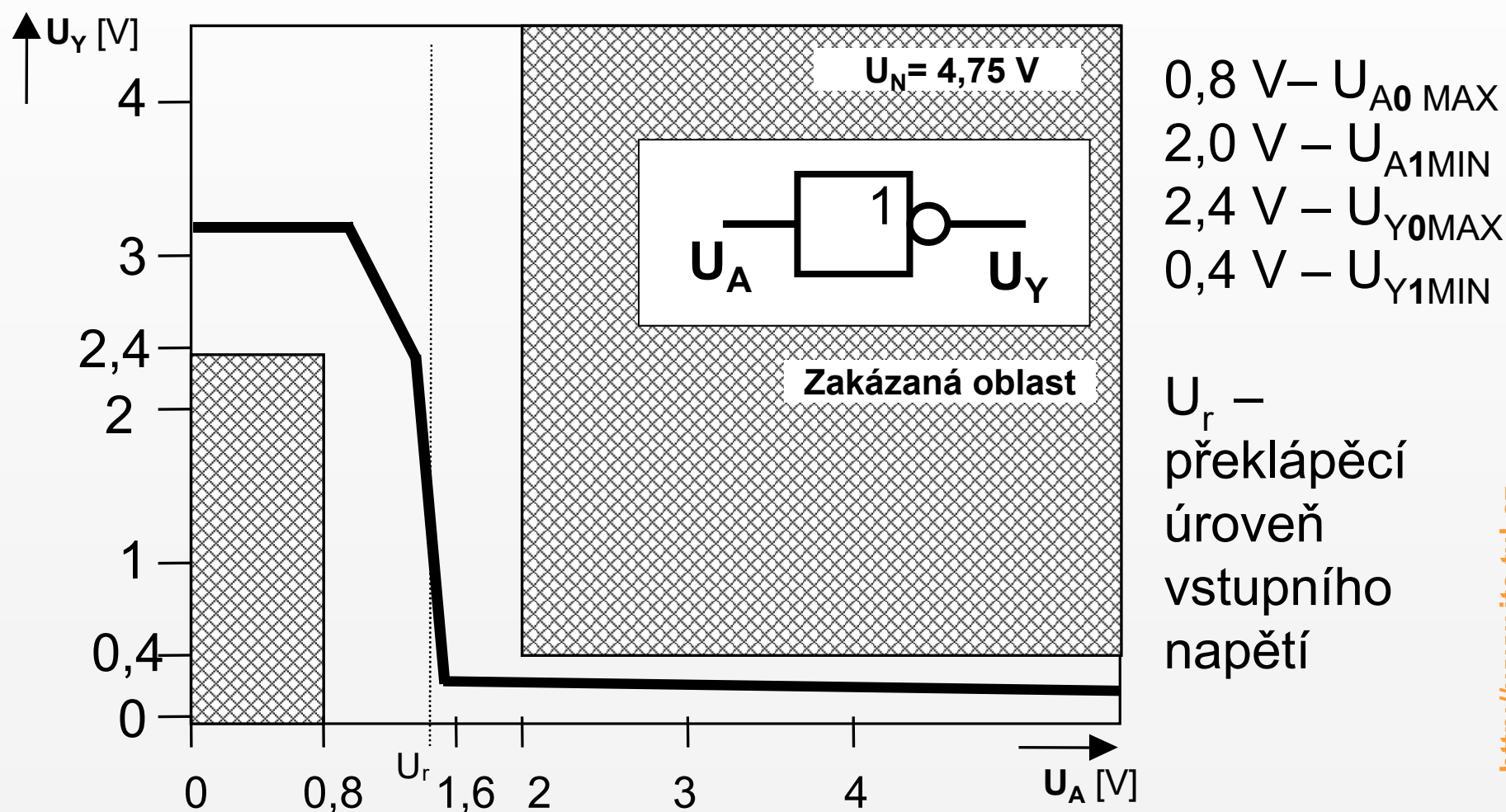

Převodní charka IO

Převodní charakteristika TTL invertoru

<http://www.ite.tul.cz>

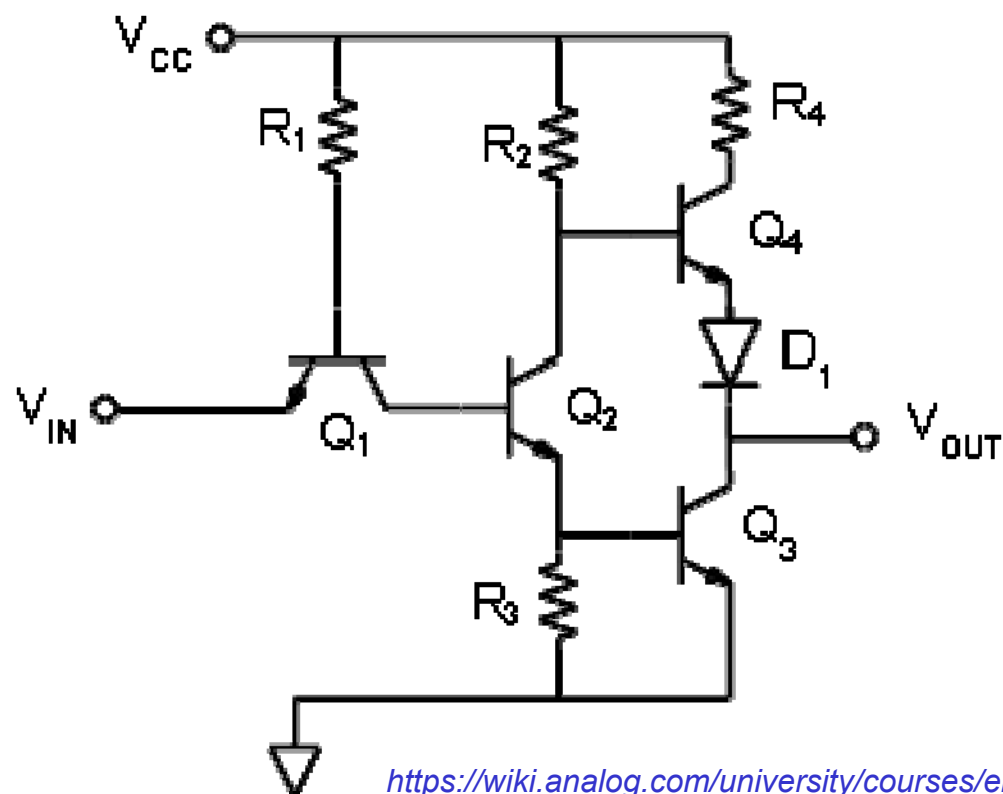

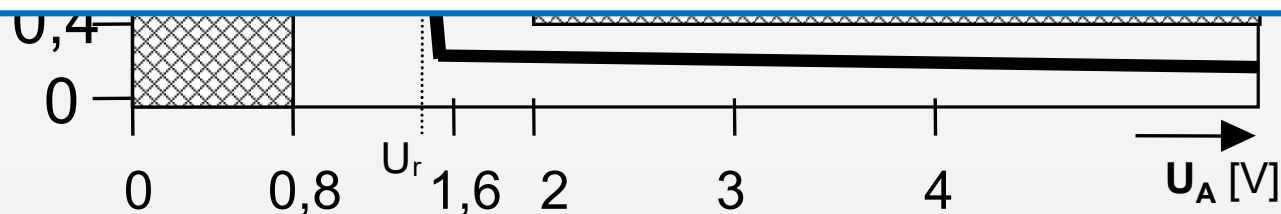
Převodní charka IO

Dřevodní charakteristika TTL invertoru

<https://wiki.analog.com/university/courses/electronics/electronics-lab-27>

<http://www.ite.tu.cz>

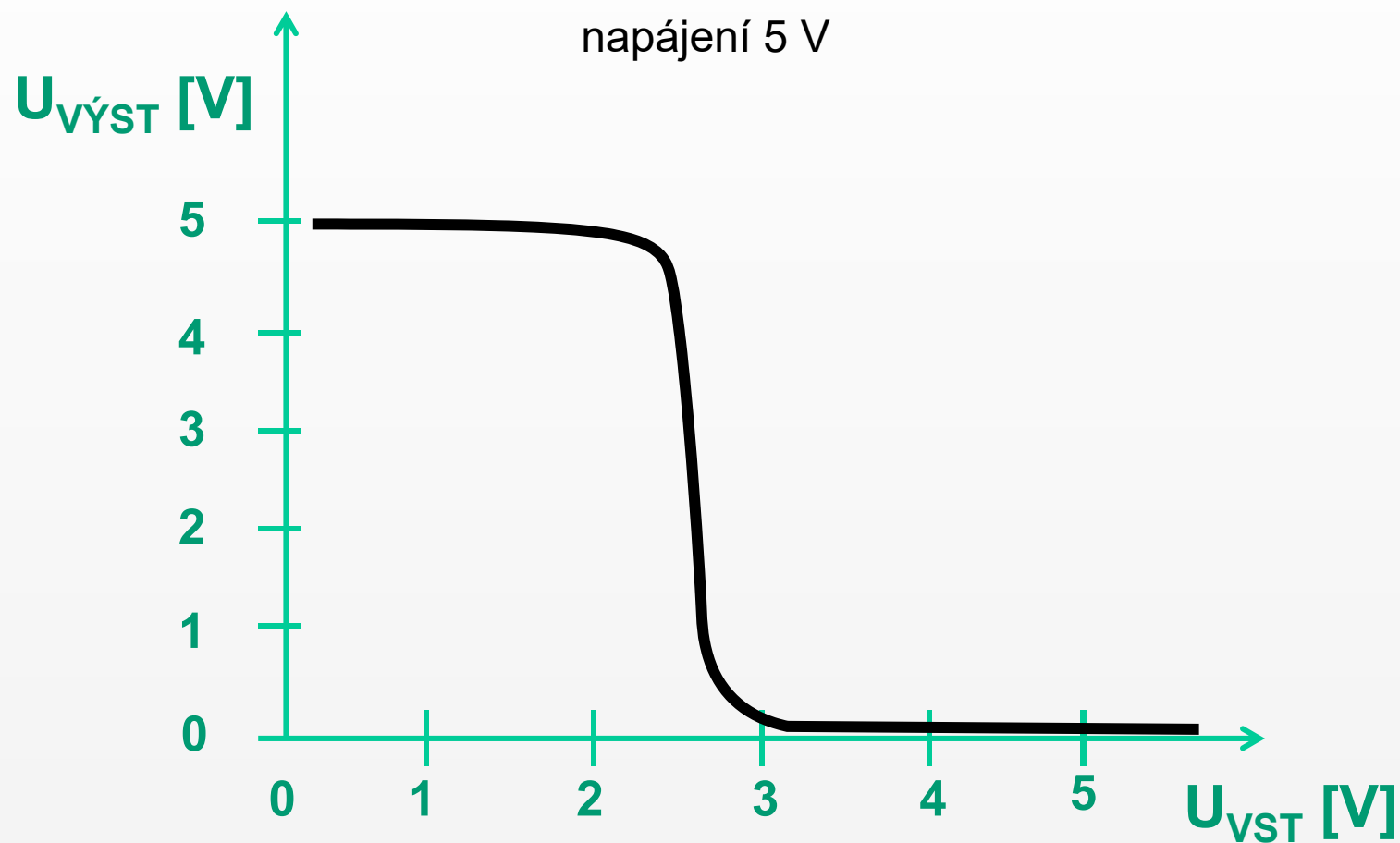

Převodní charka IO

Převodní charakteristika CMOS hradla

napájení 5 V

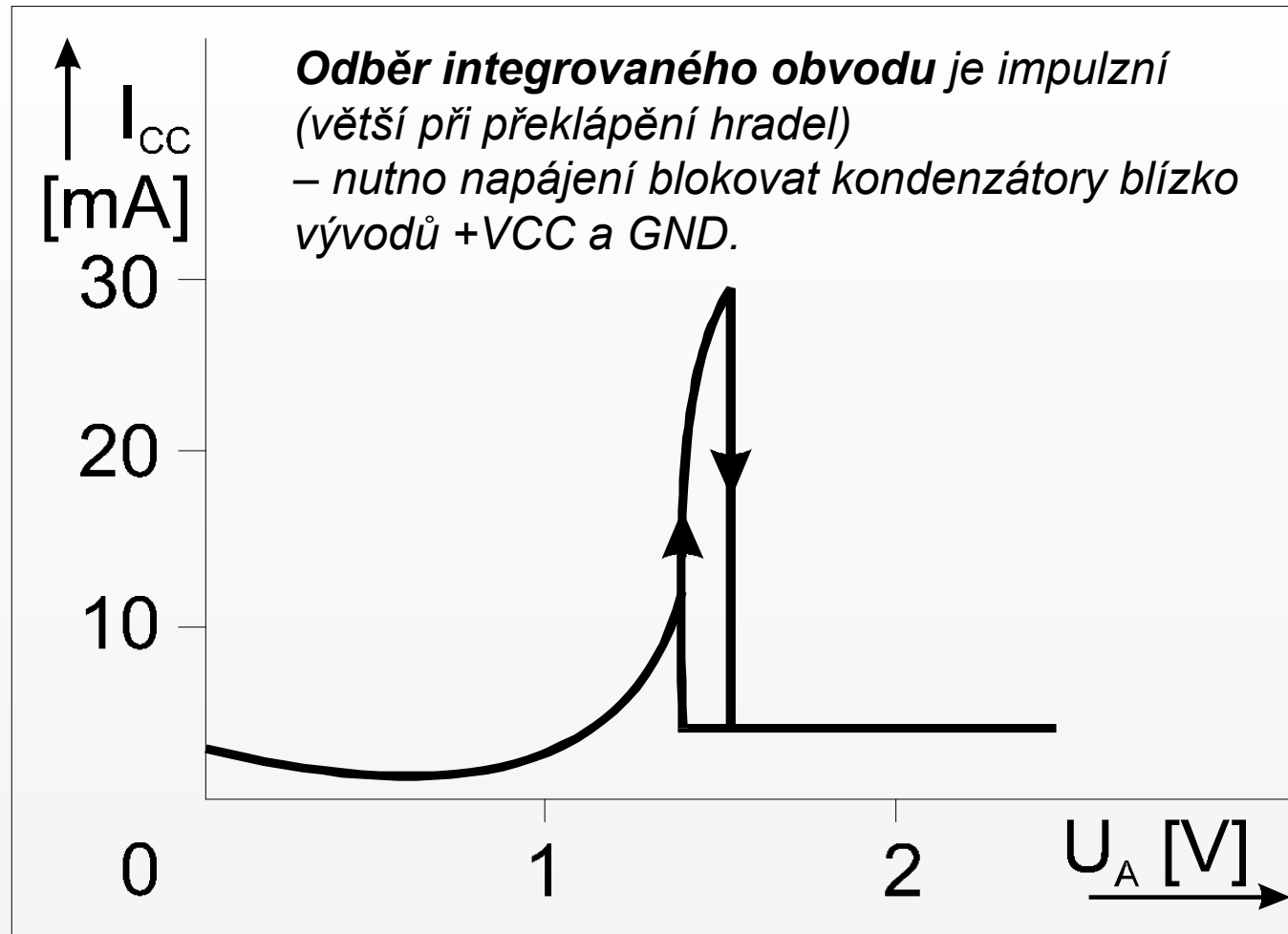

<http://www.ite.tul.cz>

Odběrová ch. invertoru TTL

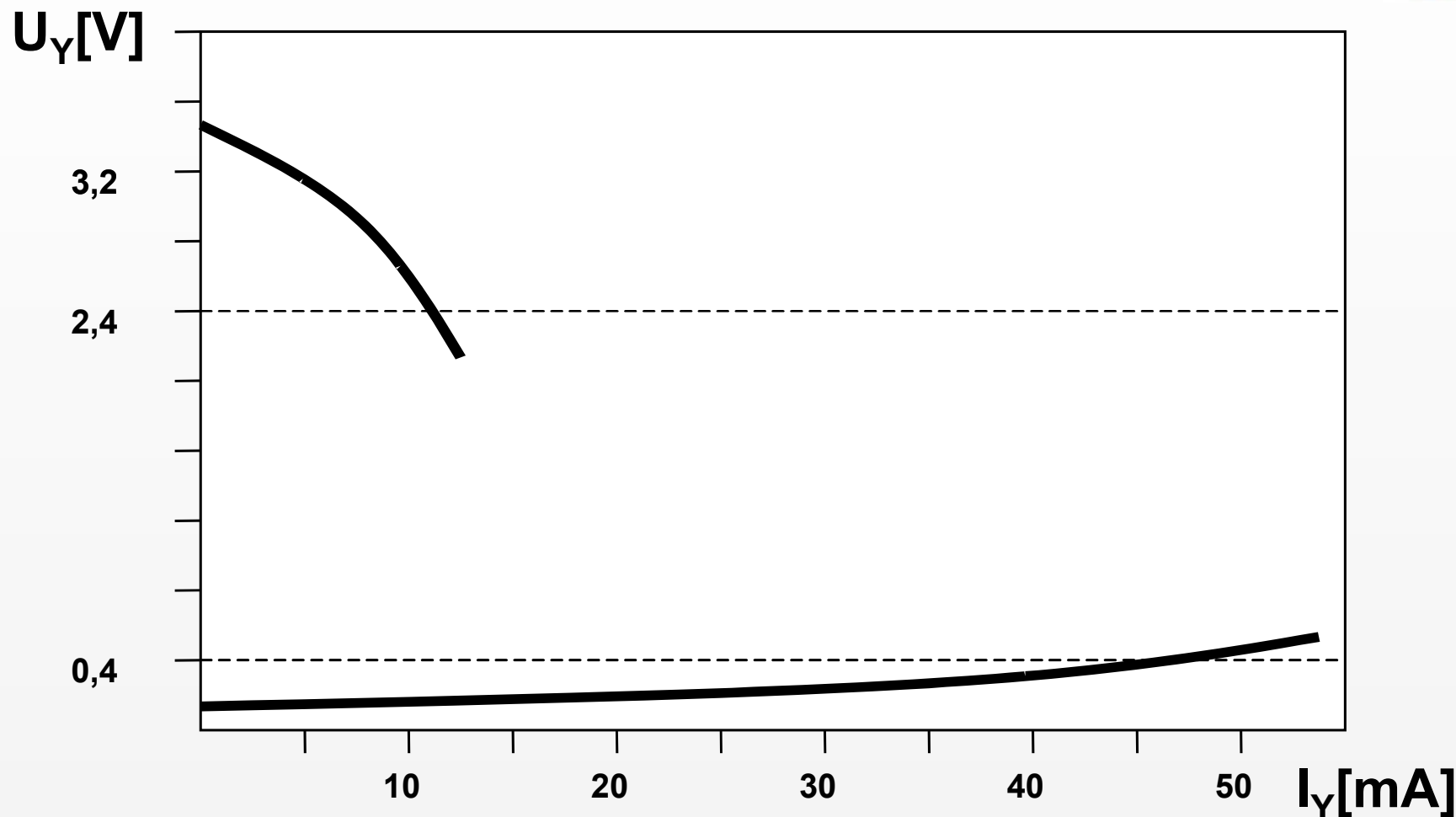

U_A - vstupní napětí na invertoru,
 I_{cc} - proud odebíraný z napájecího zdroje

Zatěžovací ch. TTL hradla

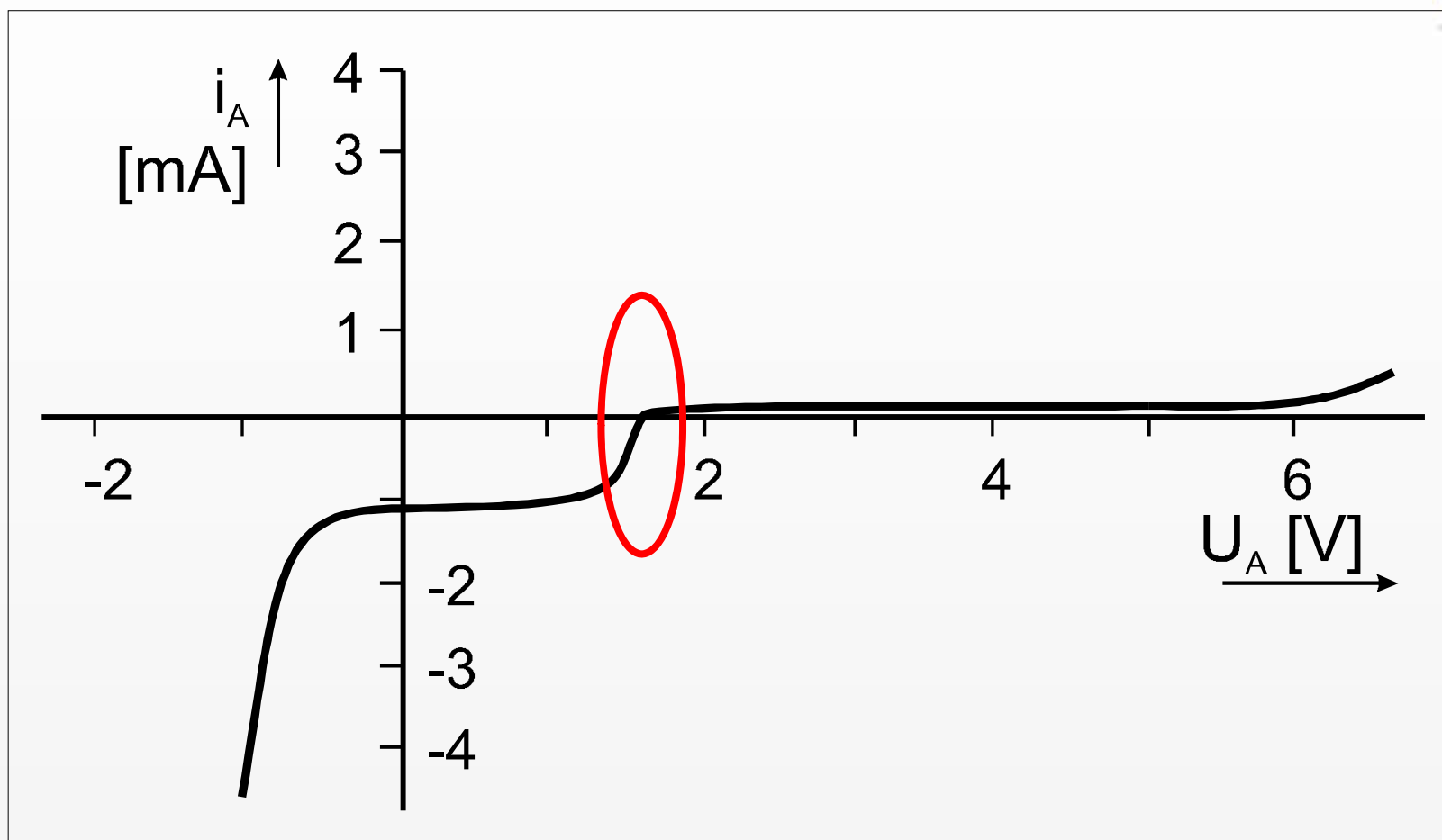

zatěžování výstupu nastaveného do **log. 1** a do **log. 0**

Vstupní ch. TTL hradla

!! **1,5 V** vstupního napětí pro **nulový** vstupní proud. Tato hodnota se ustálí na nezapojených vstupech hradla !!

Ošetření nepoužitých vstupů

Ze vstupní charakteristiky vyplývá, že není vhodné ponechávat u logiky TTL nezapojené vstupy...
(nezapojený vstup je zpravidla interpretován jako log. 1. Napětí, které se ustálí na tomto vstupu však leží v zakázaném pásmu a existuje nebezpečí špatné interpretace tohoto napětí obvodem).

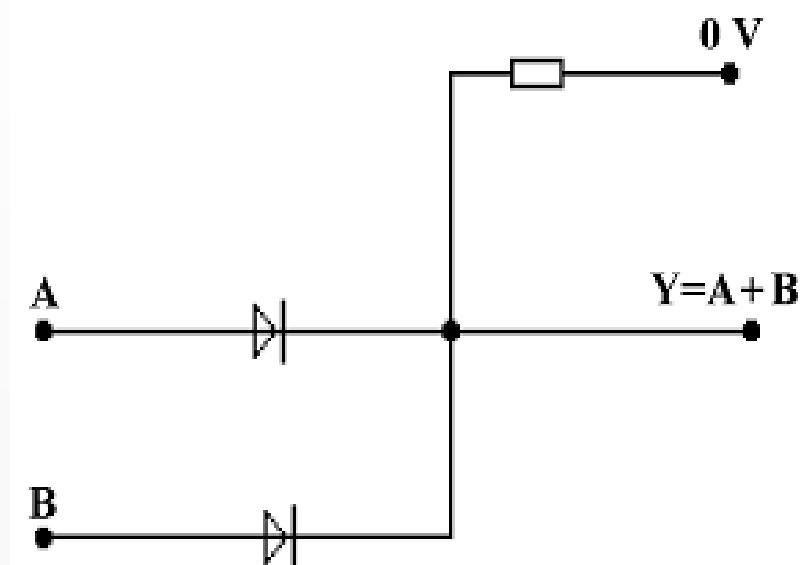
U členů **NAND** je možno nepoužité vstupy paralelně připojit ke vstupům použitým nebo je připojit na úroveň H.

U členů **NOR** je třeba nepoužité vstupy připojit na úroveň L.

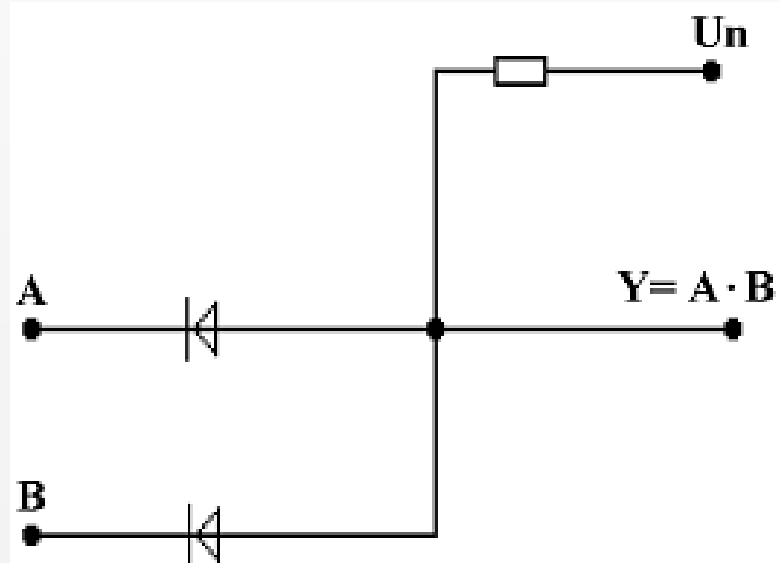

Technologie výroby IO

OR

Diodová logika

AND

Bez aktivního prvku nelze realizovat negaci.
Nelze řadit mnoho obvodů za sebou bez obnovení správných log. úrovní.

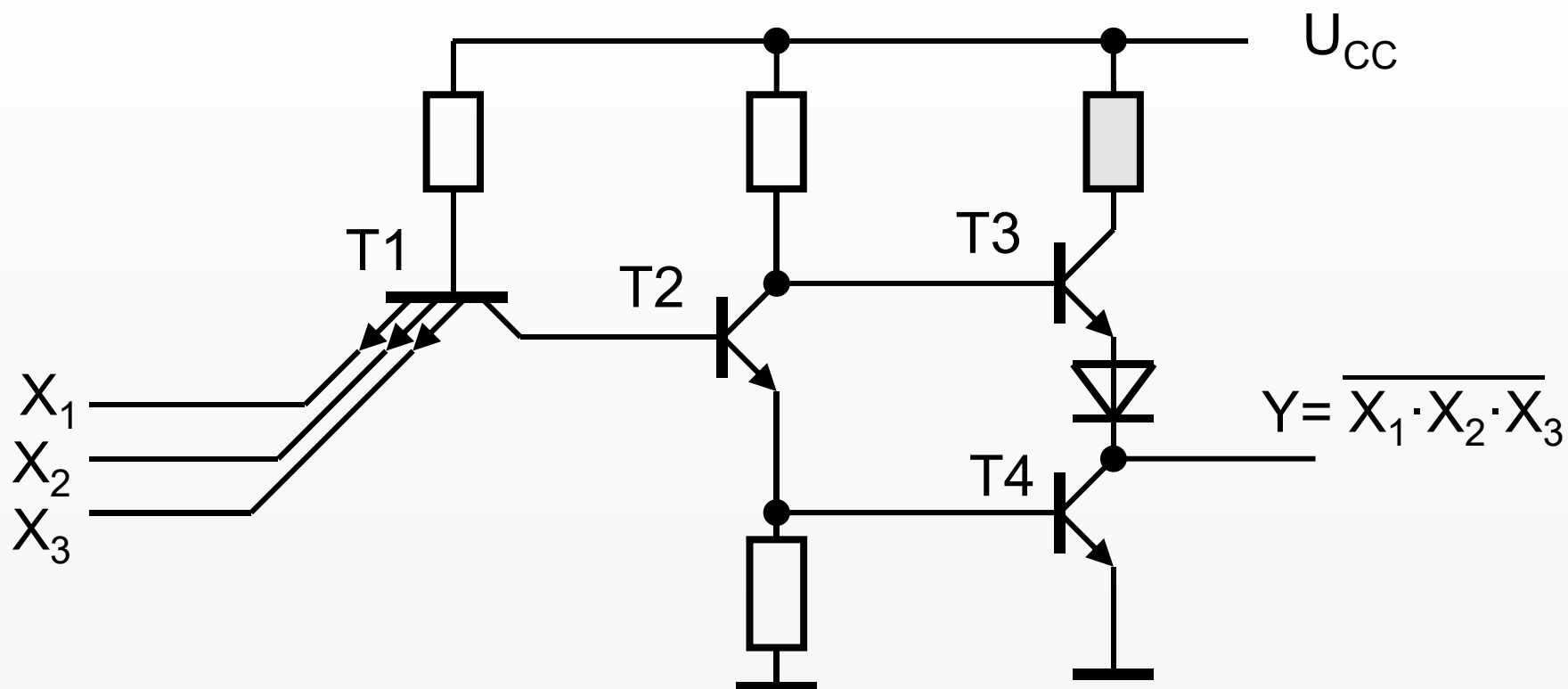
⇒ **diodově-tranzistorová logika**

<http://www.ite.tul.cz>

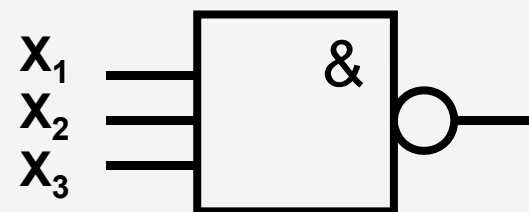

Technologie výroby IO

„nand3“ v TTL

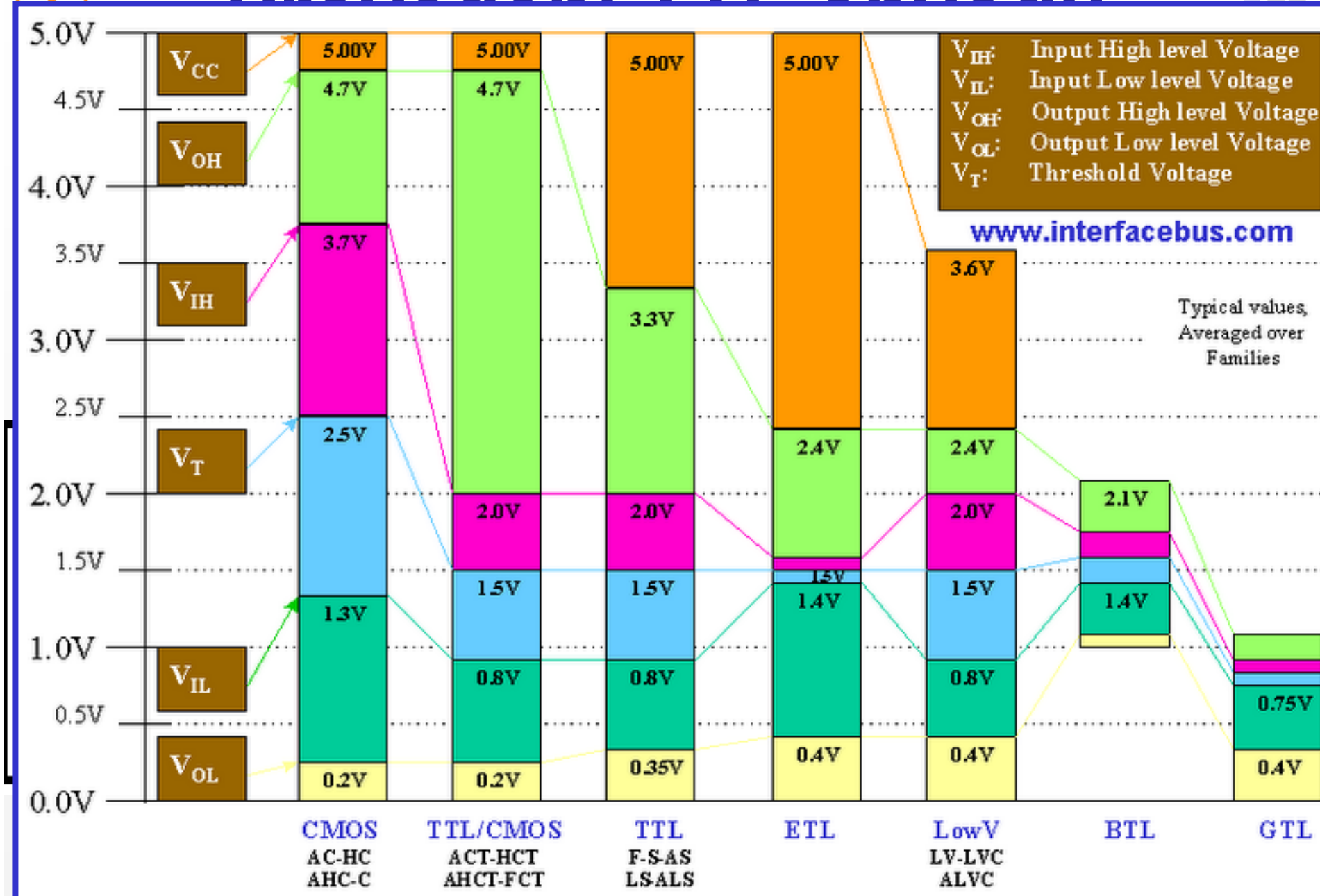
Provedení TTL obvodů

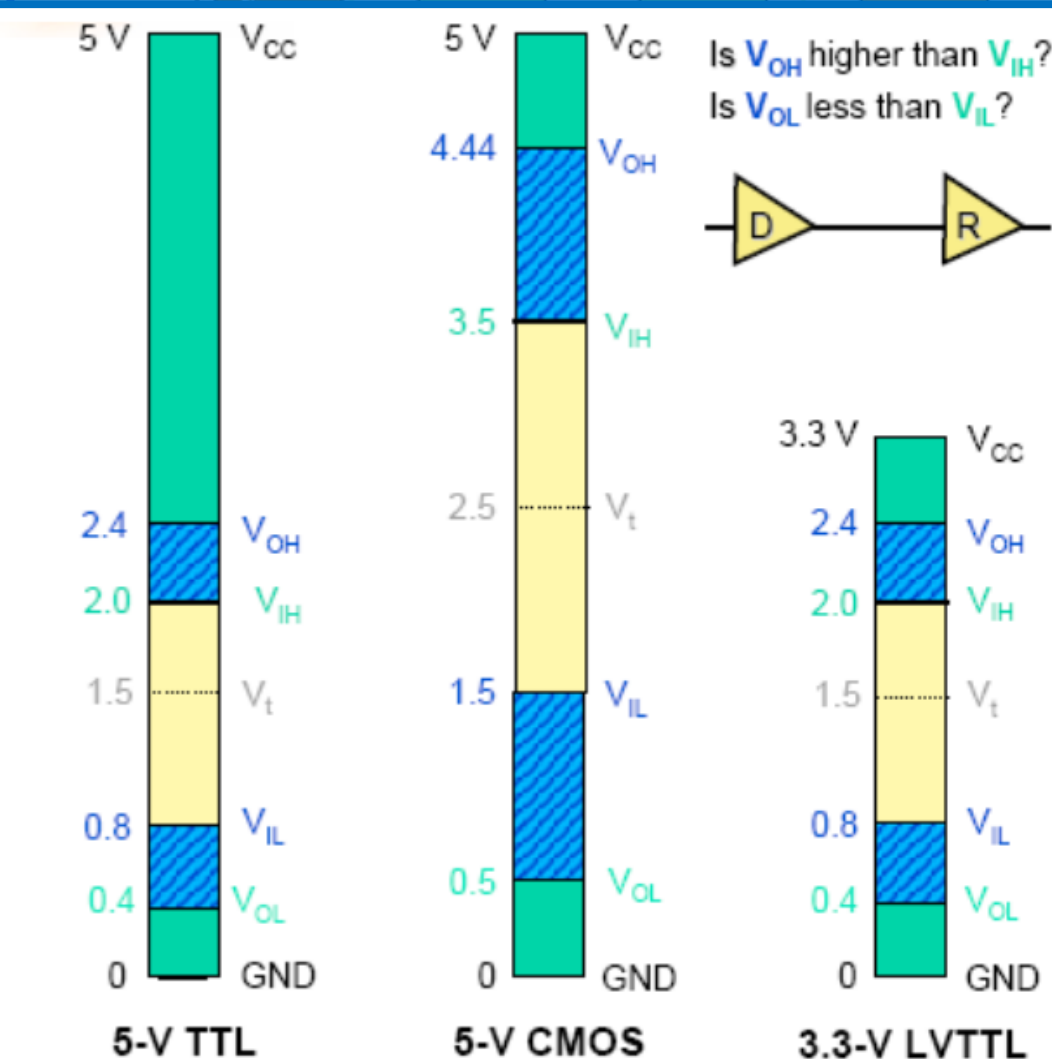
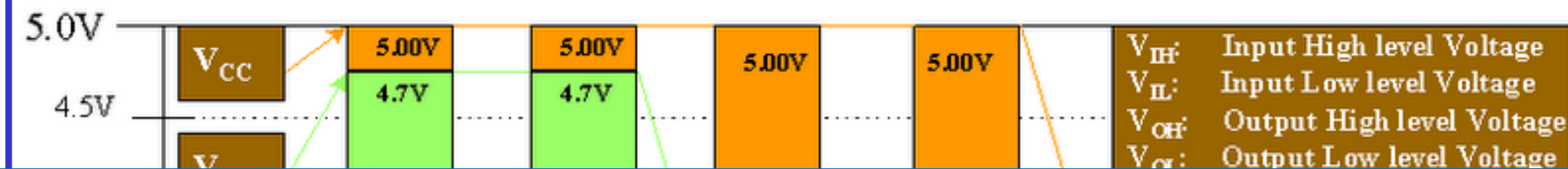
technologické varianty těchto obvodů:

- H – rychlá CMOS (dříve F)
- N – normální
- C – CMOS
- T – kompatibilita s TTL
- L – nízká spotřeba
- S – se Schotkyho diodami (zabraňují saturaci transistorů)
- LS, ALS – nízká spotřeba + Schotkyho diody.
(např. 74**ALS**00, 74**HCT**04)

(viz. např. www.ti.com)

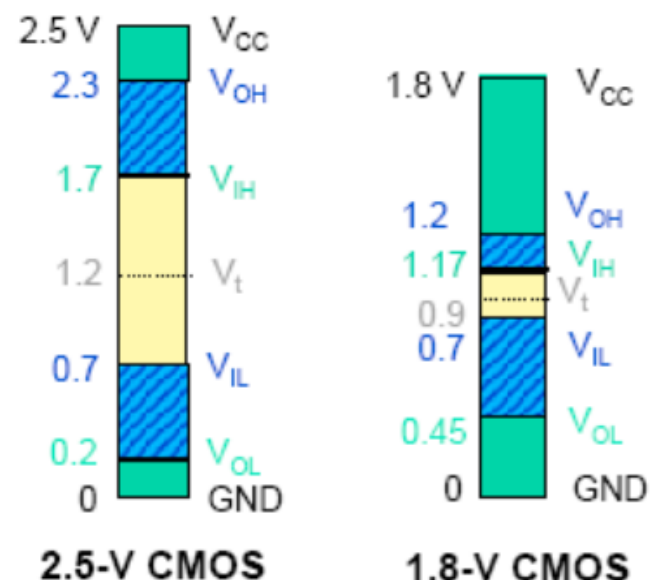

D \ R	5TTL	5CMOS	3LVTTTL	2.5CMOS	1.8CMOS
5TTL	Yes	No	Yes*	Yes*	Yes*
5 CMOS	Yes	Yes	Yes*	Yes*	Yes*
3 LVTTTL	Yes	No	Yes	Yes*	Yes*
2.5 CMOS	Yes	No	Yes	Yes	Yes*
1.8 CMOS	No	No	No	No	Yes

* Requires V_{IH} Tolerance

6× INVERTOR

Pouzdro SO

Pouzdro PDSO

Ukazováček (můj)

6× INVERTOR

???????

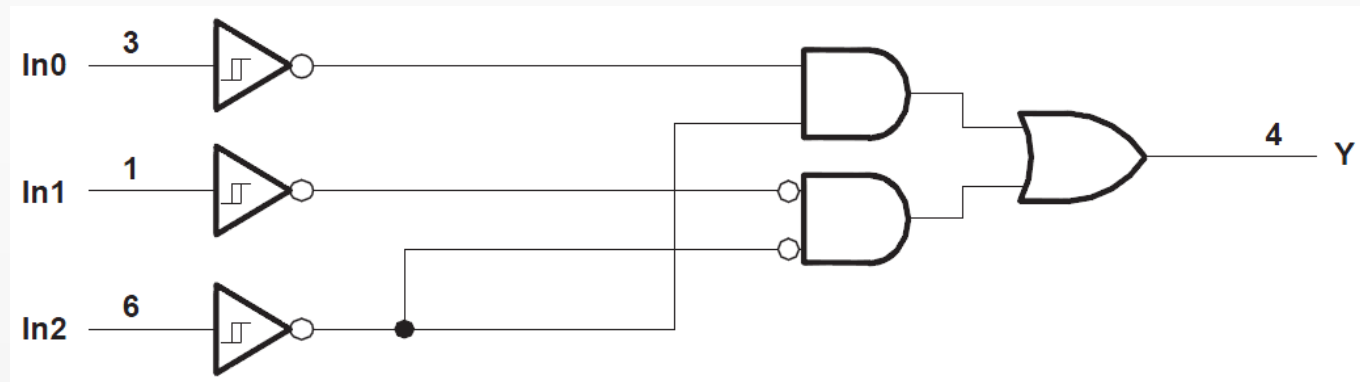
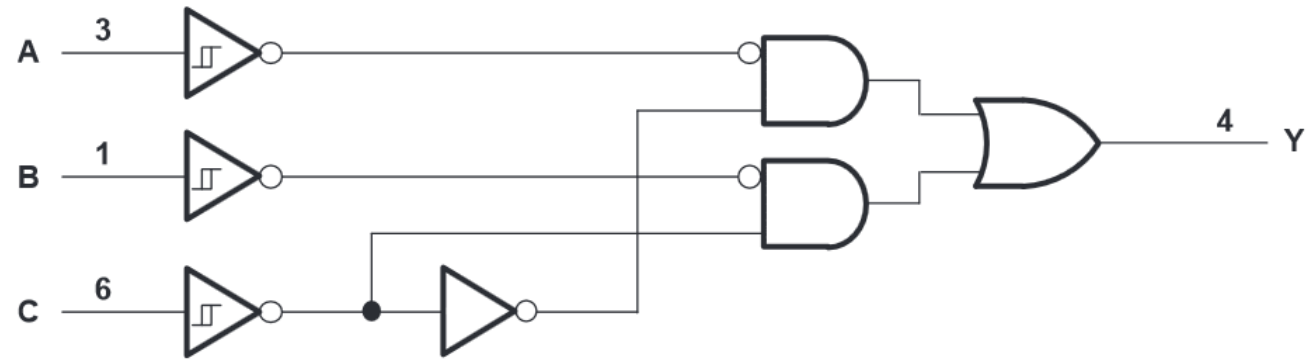

sn74aup1t97

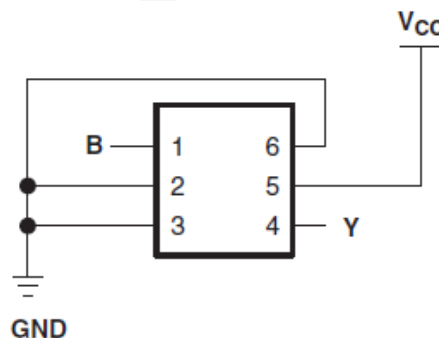
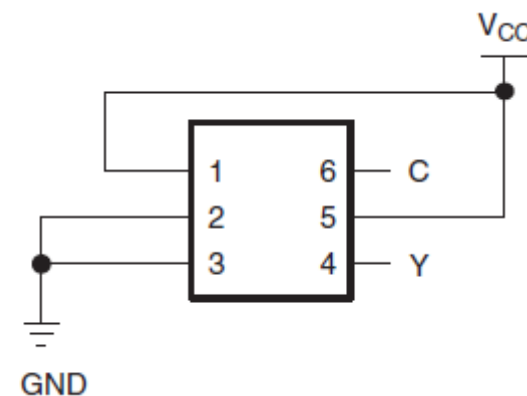
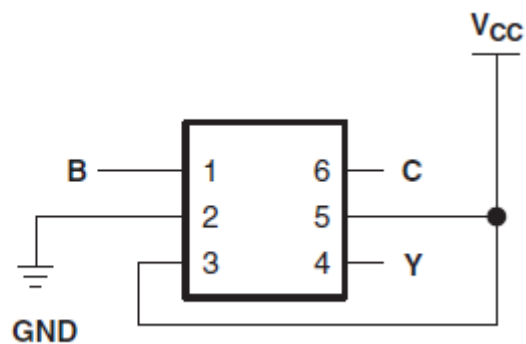
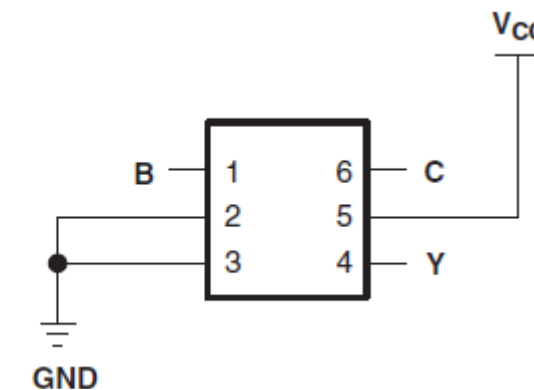
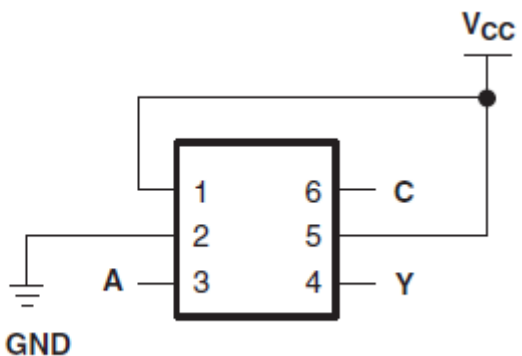
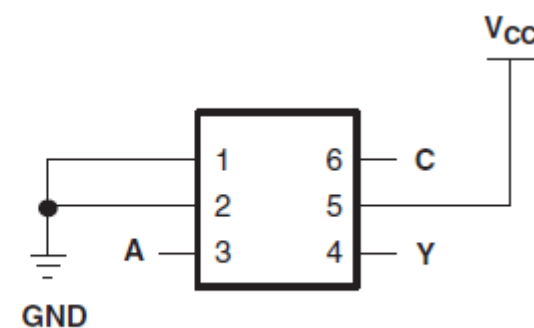
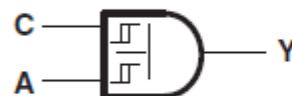
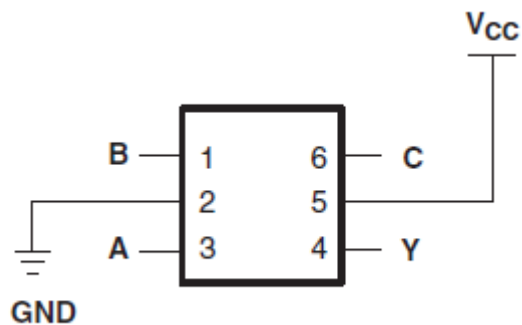
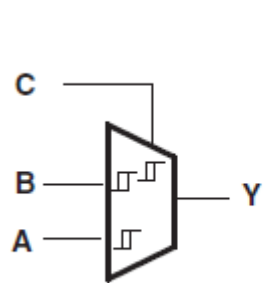
sn74lvc1g57

Datasheet TI: [sn74aup1t97.pdf](#), [sn74lvc1g57.pdf](#)

??????? *K čemu to je??*

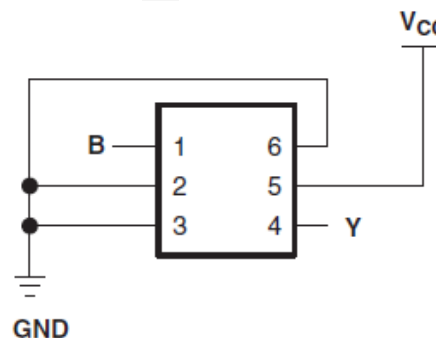
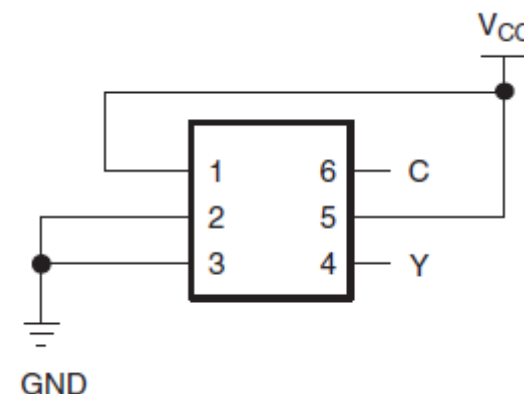
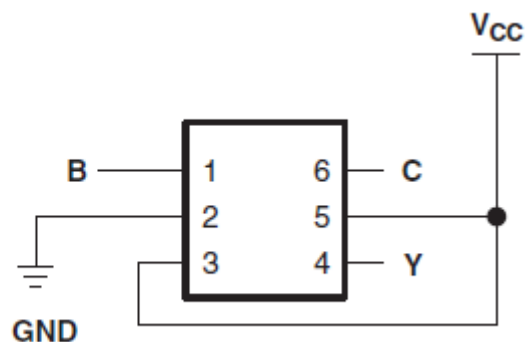
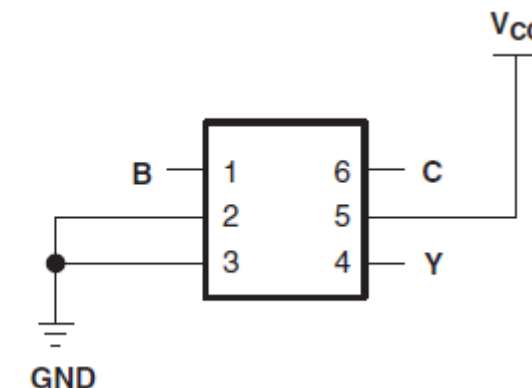
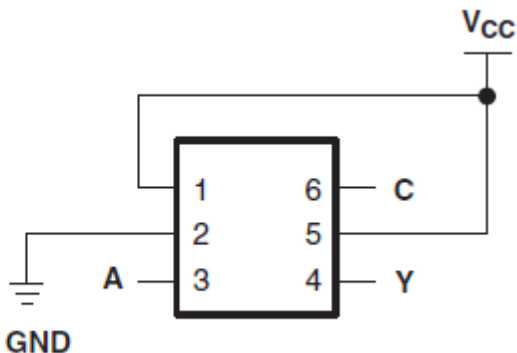
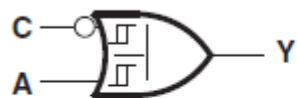
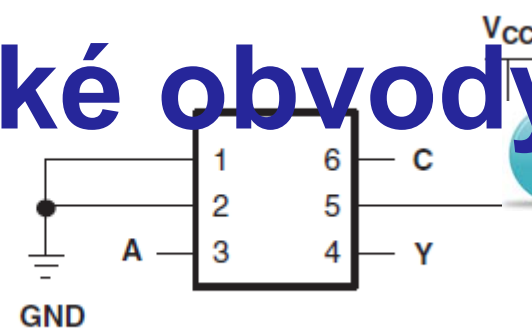
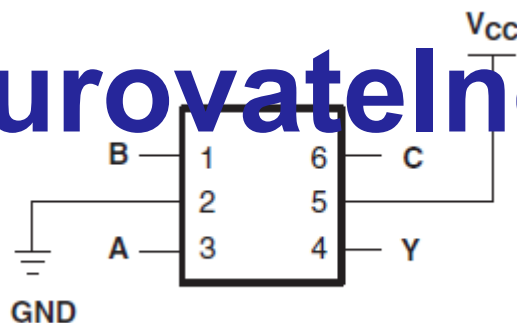
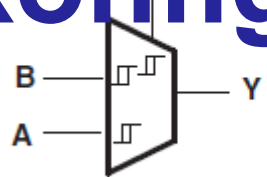

23. 4. 2020

Konfigurovatelné logické obvody

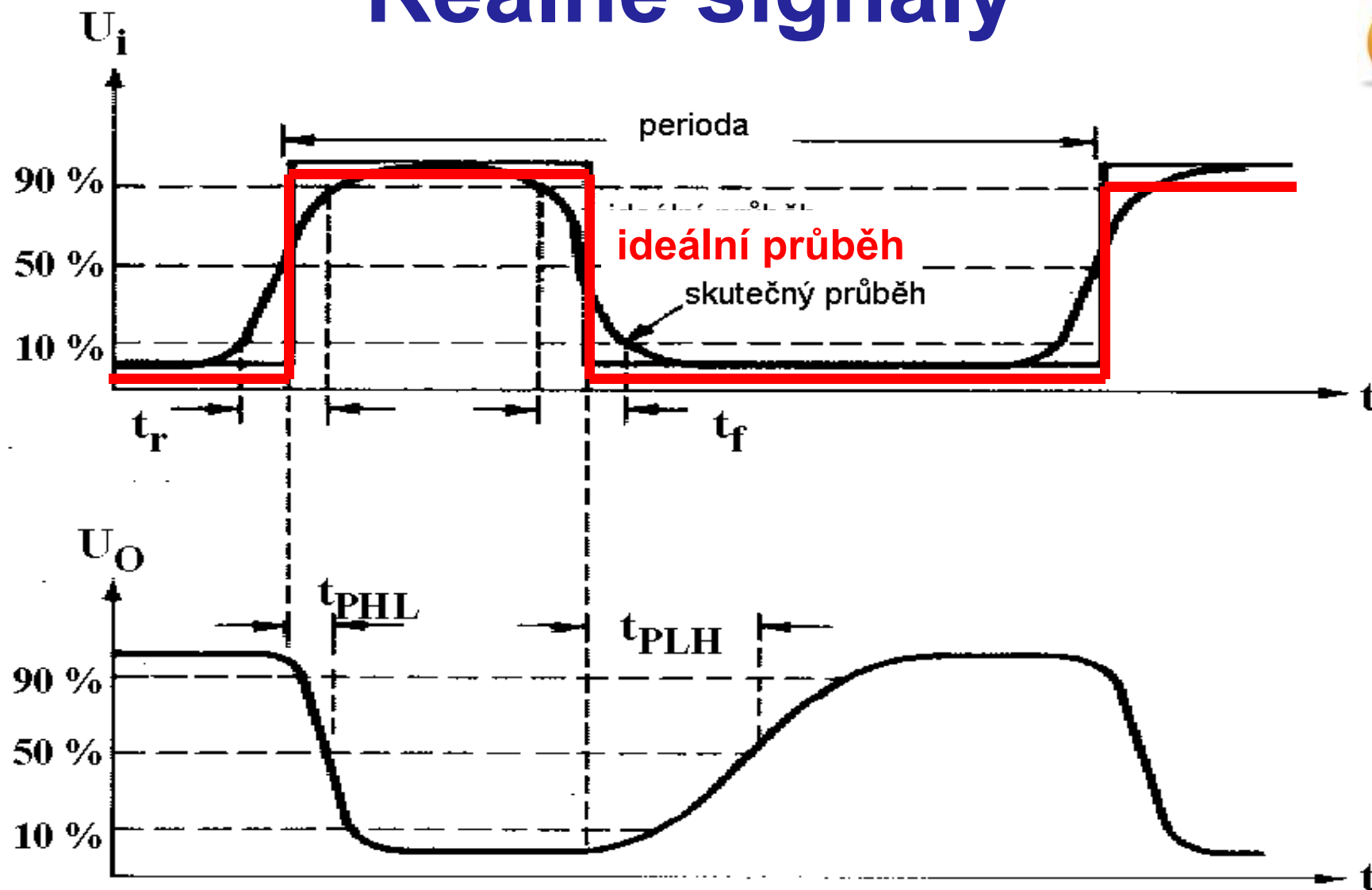

23. 4. 2020

Reálné signály

Zpoždění signálu při průchodu hradlem (měřeno na úrovni 50 % ustálené změny) :
 t_{PHL} , t_{PLH} ... při změně výstupu $H \rightarrow L$ resp. $L \rightarrow H$: $10^{-9} \dots 10^{-7}$ s (dle technologie)

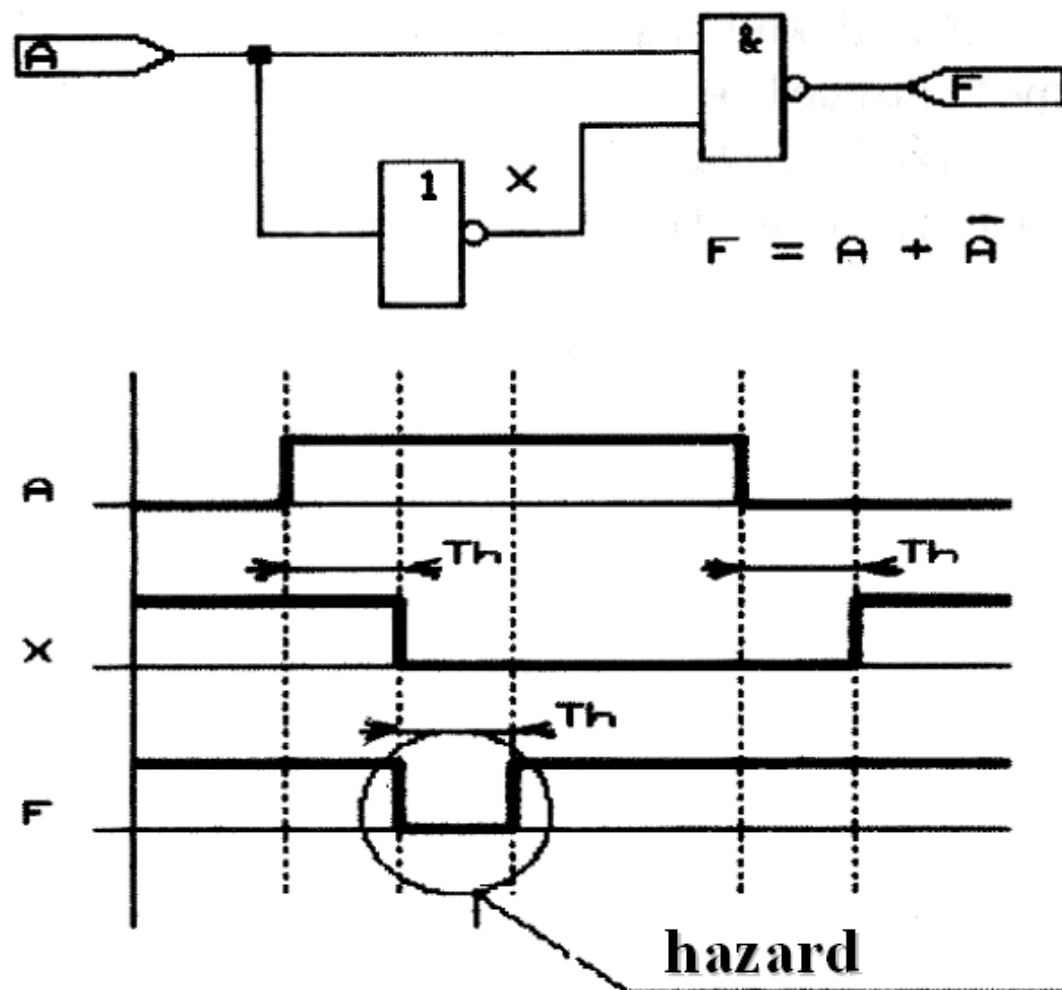
Hazardy

Statický logický hazard

Při změně vstupních proměnných se krátce změni úroveň (zákmit) na výstupu, na kterém se zrovna měnit nemá – způsobeno **zpožděním** logických obvodů.

Na nežádoucí impuls může reagovat připojený sekvenční obvod (např. čítač).

CMOS obvody

- V současnosti nejběžnější technologie číslicových obvodů.
- Relativně velké odběrové maximum při překlápění
- Umožňuje vysokou hustotu integrace.
- Maximální počet vstupů do jednoho hradla je zpravidla „2“.
Větší počet vstupů do jednoho hradla je nevýhodný z hlediska dynamických vlastností takového zapojení a bývá nahrazován kaskádou dvouvstupových hradel.
- Hodnotu napájecího napětí je možno volit v rozsahu od cca 1,5 V do 15 V.
- Volba napájecího napětí ovlivňuje zejména tyto parametry: rychlost obvodu, šumovou imunitu a spotřebu z napájecího zdroje.
- *U obvodů CMOS je třeba vždy připojit vstupy obvodu na výstup jiného obvodu, napájecí napětí nebo na zem.*

<http://www.ite.tul.cz>

CMOS obvody

- Obvody je třeba budit signály, které mají dostatečně strmé náběžné a sestupné hrany, neboť při pomalejších změnách prudce vzrůstá spotřeba obvodu.
- Klidová spotřeba je velmi nízká (v každé cestě mezi napájecími vstupy hradla je alespoň jeden z tranzistorů uzavřen).
- Spotřeba obvodu je úměrná frekvenci změn vstupních signálů.
- Jestliže obvody nejsou chráněny substrátovými diodami proti přepětí na vstupu je třeba zabránit vzniku a uplatnění statické elektřiny, která může zničit obvod.
- Maximální výstupní větvení je větší než 100 - vstupní proud do tranzistoru FET je zanedbatelný. Naopak velká vstupní kapacita obvodů zhoršuje dynamické vlastnosti.

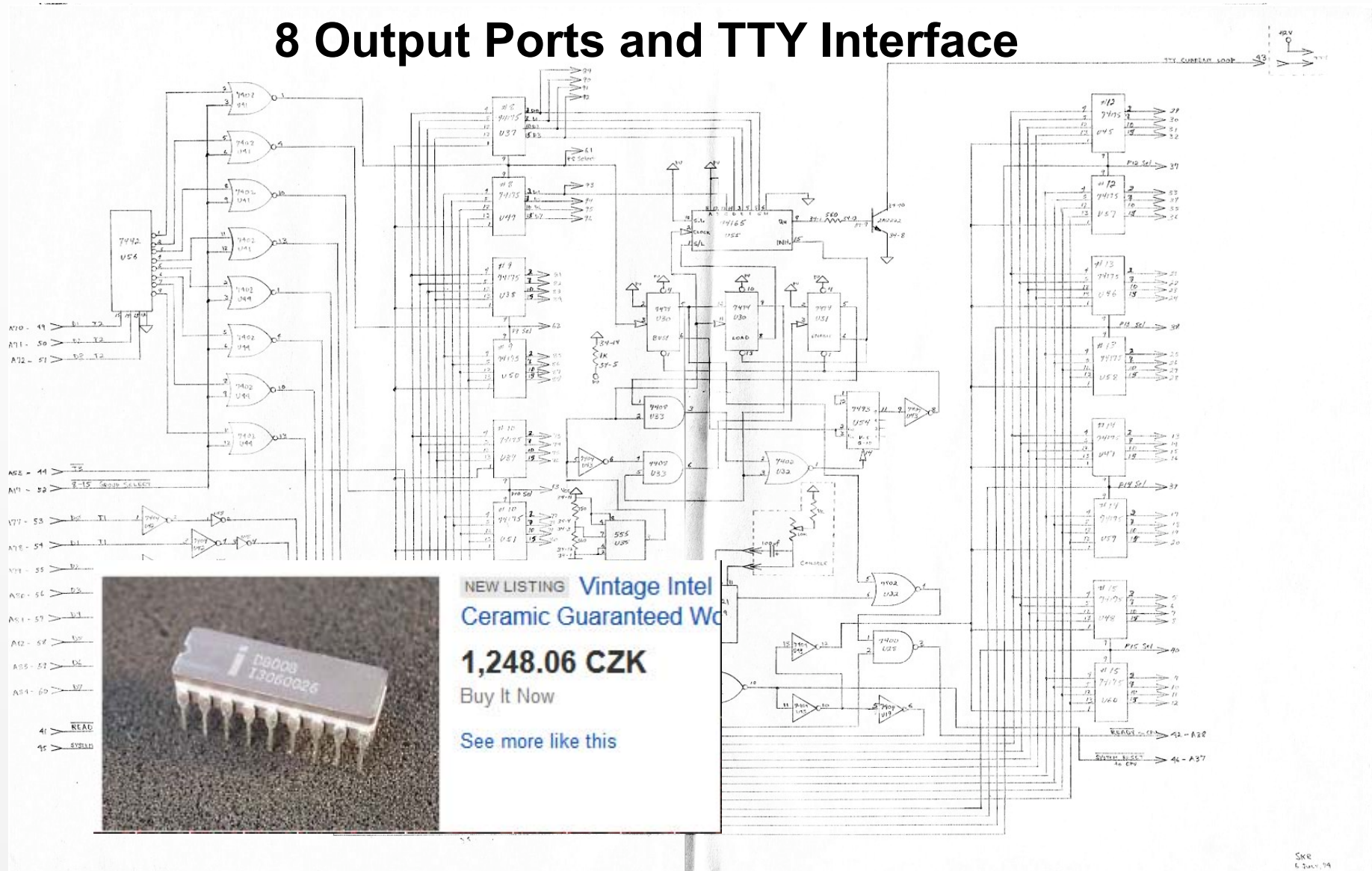
<http://www.ite.tul.cz>

Logické obvody

8 Output Ports and TTY Interface

Logické obvody

Vývoj počtu tranzistorů

4004 (1971, 14 mm ²)	2 300
8080	5 000
8086	2 900
80186	55 000
80286	134 000
80386	275 000
80486	1 180 235
Pentium	3 100 000
PII	7 500 000
PIII	21 000 000
P4	112 000 000
Core2	291 000 000
i7	731 000 000
Itanium2 (2006, 596 mm ²)	1 700 000 000
Core i7-5960X	2 600 000 000
AMD Ryzen 7 (213 mm ²)	4 800 000 000
SPARC	10 000 000 000
Stratix10	30 000 000 000
AMD Zen2 (2019, 7nm, 205+ mm ²)	39 540 000 000

programmable terminal
Datapoint 2200,

1-80008

2 kB memory (8 bit)

Displej 12 x 80 znaků

<https://microship.com/homebrew-8008-computer-schematics/>

23. 4. 2020

©*zip 2010-2015

Kombinační obvody

Vývoj počtu tr

4004 (1971, 14 mm²)

8080

8086

80186

80286

80386

80486

Pentium

PII

PIII

P4

Core2

i7

Itanium2 (2006, 596 mm²)

Core i7-5960X

AMD Ryzen 7 (213 mm²)

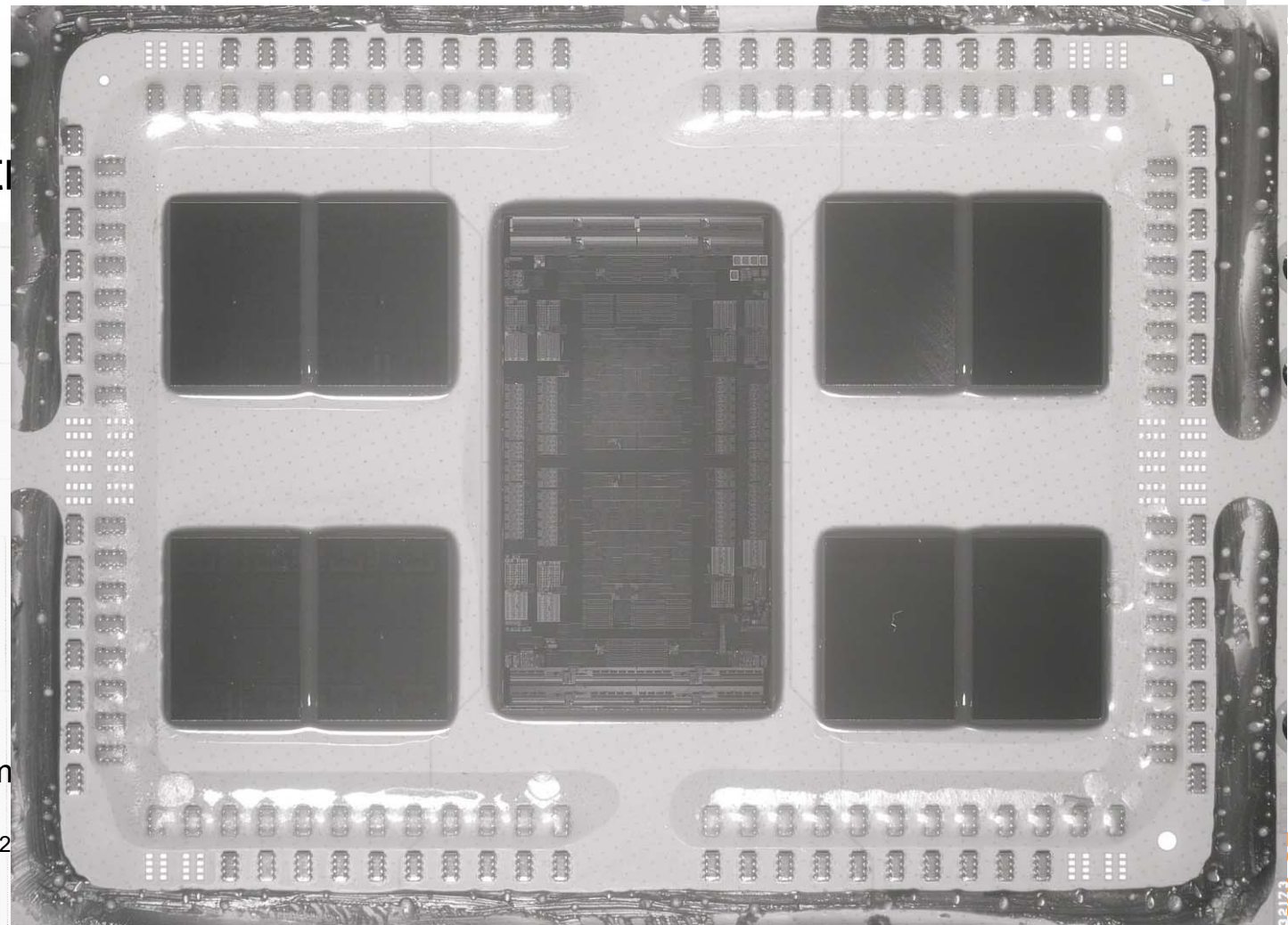
SPARC

Stratix10

AMD Zen2 (2019, 7nm, 205+ mm²)

30 000 000 000

39 540 000 000

2 kB memory (8 bit)

Displej 12 x 80 znaků

SKR
6. June '79

<http://www.ite.tul.cz>

<https://microship.com/homebrew-8008-computer-schematics/>

23. 4. 2020

©*zip 2010-2015

Kombinační obvody

63

Pneumatické logické prvky

Výhody:

- mohou pracovat v prostředí s nebezpečím výbuchu (nejiskří)
- mohou pracovat i ve vlhkém a prašném prostředí
- pohony se vyznačují velkými přestavnými silami a délkami a jsou rychlejší než elektrické
- snesou velká i nárazová zatížení
- schopnost práce ve vyšších teplotách

Nevýhody:

- větší energetické ztráty (energie stlačeného vzduchu je 5 až 7x dražší než elektrická)
- větší pořizovací a provozní náklady tlakovzdušných stanic
- velké zpoždění signálu

Stavební prvky:

- základní logické prvky, tj. negace, konjunkce (součin), disjunkce (součet) a další
- sekvenční logické funkce, např. paměti, klopné obvody, zpožďovací funkce
- reléové funkce (spínací a rozpínací relé)
- časové funkce (časové relé, generátory impulsů apod.)

Analogie s elektronickými obvody

- napětí - tlak vzduchu
- proud - průtok vzduchu
- rezistor - kapiláry, clony, trysky
- proměnné rezistory - kuželové ventily, převodník klapka - tryska
- kondenzátor - slepé komory
- ladící kondenzátor - slepá komora s proměn. odporem nebo objemem
- operační zesilovač - převodník (rozvod) klapka-tryska

Pneumatické logické prvky

	81 521 501	OR
	81 540 001	OR
	81 540 005	OR
	81 522 501	AND
	81 541 001	AND
	81 541 005	AND
	81 501 025	YES
	81 501 065	YES
	81 503 025	YES
	81 504 025	NOT
	81 506 025	NOT

https://www.sentronic.com/frontend/scripts/index.php?setMainAreaTemplatePath=mainarea_productlist.html&groupId=440&groupNavRiderSel=1&setLanguageId=2

<http://cz.rs-online.com/web/c/pneumatika-hydraulika-a-prenos-vykonu/pneumaticka-pocitadla-logicke-regulatory-a-casovace/pneumaticke-logicke-regulatory/>

<https://youtu.be/betINcZ27CM>
<https://www.youtube.com/watch?v=otR1b3ACqrA>

<http://www.ite.tul.cz>

Pneumatické logické prvky

<http://hydraulicspneumatics.com/>
https://youtu.be/hxNp6qYKj_g

<http://www.ite.tul.cz>

Kombinační obvody, optimalizace zapojení

Metody zápisu logických funkcí

m = počet logických funkcí; n = počet vstupních proměnných: $m = 2^{2^n}$

1. PRAVDIVOSTNÍ TABULKA

Tabulka má 2^n řádků

Případný symbol **X** vyznačuje hodnotu **nedefinovanou** (na které nezáleží, zda je 0 n. 1)

- pro vstupní proměnné (umožňuje úspornější zápis sloučením řádků)
- pro funkční hodnotu

2. VÝČET JEDNIČKOVÝCH STAVŮ

Stavové **indexy** z pravd. tabulky, kde je funkční hodnota 1
př.: $f = \Sigma(1,2,4,6)$

<http://www.itg.tu.cz>

Metody zápisu logických funkcí

3. ÚPLNÝ ZÁPIS LOGICKÉ FUNKCE

- pomocí elementárních logických funkcí (úprava do minimalizovaného tvaru)
- algebraické vyjádření (součet součinů (**mintermů**) vs. součin součtů)

$$\text{př. XOR: } Y = \bar{A} \cdot B + A \cdot \bar{B}, \quad Y = (A+B) \cdot (\bar{A}+\bar{B})$$

4. VÉNŮV DIAGRAM

5. MAPY

6. HDL POPIS

Pravdivostní tabulka

stavový index s	c b a	funkční hodnota $f(c, b, a)$	minterm P_s
0	0 0 0	0	$\bar{c}\bar{b}\bar{a}$
1	0 0 1	1	$\bar{c}\bar{b}a$
2	0 1 0	1	$\bar{c}b\bar{a}$
3	0 1 1	0	$\bar{c}ba$
4	1 0 0	1	$c\bar{b}\bar{a}$
5	1 0 1	0	$c\bar{b}a$
6	1 1 0	1	$cb\bar{a}$
7	1 1 1	0	cba

MSB

LSB

Pravdivostní tabulka

stavový index s	c b a	funkční hodnota $f(c, b, a)$	minterm P_s
0	0 0 0	0	$\bar{c}\bar{b}\bar{a}$
1	0 0 1	1	$\bar{c}\bar{b}a$
2	0 1 0	1	$\bar{c}b\bar{a}$
3	0 1 1	1	$\bar{c}ba$
4	1 0 0	1	$c\bar{b}\bar{a}$
5	1 0 1	0	$c\bar{b}a$
6	1 1 0	X	$cb\bar{a}$
7	1 1 1	X	cba

Nedefinované hodnoty

Pravdivostní tabulka

stavový index s	c b a	funkční hodnota $f(c, b, a)$	minterm P_s
0	0 0 0	0	$\bar{c}\bar{b}\bar{a}$
1	0 0 1	1	$\bar{c}\bar{b}a$
2	0 1 0	1	$\bar{c}b\bar{a}$
3	0 1 1	0	$\bar{c}ba$
4	1 0 0	1	$c\bar{b}\bar{a}$
5	1 0 1	0	$c\bar{b}a$
6	1 1 0	1	$cb\bar{a}$
7	1 1 1	0	cba

Sloupec minterm ukazuje, jak je možno jednotlivým řádkům tabulky přiřadit logický výraz.

$$f = \bar{c}\bar{b}a + \bar{c}b\bar{a} + c\bar{b}\bar{a} + cb\bar{a}$$

Realizace logické funkce

$$f = \bar{c}\bar{b}a + \bar{c}b\bar{a} + c\bar{b}\bar{a} + cb\bar{a}$$

a[—]

b[—]

c[—]

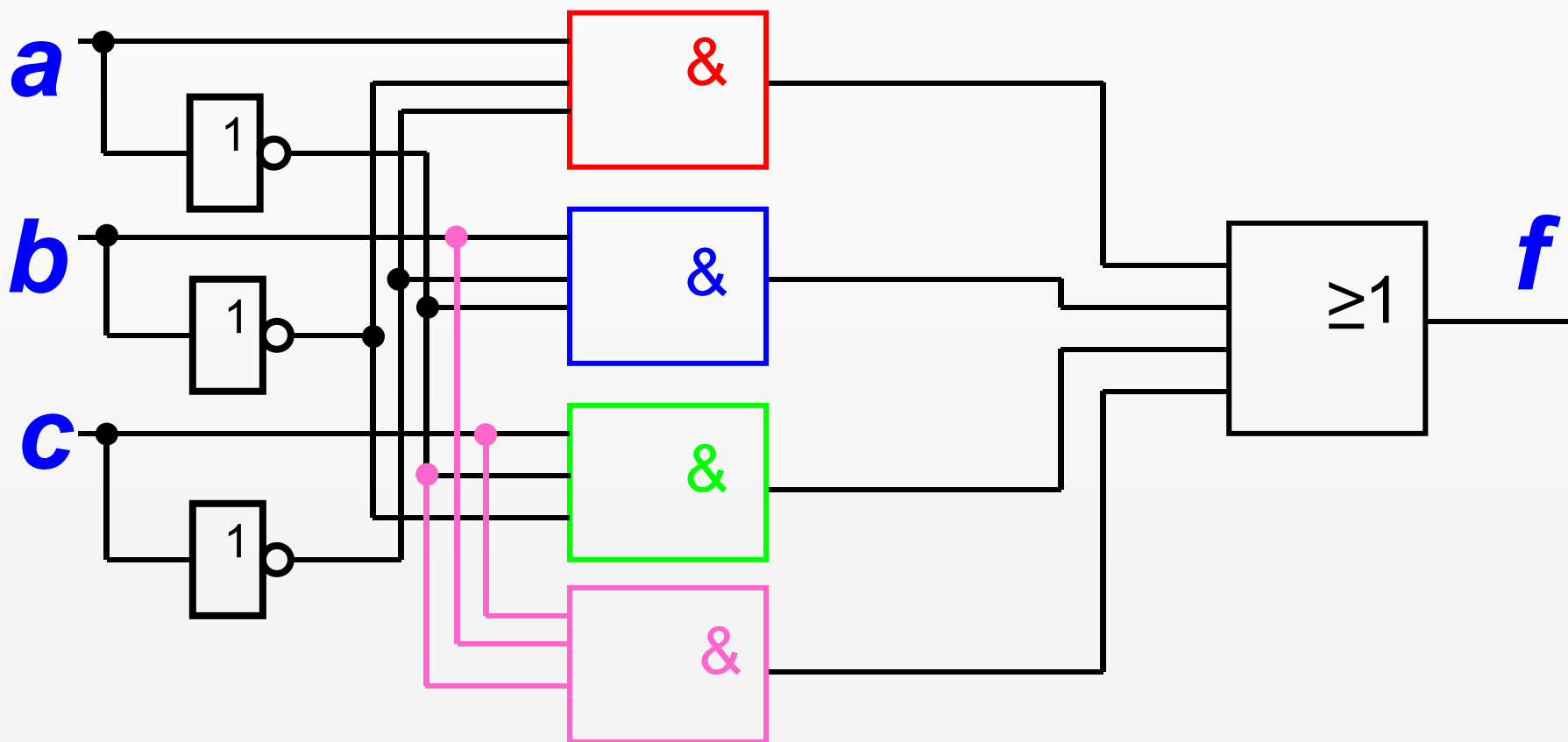
f
—

Realizace logické funkce

$$f = \bar{c}\bar{b}a + \bar{c}b\bar{a} + c\bar{b}\bar{a} + cb\bar{a}$$

Booleova algebra

Dvojitá negace:

$$\overline{\overline{a}} = a$$

De Morganovo pravidlo:

$$\overline{(a + b)} = \overline{a} \cdot \overline{b}$$

$$\overline{(a \cdot b)} = \overline{a} + \overline{b}$$

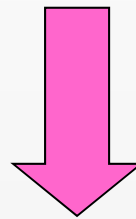

Realizace logické funkce

$$\overline{(x + y)} = \bar{x} \cdot \bar{y} \rightarrow (\bar{x} + y) = \bar{x} \cdot \bar{y}$$

(de Morganovo pravidlo)

$$f = \bar{c}\bar{b}a + \bar{c}b\bar{a} + c\bar{b}\bar{a} + cb\bar{a}$$

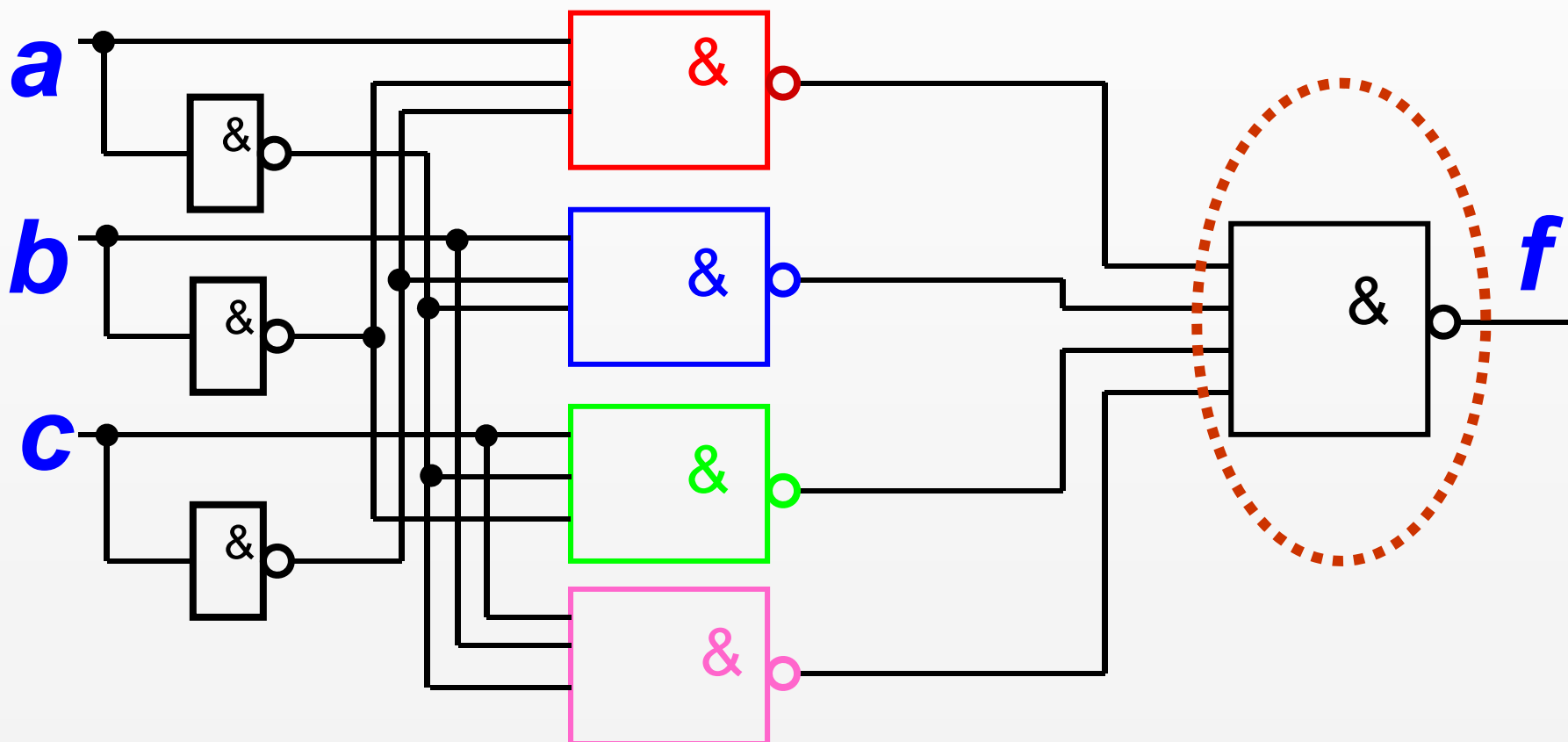
$$f = \overline{\overline{\bar{c}\bar{b}a}} * \overline{\bar{c}b\bar{a}} * \overline{c\bar{b}\bar{a}} * \overline{cb\bar{a}}$$

Realizace logické funkce

$$f = \overline{c} \overline{b} a * \overline{c} b \overline{a} * c \overline{b} \overline{a} * c b \overline{a}$$

Realizace logické funkce

- http://tma.main.jp/logic/index_en.html
- <https://ddd.fit.cvut.cz/prj/BOOM/>
- A další „truth-table solver/minimiser“

Minimalizace výrazů

Redukce počtu termů, jejich vstupních proměnných a výsledných negací.

Při praktickém návrhu jsou různá kritéria a omezení :

- použití omezeného typu hradel (AND, OR, ...)
 - max. počet vstupů hradla (4, 8)
 - minimalizace počtu hradel nebo pouzder
 - max. výstupní větvení (10 u TTL)
 - počet hradel v nejdelší cestě (doba šíření signálu), omezení logických hazardů
-
- ☐ Algebraickou úpravou logického výrazu
 - ☐ Algoritmy úprav vhodné pro počítačový návrh obvodů
 - ☐ Ručně pro 3 ev. 4 proměnné : **Karnaughova mapa**

Karnaughova mapa

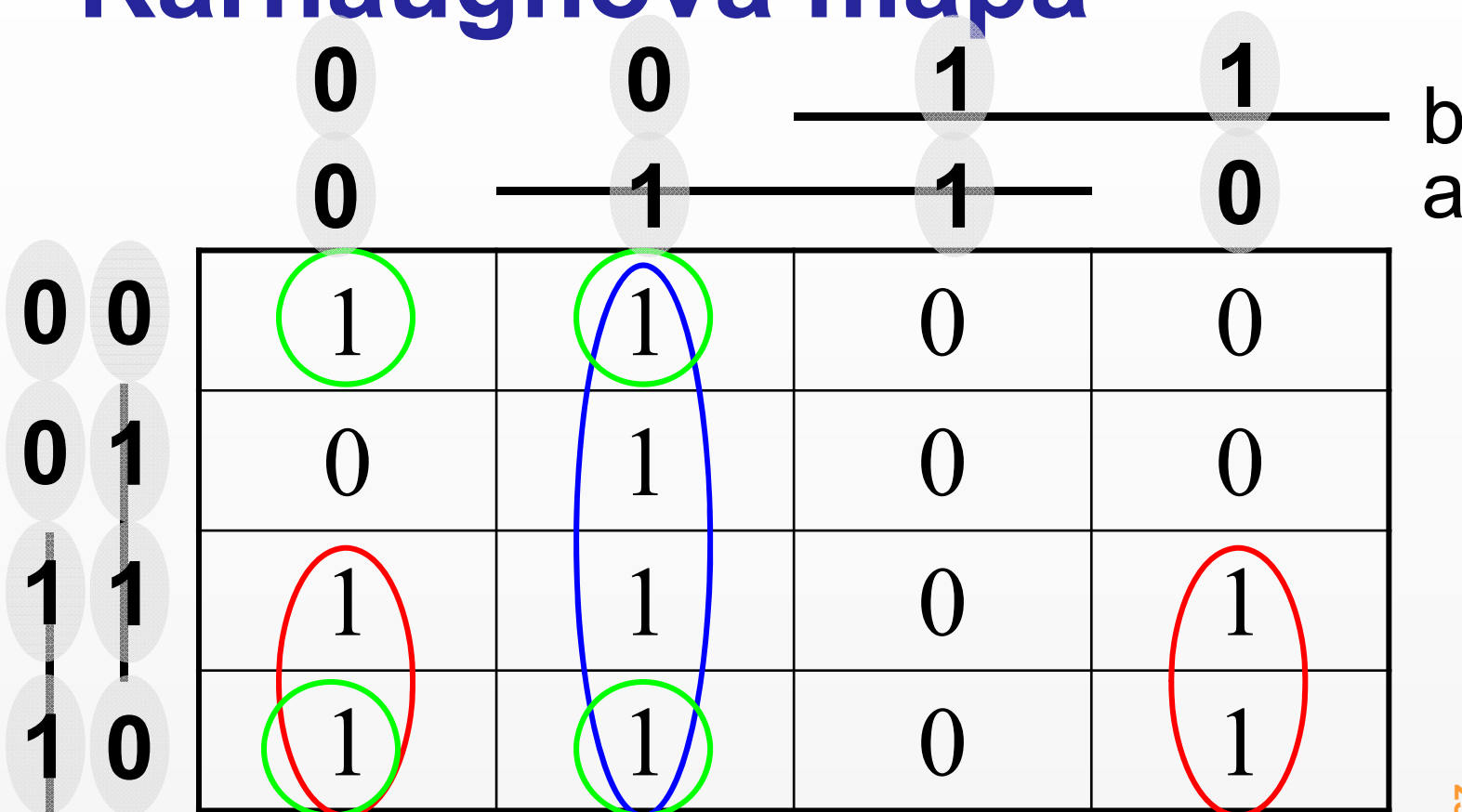
st. index	d	c	b	a	f
0	0	0	0	0	1
1	0	0	0	1	1
2	0	0	1	0	0
3	0	0	1	1	0
4	0	1	0	0	0
5	0	1	0	1	1
6	0	1	1	0	0
7	0	1	1	1	0
8	1	0	0	0	1
9	1	0	0	1	1
10	1	0	1	0	1
11	1	0	1	1	0
12	1	1	0	0	1
13	1	1	0	1	1
14	1	1	1	0	1
15	1	1	1	1	0

23. 14. 2020

Karnaughova mapa

0	1
1	1
2	0
3	0
4	0
5	1
6	0
7	0
8	1
9	1
10	1
11	0
12	1
13	1
14	1
15	0

$$f = \bar{a}.d + a.\bar{b} + \bar{b}.c$$

0	1
1	1
2	0
3	0
4	0
5	1
6	0
7	0
8	1
9	1
10	1
11	0
12	1
13	1
14	1
15	0

a	b	c	d	Output
0	0	0	0	1
0	0	0	1	1
0	0	1	0	0
0	0	1	1	0
0	1	0	0	0
0	1	0	1	1
0	1	1	0	0
0	1	1	1	0
1	0	0	0	1
1	0	0	1	1
1	0	1	0	1
1	0	1	1	0
1	1	0	0	1
1	1	0	1	1
1	1	1	0	1
1	1	1	1	0

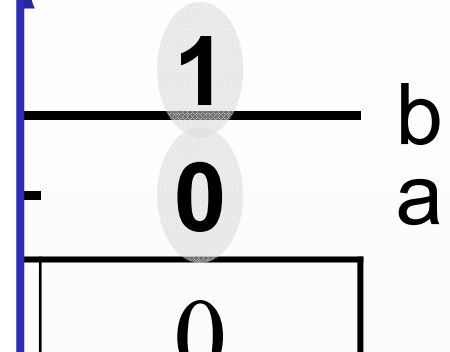
go

<http://www.ite.tul.cz>

0	1
1	1
2	0
3	0

Truth table (4input)				
a	b	c	d	Output
0	0	0	0	1
0	0	0	1	1
0	0	1	0	0
0	0	1	1	0
0	1	0	0	0
0	1	0	1	1
0	1	1	0	0

DNF (with ~) = $\sim a \sim b \sim c \sim d + \sim a \sim b \sim c d + \sim a b \sim c d + a \sim b \sim c \sim d + a \sim b \sim c d + a \sim b c \sim d + ab \sim c \sim d + ab \sim c d + abc \sim d$

DNF (with overline) = $\overline{a} \overline{b} \overline{c} \overline{d} + \overline{a} \overline{b} \overline{c} d + \overline{a} b \overline{c} d + \overline{a} \overline{b} c \sim d + \overline{a} \overline{b} c d + \overline{a} b c \sim d + \overline{a} b c d + ab \sim c \sim d + ab \sim c d$

CNF (with ~) = $(a + b + \sim c + d)(a + b + \sim c + \sim d)(a + \sim b + c + d)(a + \sim b + \sim c + d)(a + \sim b + \sim c + \sim d)(\sim a + b + \sim c + \sim d)(\sim a + \sim b + \sim c + \sim d)$

CNF (with overline) = $(a + b + \overline{c} + d)(a + b + \overline{c} + \overline{d})(a + \overline{b} + c + d)(a + \overline{b} + \overline{c} + d)(a + \overline{b} + \overline{c} + \overline{d})(\overline{a} + b + \overline{c} + \overline{d})(\overline{a} + \overline{b} + \overline{c} + \overline{d})$

Minimal Form (with ~) = $\sim b \sim c + \sim c d + a \sim d$

http://tma.main.jp/logic/index_en.html

Minimal Form (with overline) = $\overline{b} \overline{c} + \overline{c} d + a \overline{d}$

11	0
12	1
13	1
14	1
15	0

1	1	1	1	0
go				

d c

$$f = \overline{a}.d + a.\overline{b} + \overline{b}.\overline{c}$$

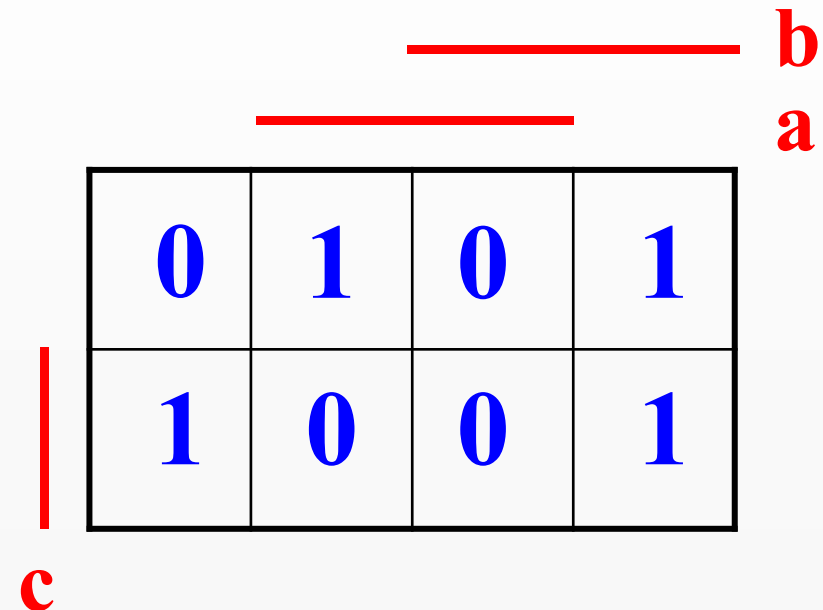
<http://www.ite.tul.cz>

Realizace logické funkce

stavový index s	c b a	funkční hodnota $f(c, b, a)$	minterm P_s
0	0 0 0	0	$\bar{c}\bar{b}\bar{a}$
1	0 0 1	1	$\bar{c}\bar{b}a$
2	0 1 0	1	$\bar{c}b\bar{a}$
3	0 1 1	0	$\bar{c}ba$
4	1 0 0	1	$c\bar{b}\bar{a}$
5	1 0 1	0	$c\bar{b}a$
6	1 1 0	1	$cb\bar{a}$
7	1 1 1	0	cba

$$f = \bar{c}\bar{b}a + \bar{c}b\bar{a} + c\bar{b}\bar{a} + cb\bar{a}$$

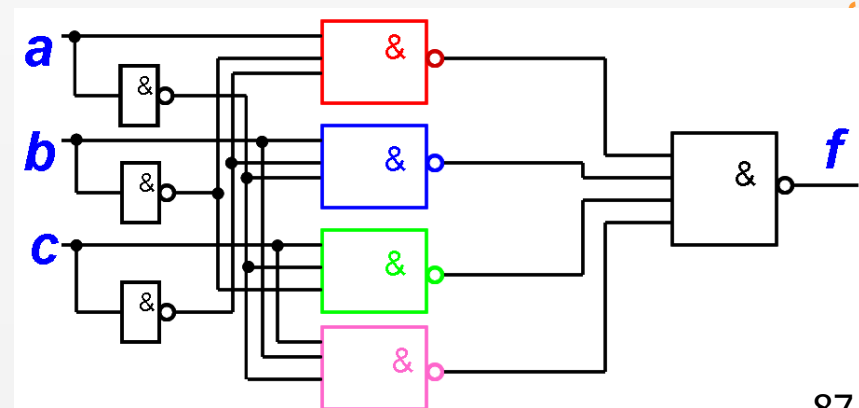
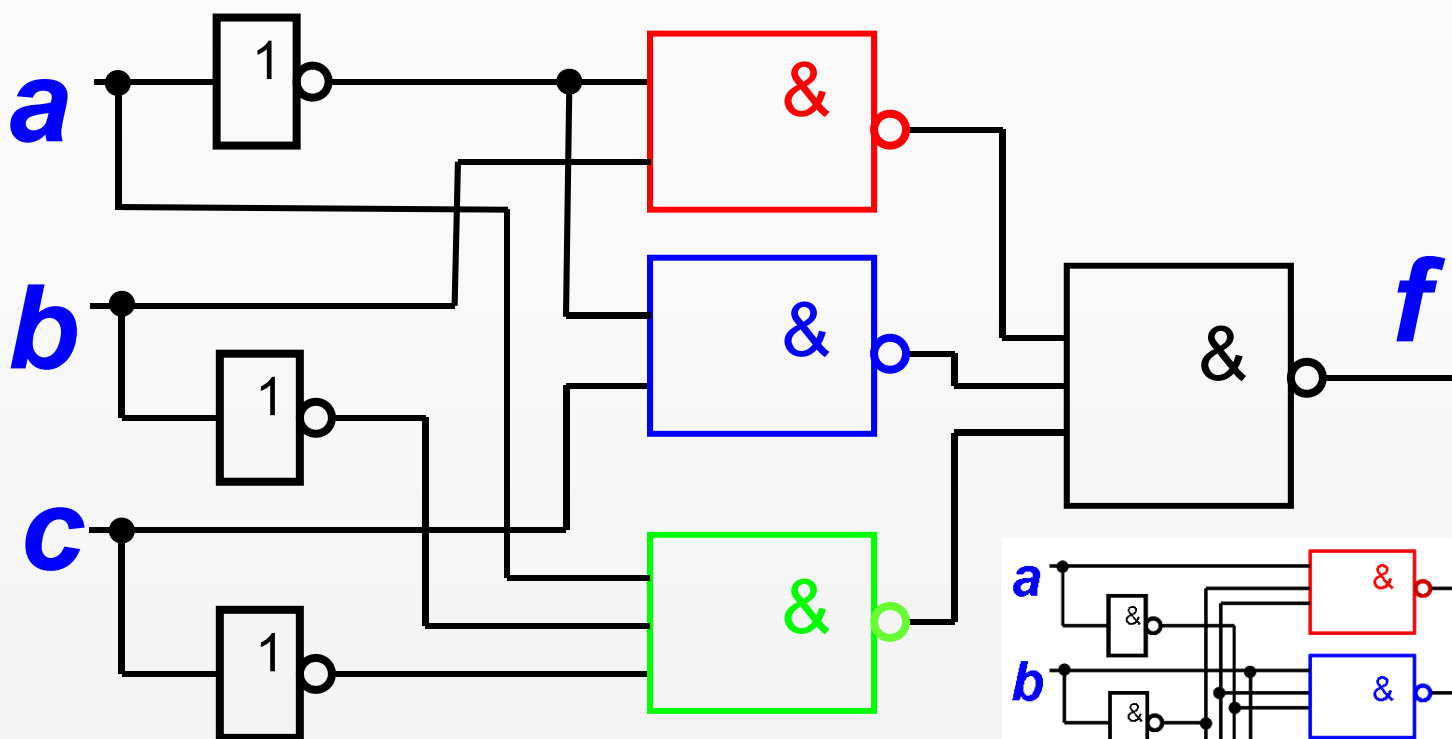
$$f = \bar{a}b + \bar{a}c + a\bar{b}\bar{c}$$

Realizace logické funkce

$$f = \overline{a}b + \overline{a}c + a\overline{b}\overline{c}$$

Zákony Booleovy algebry

komutativita:

$$a + b = b + a$$

$$a.b = b.a$$

asociativita:

$$a + (b + c) = (a + b) + c$$

$$a.(b.c) = (a.b).c$$

distributivita:

$$a + (b.c) = (a + b).(a + c)$$

$$a.(b + c) = (a.b) + (a.c)$$

neutralita 0 a 1

$$a + 0 = a$$

$$a.1 = a$$

Booleova algebra

vlastnosti komplementu:

$$a + 'a = 1$$

$$a.'a = 0$$

agresivita 0 a 1:

$$a + 1 = 1$$

$$a.0 = 0$$

idempotence:

$$a + a = a$$

$$a.a = a$$

Absorbce

$$a + a.b = a$$

$$a.(a + b) = a$$

Booleova algebra

Dvojitá negace:

$$\overline{\overline{a}} = a$$

Absorbce negace

$$a + \overline{a} \cdot b = a + b$$

$$a \cdot (\overline{a} + b) = a \cdot b$$

Booleova algebra

Consensus:

$$a \cdot b + \bar{a} \cdot c + b \cdot c = a \cdot b + \bar{a} \cdot c$$

$$(a \cdot b + b \cdot c + c \cdot \bar{a} = a \cdot b + c \cdot \bar{a})$$

$$(a + b) \cdot (\bar{a} + c) \cdot (b + c) = (a + b) \cdot (\bar{a} + c)$$

Kombinační obvody

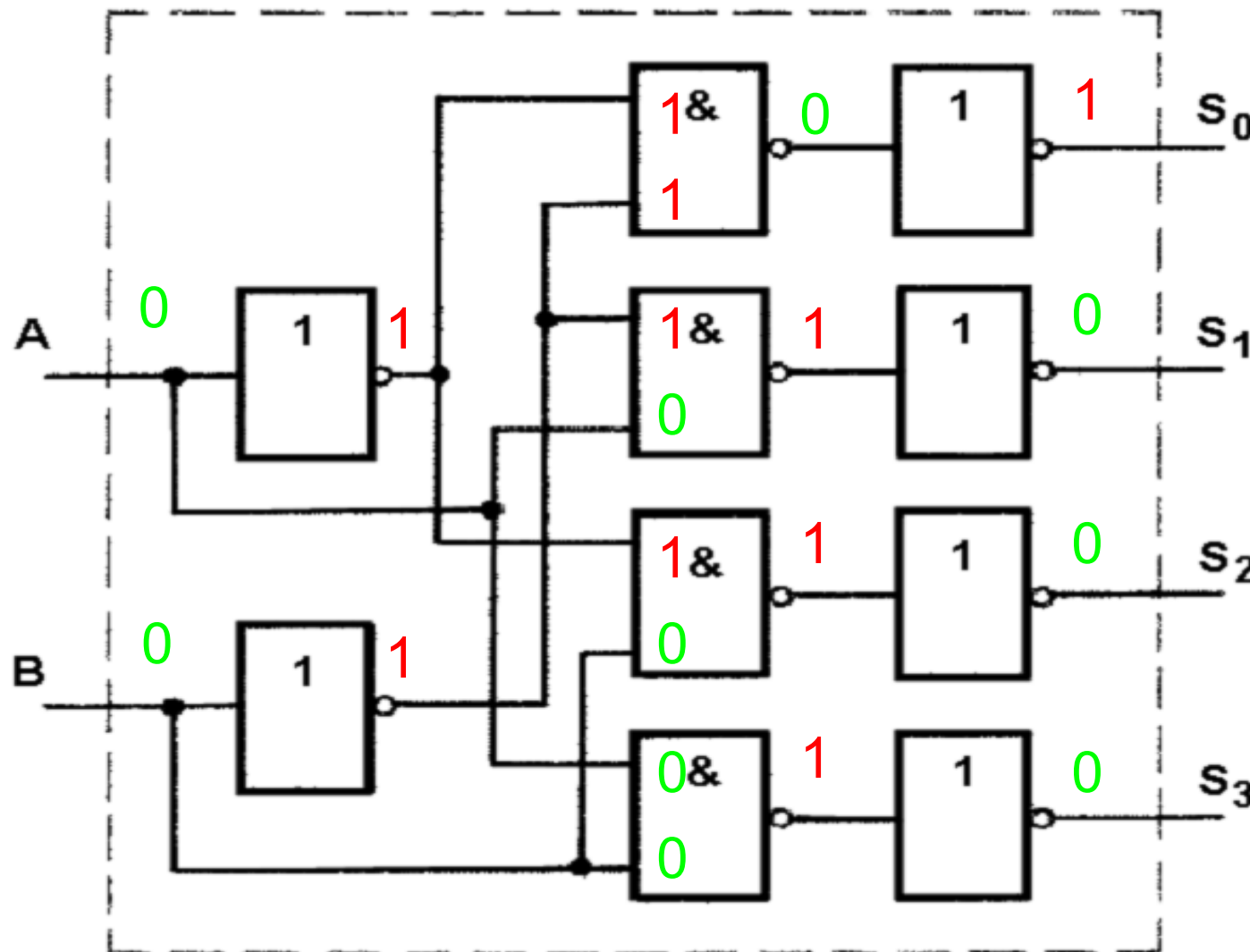

- **Dekodér** – změna kódu, šifrování, kombinace $M : N$
- **Multiplexer** – číslicový přepínač více vstupů

Dekodér

$$S_0 = \overline{B}.\overline{A}$$

$$S_1 = \overline{B}.A$$

$$S_2 = B.\overline{A}$$

$$S_3 = B.A$$

Dekodér

Vzpomínáte na P.T.?

stavový index s	c b a	funkční hodnota $f(c, b, a)$	minterm P_s
0	0 0 0	0	$\bar{b}\bar{a}$
1	0 0 1	1	$\bar{b}a$
2	0 1 0	1	$b\bar{a}$
3	0 1 1	0	ba
4	1 0 0	1	$c\bar{b}\bar{a}$
5	1 0 1	0	$c\bar{b}a$
6	1 1 0	1	$cb\bar{a}$
7	1 1 1	0	cba

$$S_0 = \bar{B}.\bar{A}$$

$$S_1 = \bar{B}.A$$

$$S_2 = B.\bar{A}$$

$$S_3 = B.A$$

Dekodér

stavový index s	$c \ b \ a$	funkční hodnota $f(c, b, a)$	minterm P_s
0	0 0 0	0	$\bar{c}\bar{b}\bar{a}$
1	0 0 1	1	$\bar{c}\bar{b}a$
2	0 1 0	1	$\bar{c}b\bar{a}$
3	0 1 1	0	$\bar{c}ba$
4	1 0 0	1	$c\bar{b}\bar{a}$
5	1 0 1	0	$c\bar{b}a$
6	1 1 0	1	$cb\bar{a}$
7	1 1 1	0	cba

$$f = \bar{c}\bar{b}a + \bar{c}b\bar{a} + c\bar{b}\bar{a} + cb\bar{a}$$

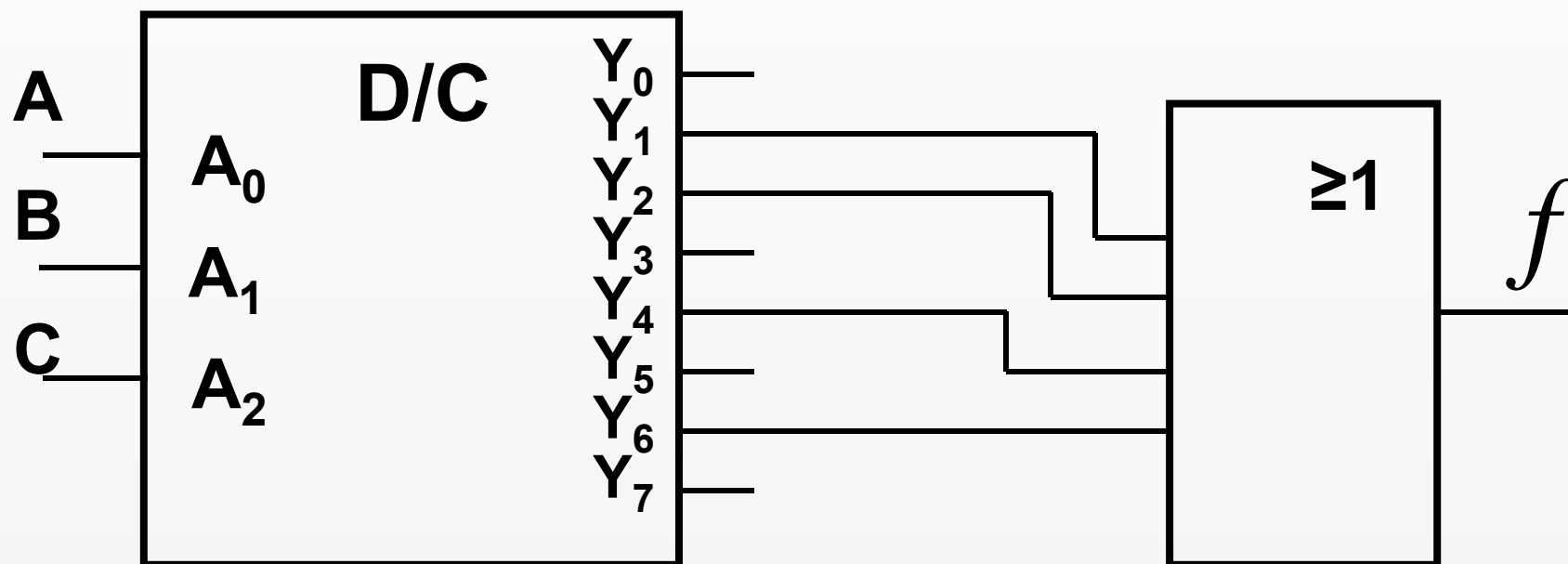

Dekodér

$$f = \bar{c}\bar{b}a + \bar{c}b\bar{a} + c\bar{b}\bar{a} + cb\bar{a}$$

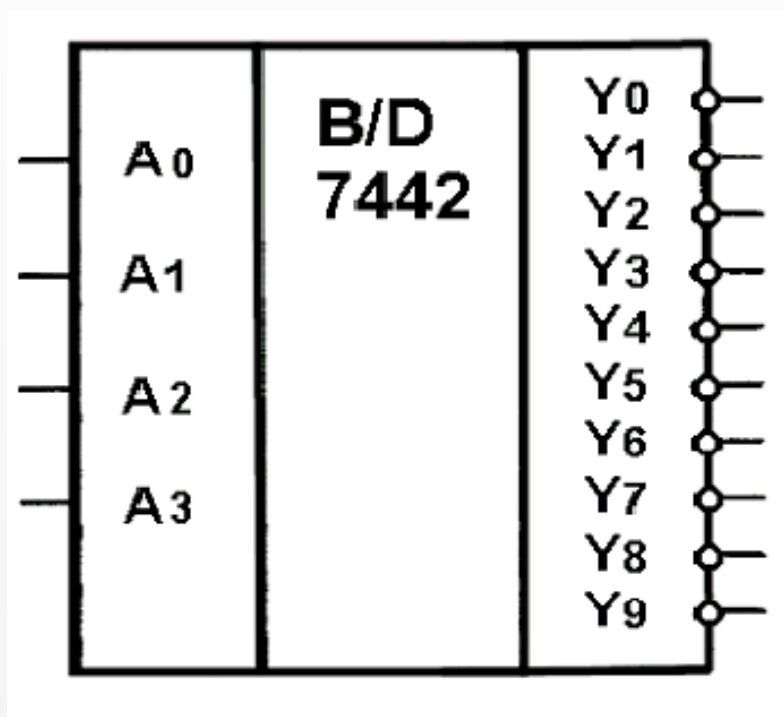

Dekodéry v IO

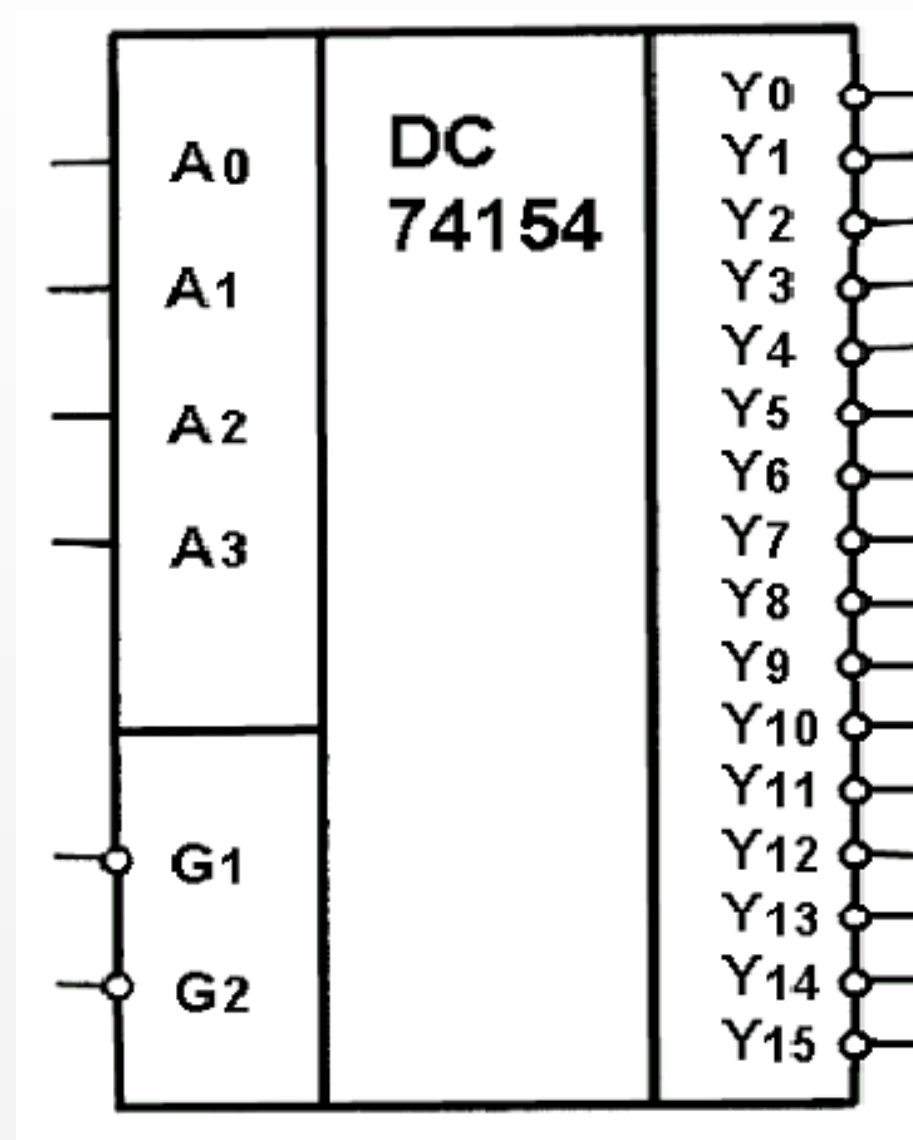
1 z 8

1 z 10

1 z 16

BCD (hexa) → 7-segmentový kód

<http://www.ite.tul.cz>

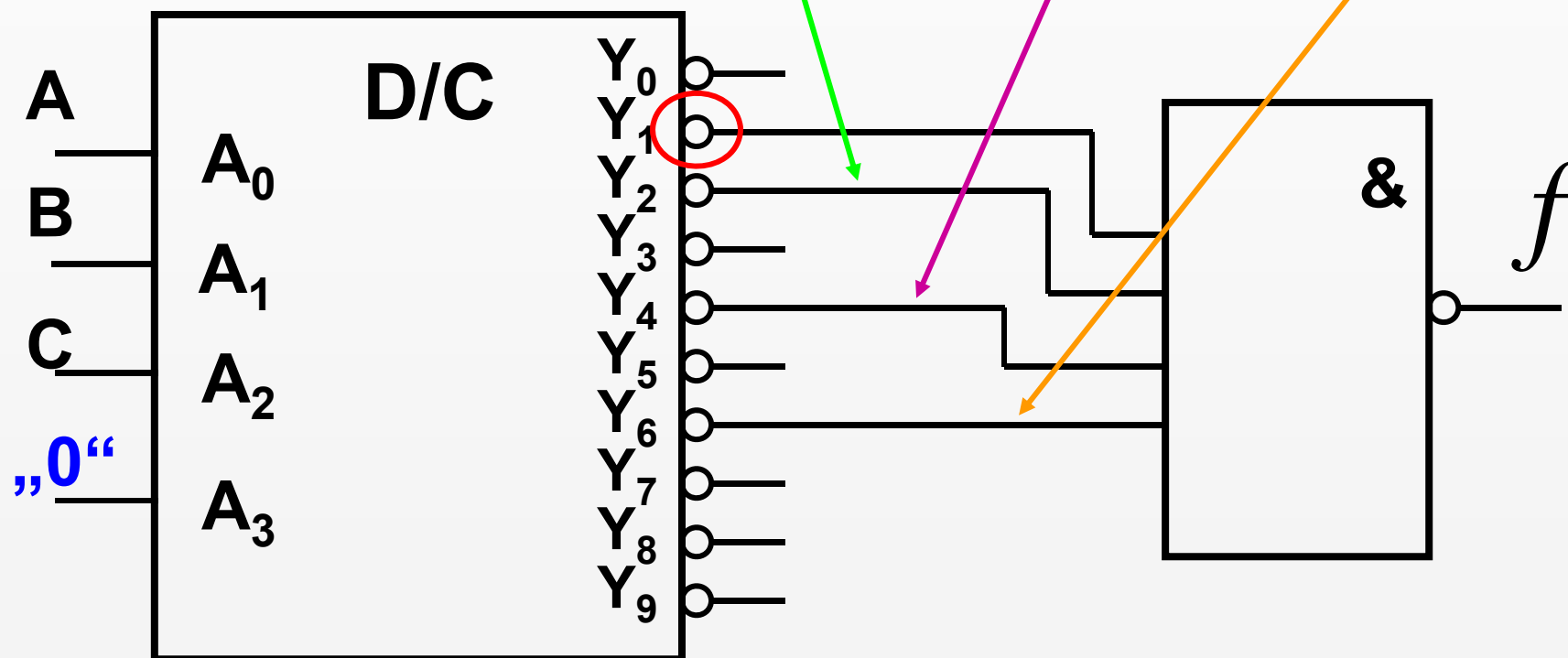

Dekodér

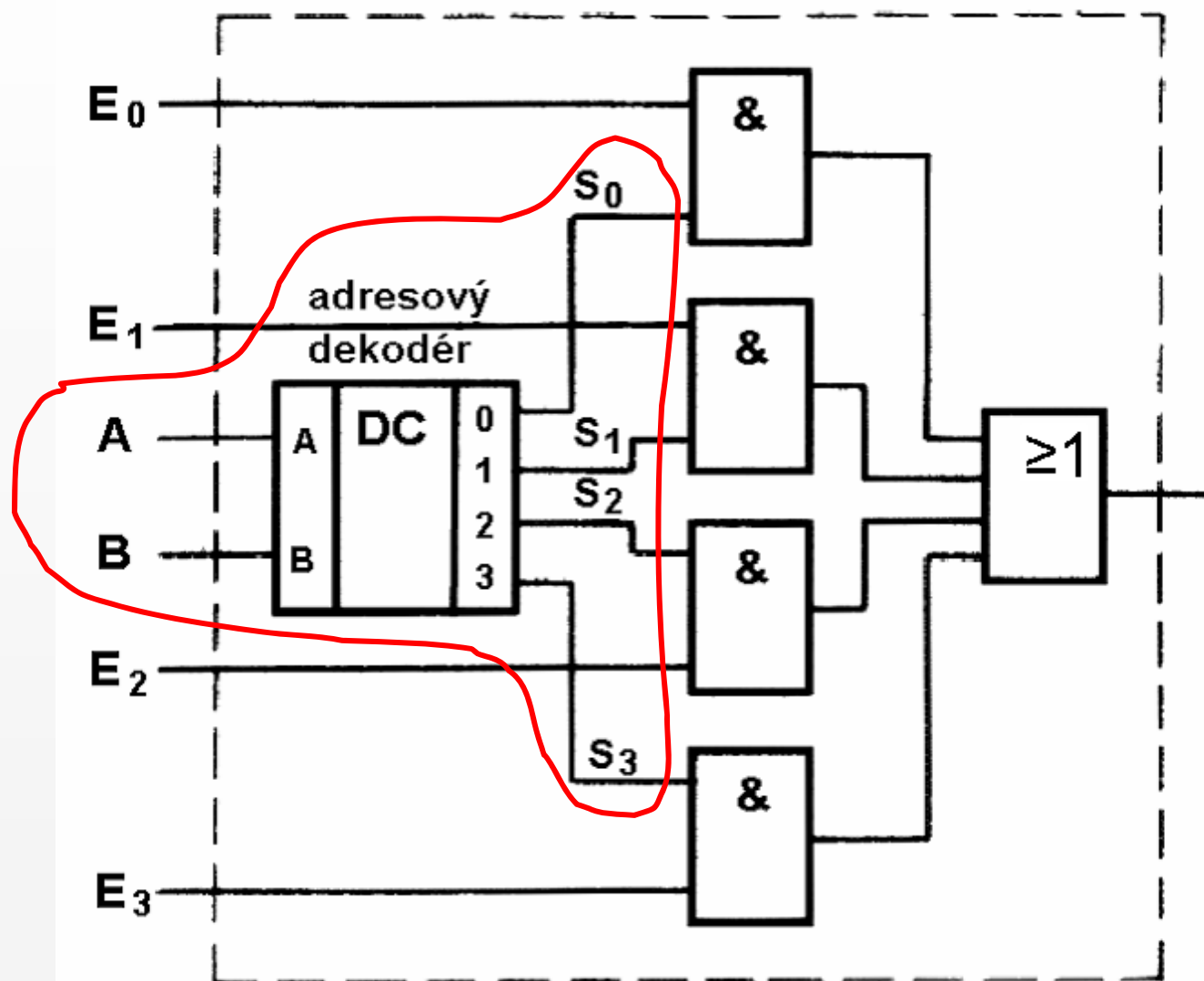

$$f = \overline{c} \overline{b} a * \overline{c} b \overline{a} * c \overline{b} \overline{a} * c b \overline{a}$$

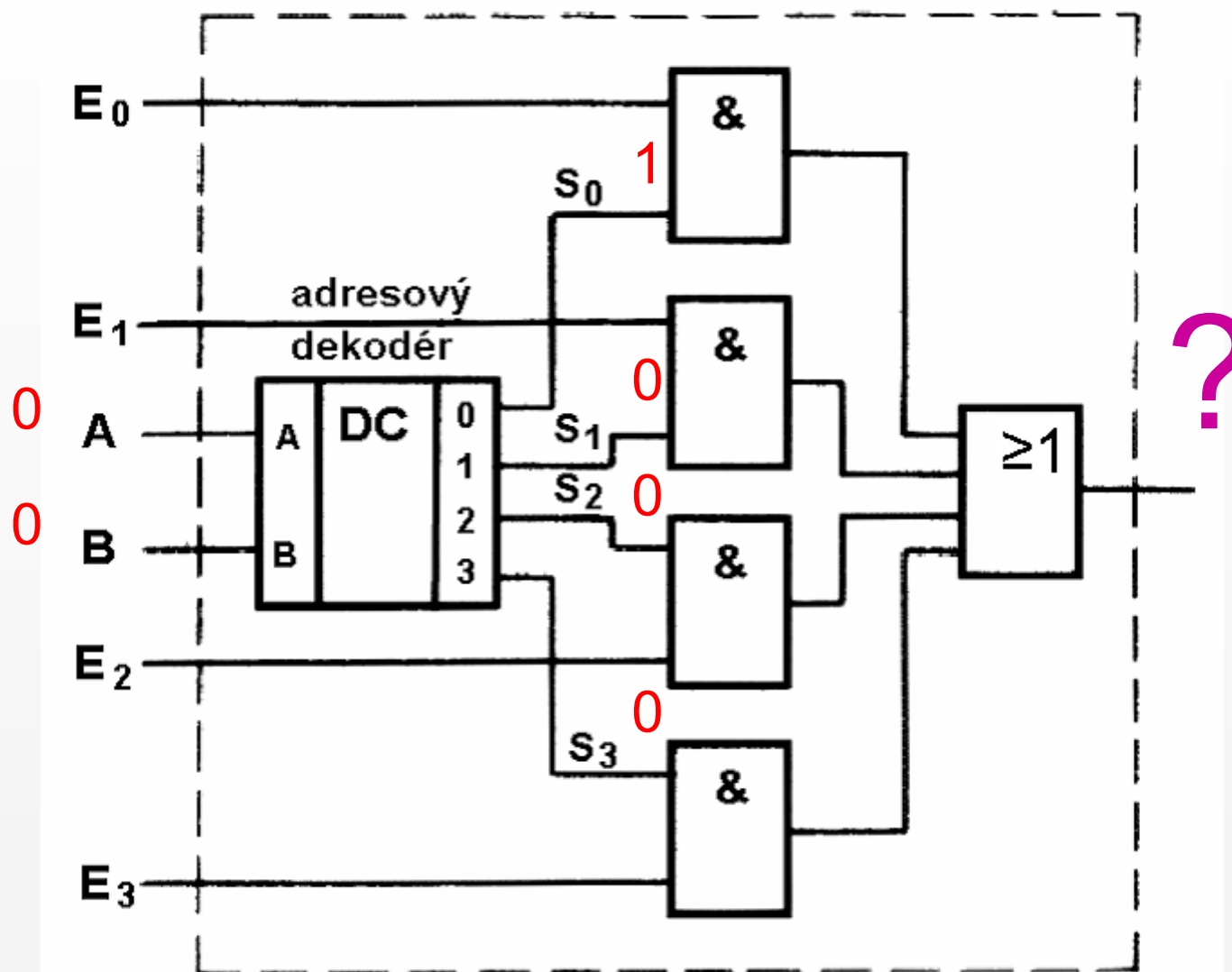

Multiplexer (digitální)

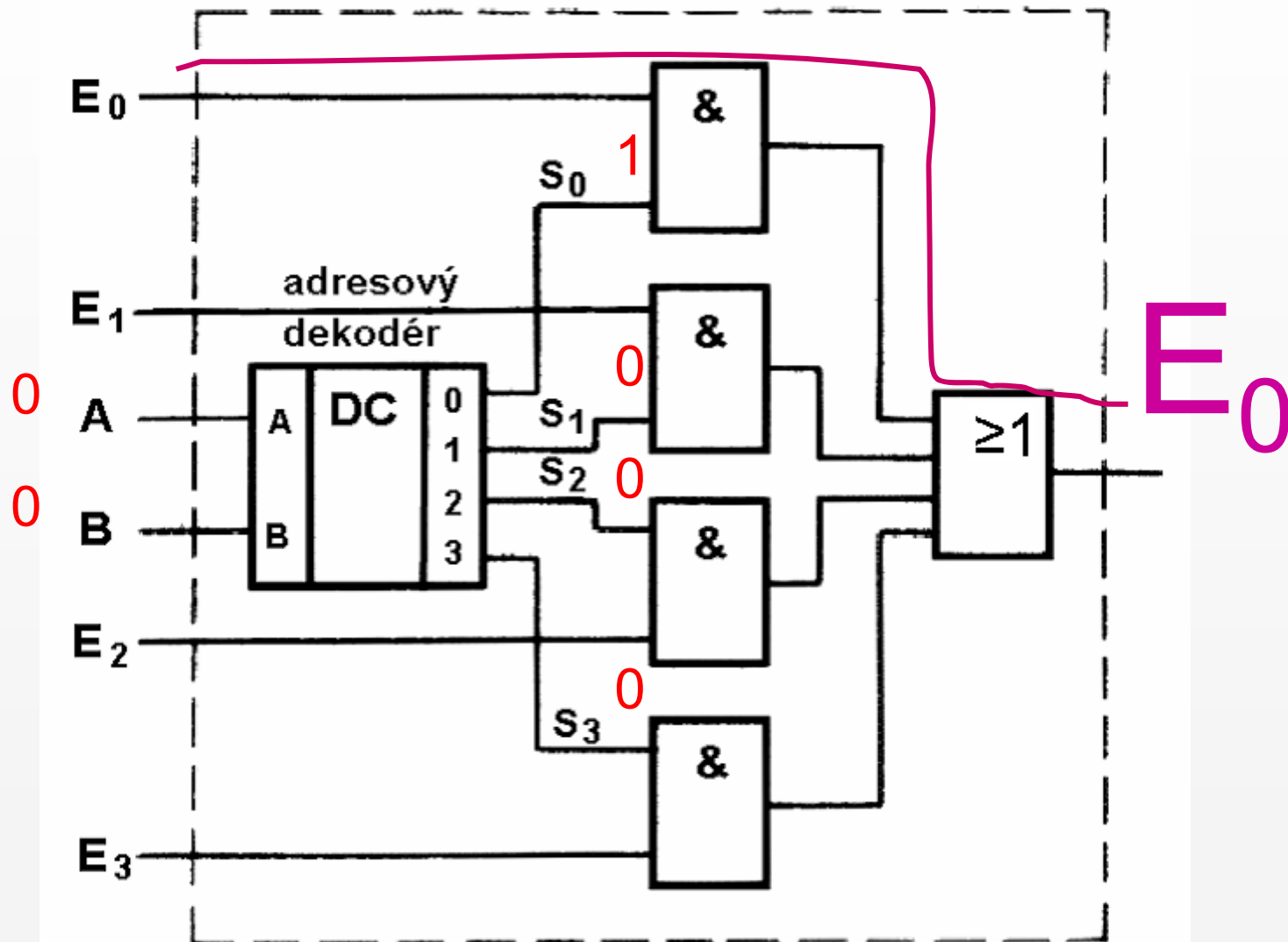

Multiplexer

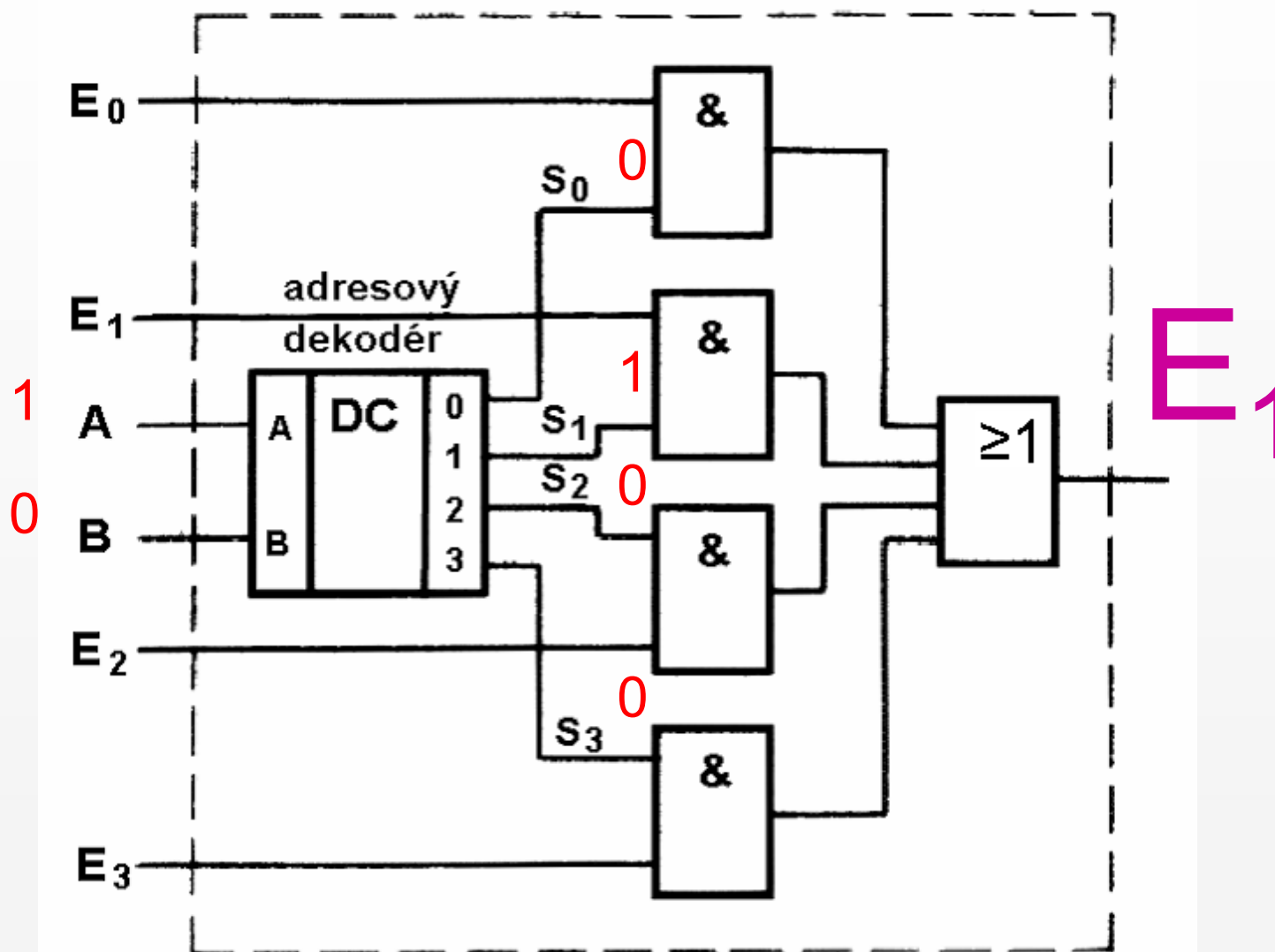

Multiplexer

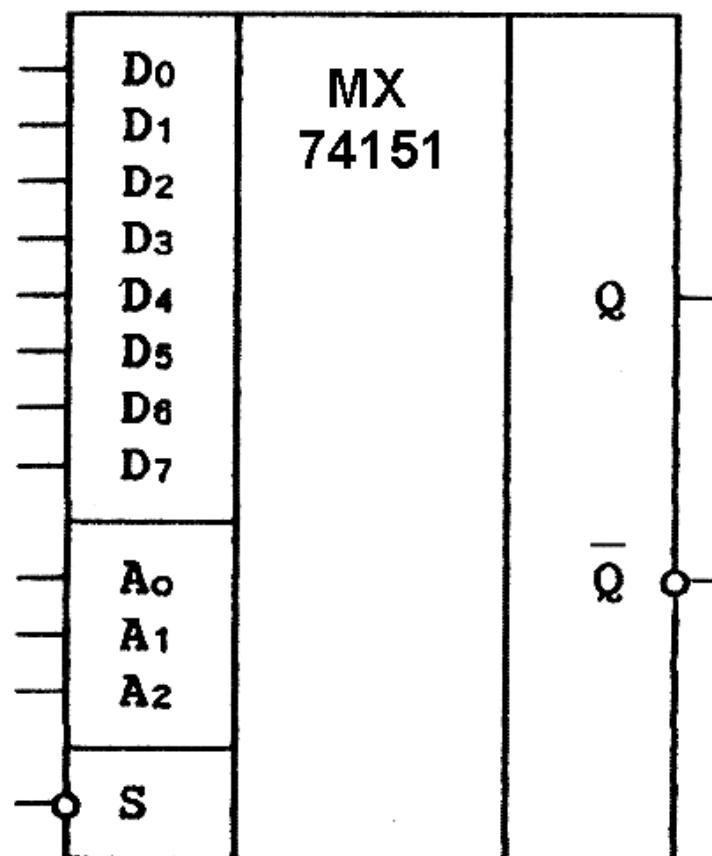
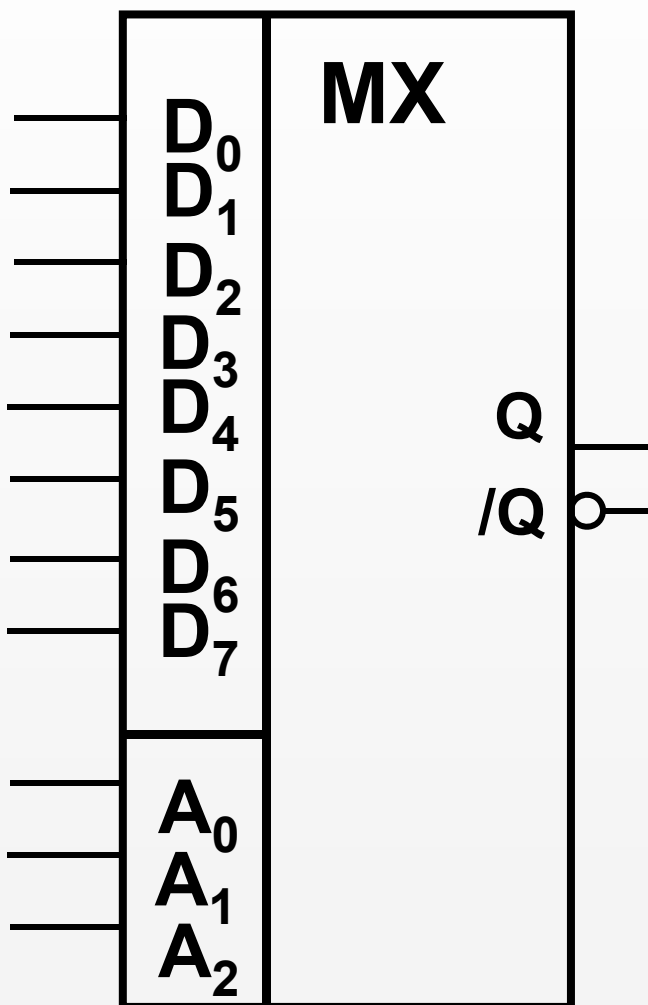

Multiplexer

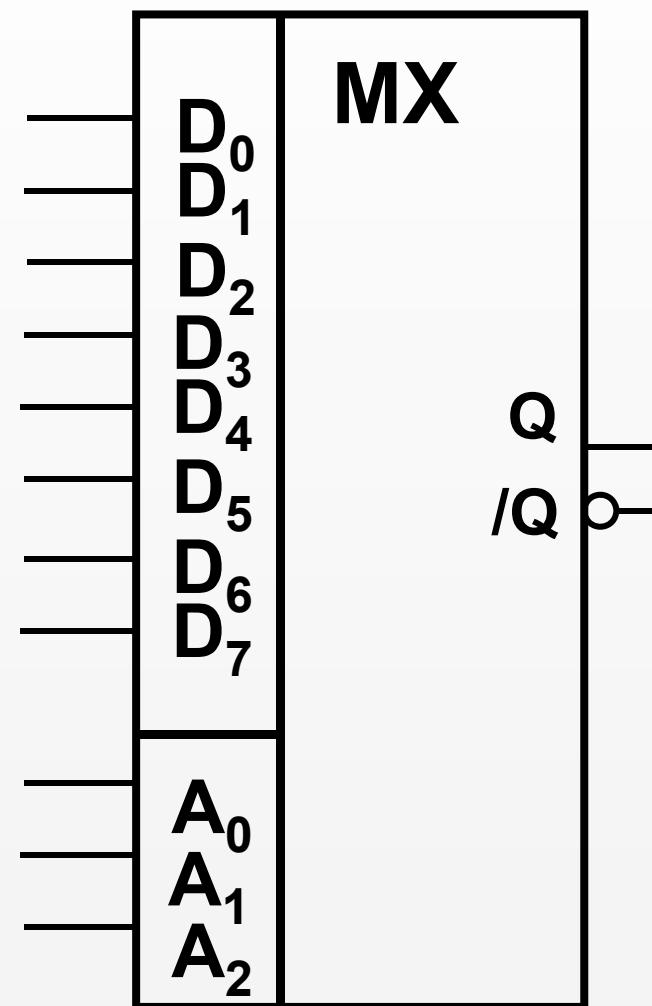
Multiplexer v IO

Multiplexer

stavový index s	c b a	funkční hodnota $f(c, b, a)$	minterm P_s
0	0 0 0	0	$\bar{c}\bar{b}\bar{a}$
1	0 0 1	1	$\bar{c}\bar{b}a$
2	0 1 0	1	$\bar{c}b\bar{a}$
3	0 1 1	0	$\bar{c}ba$
4	1 0 0	1	$c\bar{b}\bar{a}$
5	1 0 1	0	$c\bar{b}a$
6	1 1 0	1	$cb\bar{a}$
7	1 1 1	0	cba

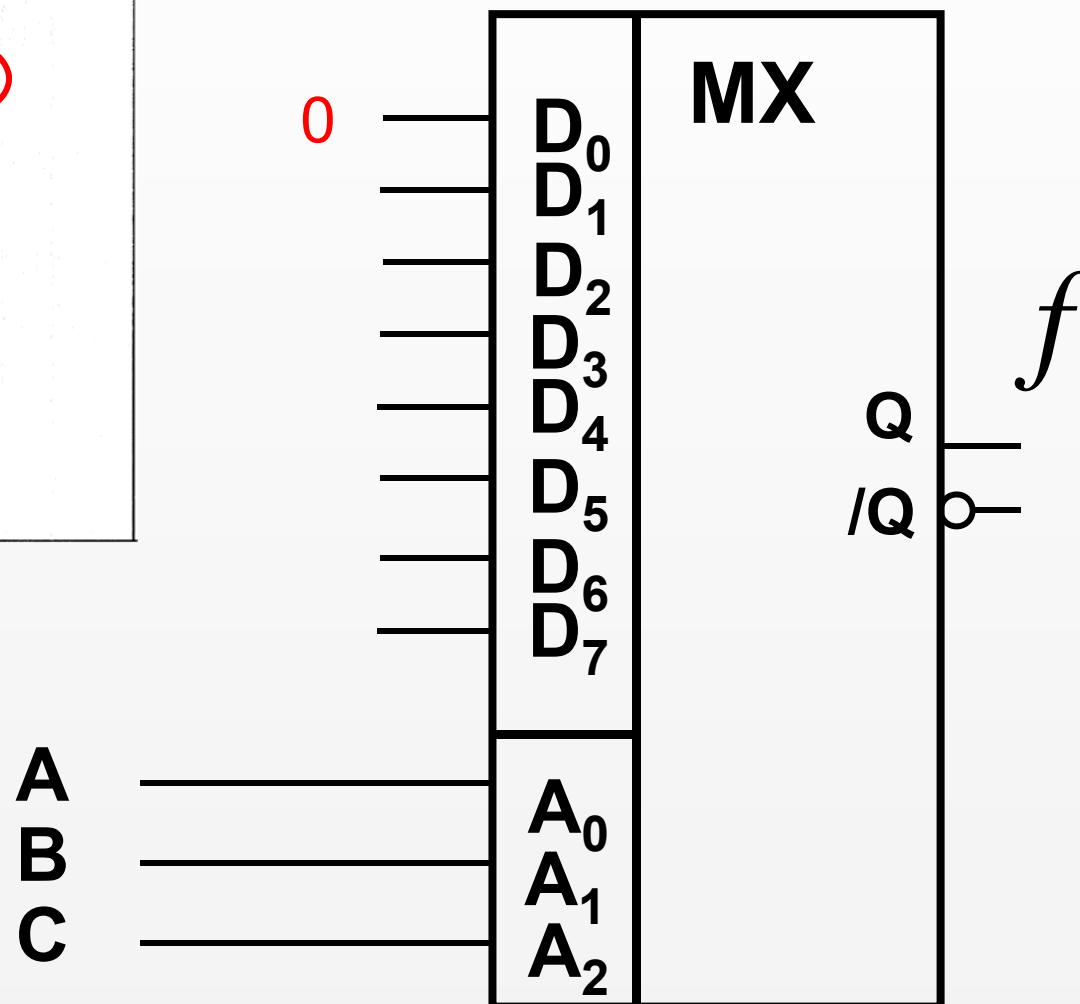
<http://www.ite.tul.cz>

Multiplexer

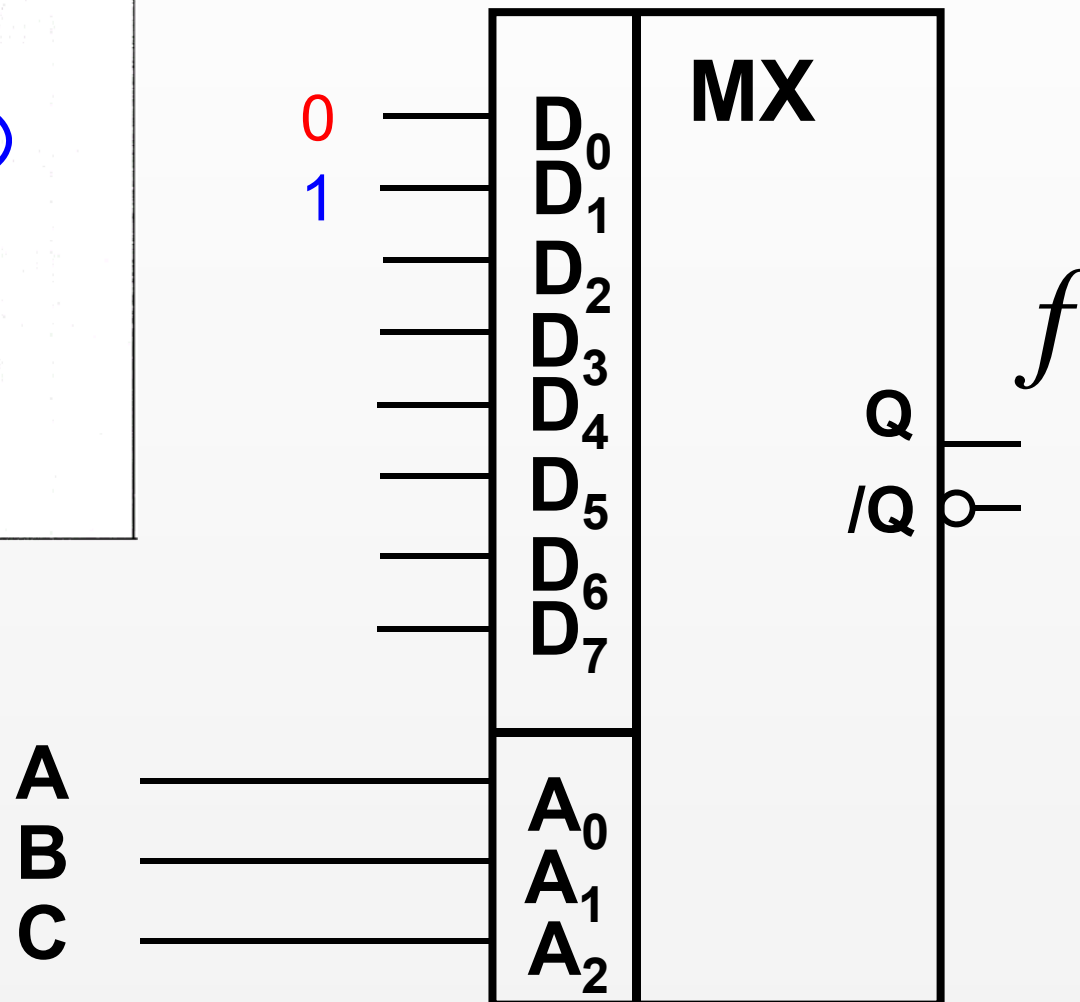
stavový index s	c b a	funkční hodnota $f(c, b, a)$
0	0 0 0	0
1	0 0 1	1
2	0 1 0	1
3	0 1 1	0
4	1 0 0	1
5	1 0 1	0
6	1 1 0	1
7	1 1 1	0

Multiplexer

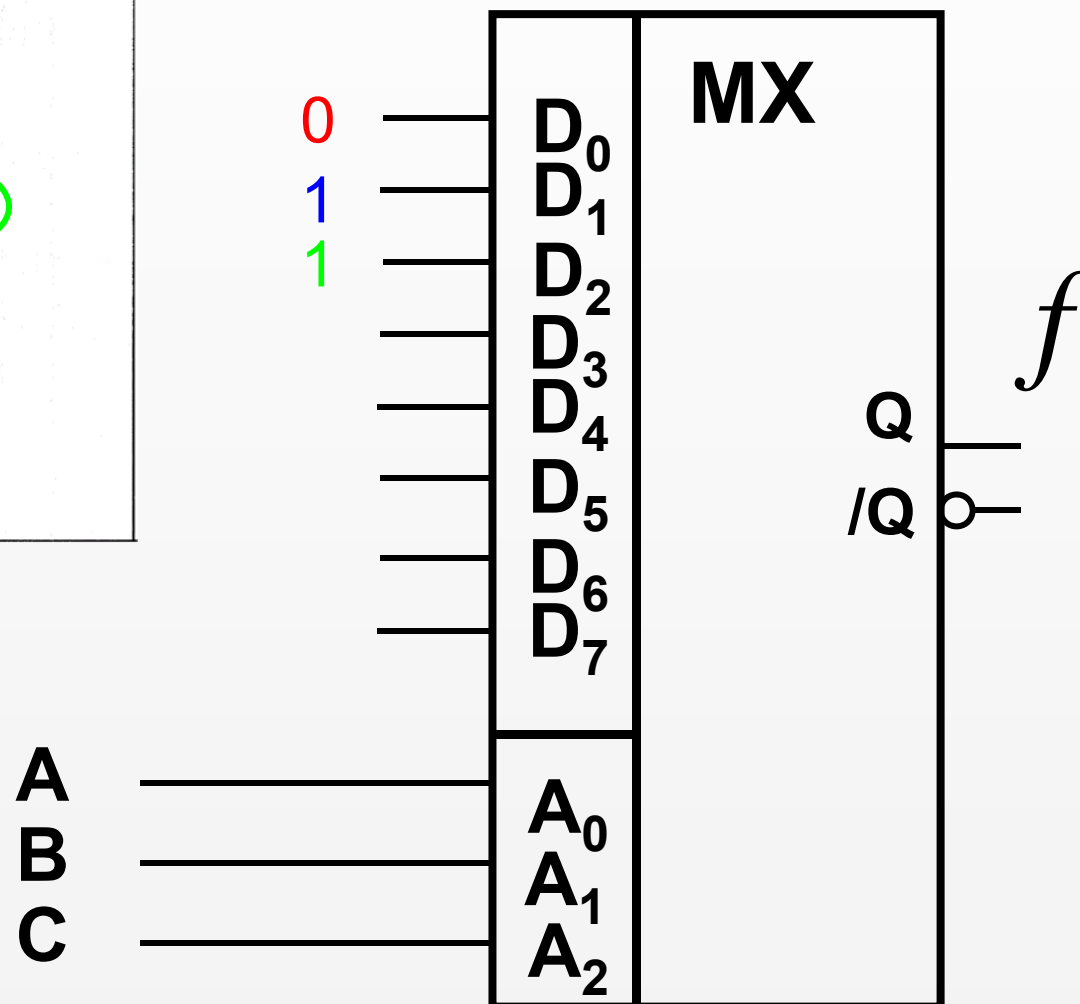
stavový index s	c b a	funkční hodnota $f(c, b, a)$
0	0 0 0	0
1	0 0 1	1
2	0 1 0	1
3	0 1 1	0
4	1 0 0	1
5	1 0 1	0
6	1 1 0	1
7	1 1 1	0

Multiplexer

stavový index s	c b a	funkční hodnota $f(c, b, a)$
0	0 0 0	0
1	0 0 1	1
2	0 1 0	1
3	0 1 1	0
4	1 0 0	1
5	1 0 1	0
6	1 1 0	1
7	1 1 1	0

Multiplexer

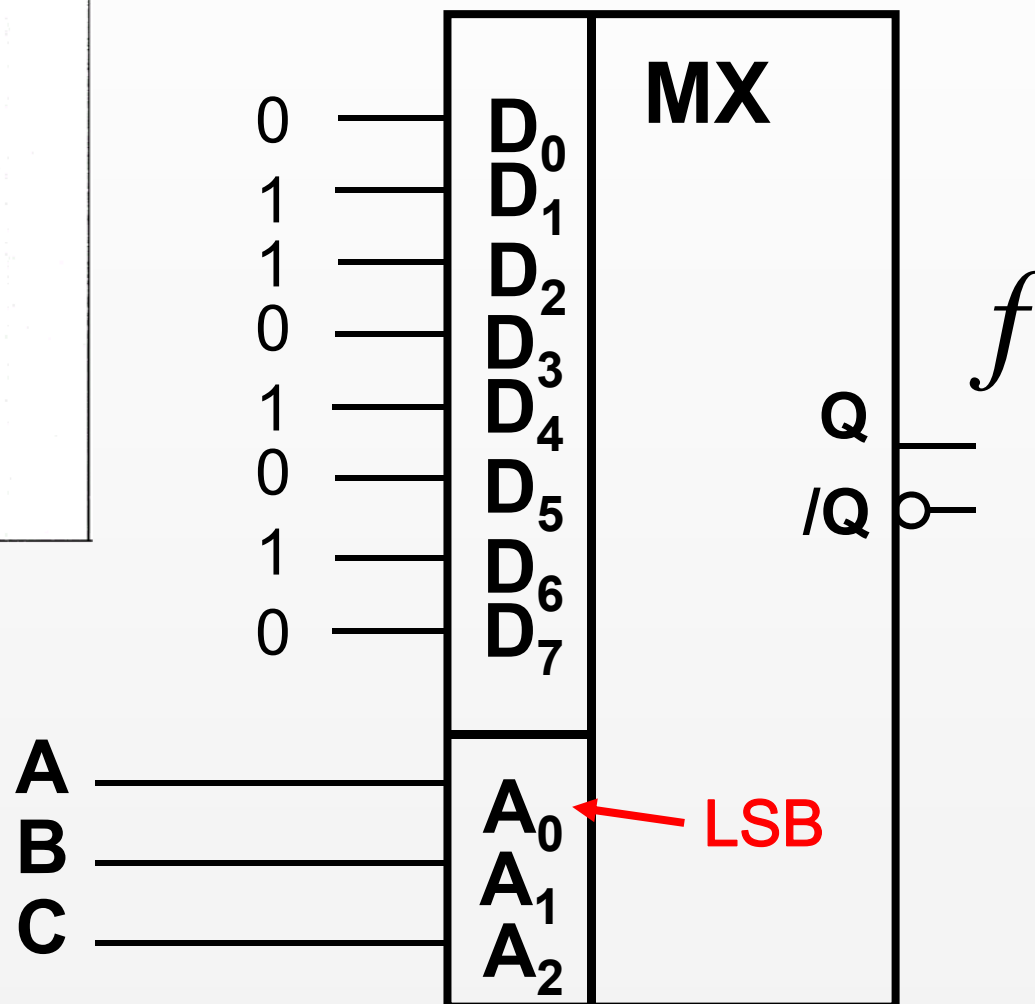
stavový index s	c b a	funkční hodnota $f(c, b, a)$
0	0 0 0	0
1	0 0 1	1
2	0 1 0	1
3	0 1 1	0
4	1 0 0	1
5	1 0 1	0
6	1 1 0	1
7	1 1 1	0

MSB

LSB

MSB (Most Significant Bit)
LSB (Least Significant Bit)

3-vstupy

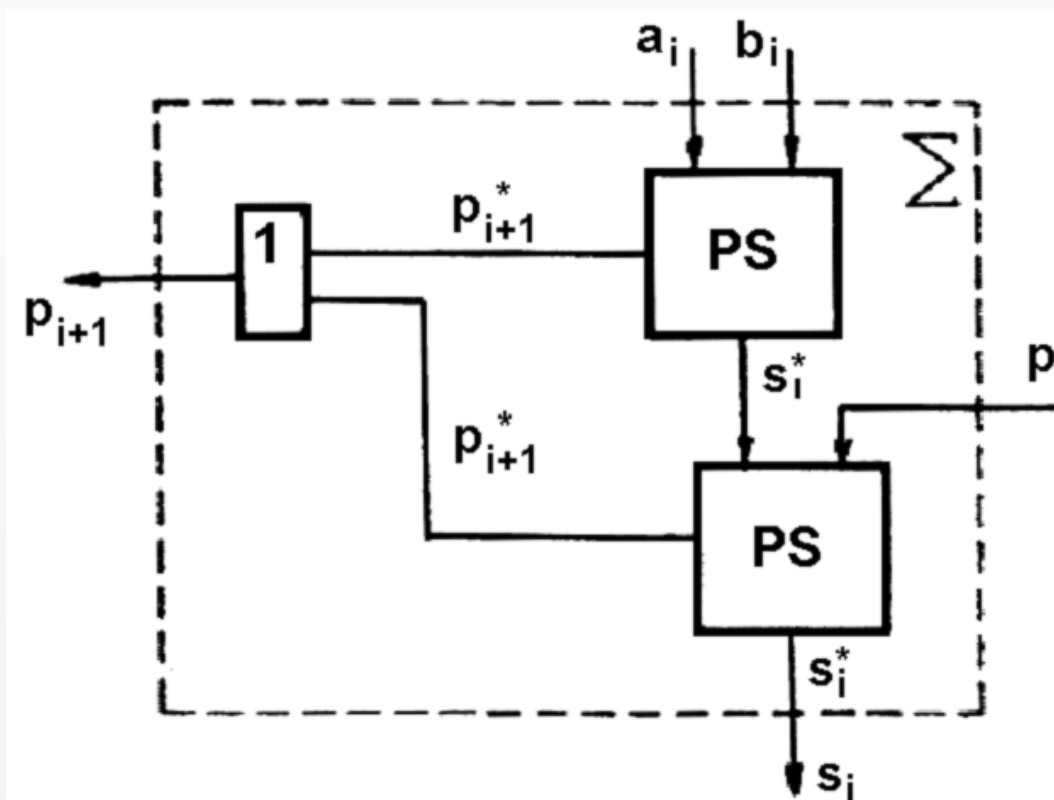

Úplná sčítačka

- zpravidla složena ze 2 **sčítaček polovičních**
- kromě vstupů pro bity sčítanců má **vstup přenosu** z nižšího řádu a **výstup přenosu** do vyššího řádu

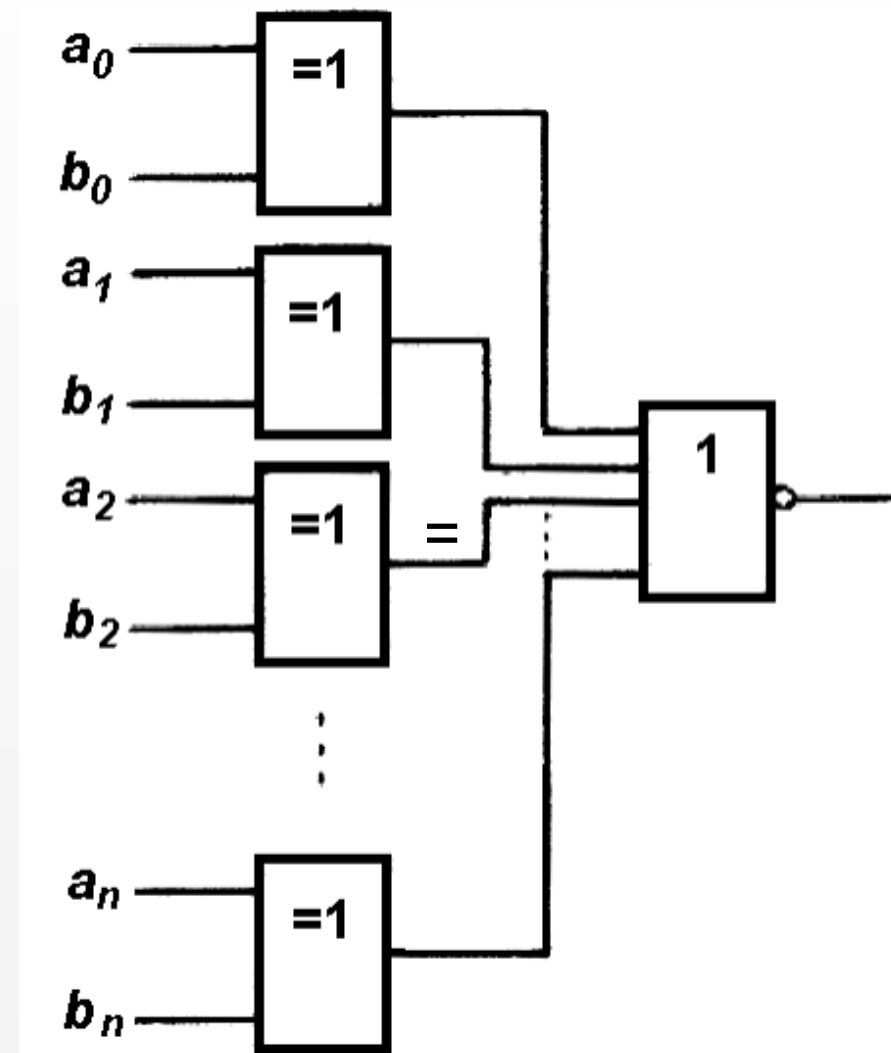

Komparátor (číslicový)

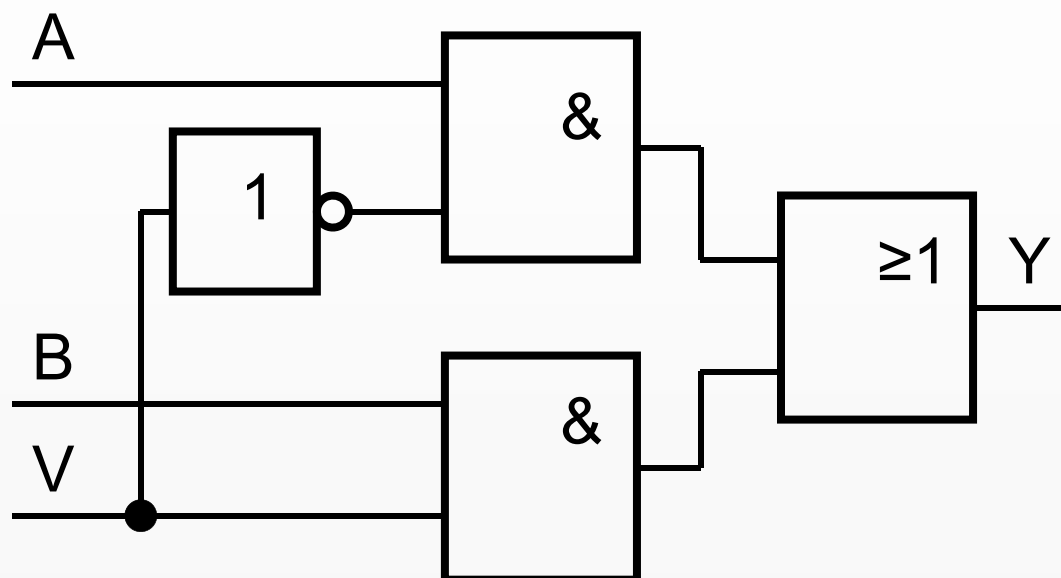
Komparátor dvou čísel A a B

- integrován mívá kromě výstupu „=“ též výstupy „<“ a „>“
a vstupy pro výsledek vyhodnocení v nižším řádu

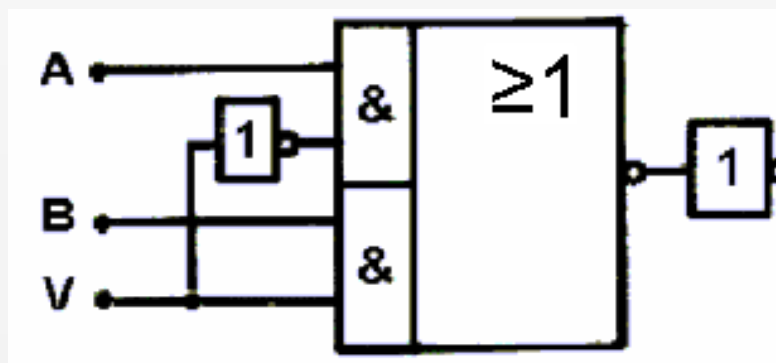

Jednobitová výhybka

V	A	B	Y
0	0	0	0
0	0	1	0
0	1	0	1
0	1	1	1
1	0	0	0
1	0	1	1
1	1	0	0
1	1	1	1

řešení pomocí AND-OR-INVERT

Kódy

- **číselné soustavy** spolu s **pravidly**, která říkají, jaké informace (**obraz**) jsou přiřazeny jednotlivým číslům.

Kódy pro detekci a opravy chyb

- ☐ **Paritní kód**

lichá/sudá parita

- ☐ **Kontrolní součet**

integrita bloku dat,

např. počet „1“ v bloku nebo součet bajtů modulo 2^{16}

CRC kódy

- ☐ **Samoopravné kódy**

Hammingovy kódy, kódová vzdálenost

<http://www.ite.tul.cz>

BCD kód

BCD kód - pro práci s čísly desítkové soustavy.

Slouží ke kódování desítkových číslic, tj. 0 ... 9.

znak	obraz			
0	0	0	0	0
1	0	0	0	1
2	0	0	1	0
3	0	0	1	1
4	0	1	0	0
5	0	1	0	1
6	0	1	1	0
7	0	1	1	1
8	1	0	0	0
9	1	0	0	1

<http://www.ite.tul.cz>

Grayův kód

Gray kód -
sousední slova se liší
pouze v jedné číslici

znak	obraz			
0	0	0	0	0
1	0	0	0	1
2	0	0	1	1
3	0	0	1	0
4	0	1	1	0
5	0	1	1	1
6	0	1	0	1
7	0	1	0	0
8	1	1	0	0
9	1	1	0	1
10	1	1	1	1
11	1	1	1	0
12	1	0	1	0
13	1	0	1	1
14	1	0	0	1
15	1	0	0	0

Kód 1 z N

1 z N kód

N-1 nul

jediná jednička

znak	obraz			
0	0	0	0	1
1	0	0	1	0
2	0	1	0	0
3	1	0	0	0

Použití u dekodéru...

Alfanumerické kódy - ASCII

Dec	Hex	IBM	Dec	Hex	IBM	Dec	Hex	IBM	ISO	Win	Kam	Lat	Dec	Hex	IBM	ISO	Win	Kam	Lat
0	0		64	40	@	128	80	Ç			Č	Ç	192	C0	Ł	Ŕ	Ŕ	Ł	Ł
1	1	☺	65	41	A	129	81	ü			ü	ü	193	C1	┘	Á	Á	┘	┘
2	2	☹	66	42	B	130	82	é	,		é	é	194	C2	┐	Â	Â	┐	┐
3	3	♥	67	43	C	131	83	â			ď	â	195	C3	┌	Ă	Ă	┌	┌
4	4	♦	68	44	D	132	84	ä	„		ä	ä	196	C4	—	Ä	Ä	—	—
5	5	♣	69	45	E	133	85	à	...		Ď	ù	197	C5	+	Í	Í	+	+
6	6	♠	70	46	F	134	86	å	†		Ť	é	198	C6	└	Ć	Ć	└	Ǽ
7	7	▪	71	47	G	135	87	ç	‡		č	ç	199	C7	┐	Ç	Ç	┐	ǻ
8	8	■	72	48	H	136	88	ê	^		ě	ı	200	C8	└	Č	Č	└	└
9	9	◦	73	49	I	137	89	ë	‰		Ě	ë	201	C9	┐	É	É	┐	┐
10	A	■	74	4A	J	138	8A	è	Š		Í	Ö	202	CA	≡	Ę	Ę	≡	≡
11	B	♂	75	4B	K	139	8B	ï	<		í	ö	203	CB	┐	Ë	Ë	┐	┐
12	C	♀	76	4C	L	140	8C	î	Ś		ı	î	204	CC	┐	Ě	Ě	┐	┐
13	D	♪	77	4D	M	141	8D	ì	Ť		í	ž	205	CD	=	ı	ı	=	=
14	E	♪	78	4E	N	142	8E	Ä	Ž		Ä	Ä	206	CE	≡	Î	Î	≡	≡
15	F	✱	79	4F	O	143	8F	Å	Ž		Á	Ć	207	CF	≡	Ď	Ď	≡	Ɑ

Toto je pouze část ASCII

<http://www.ite.tul.cz>

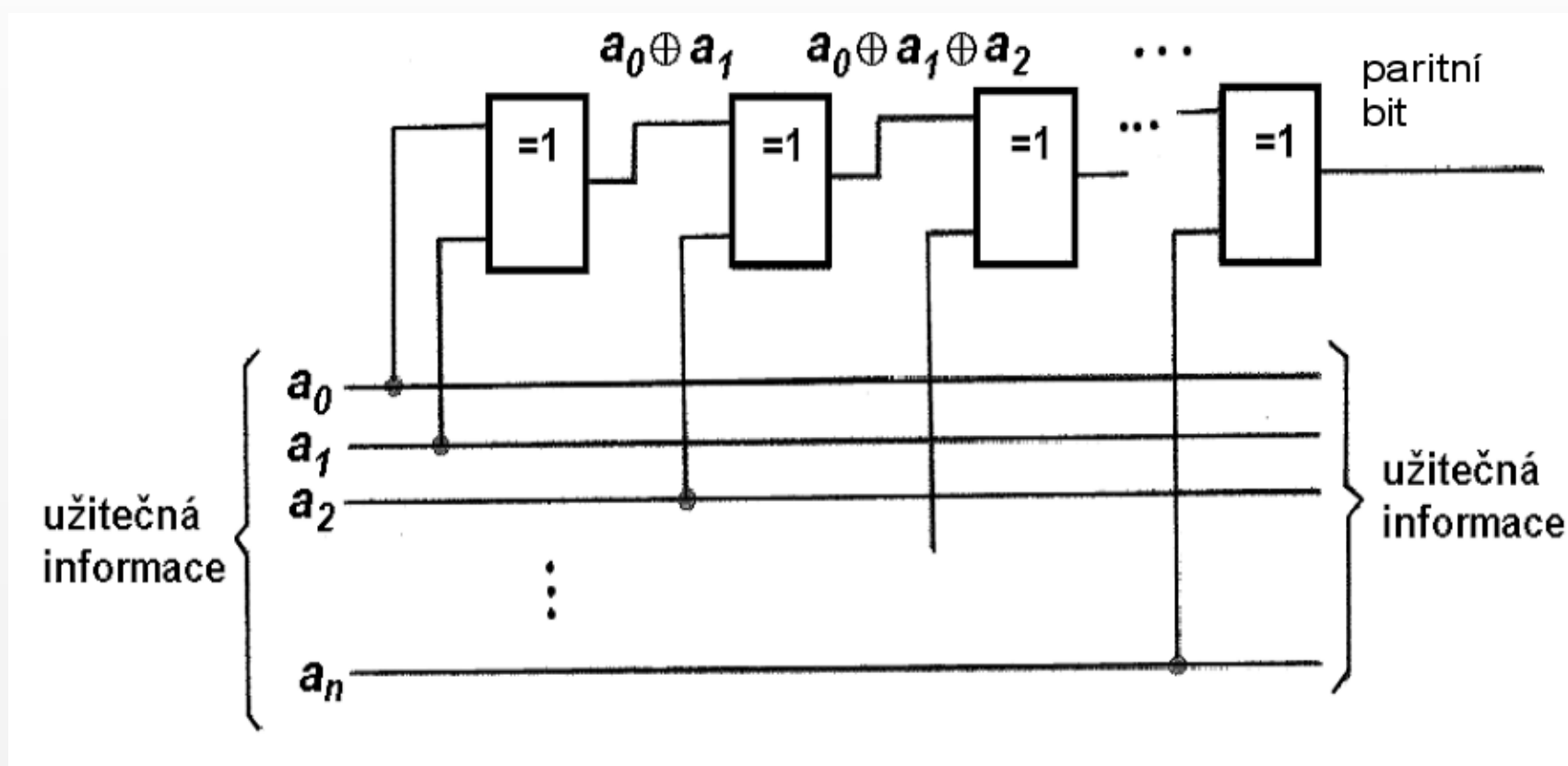

Parita

Počet jedniček ve slově doplněn paritním bitem na **sudý** (obr.) / **lichý** počet.

Používá se zejména u **sériového** přenosu informace, kde se může vyskytnout impulzní rušení.

Sekvenční obvody

Sekvenční obvody

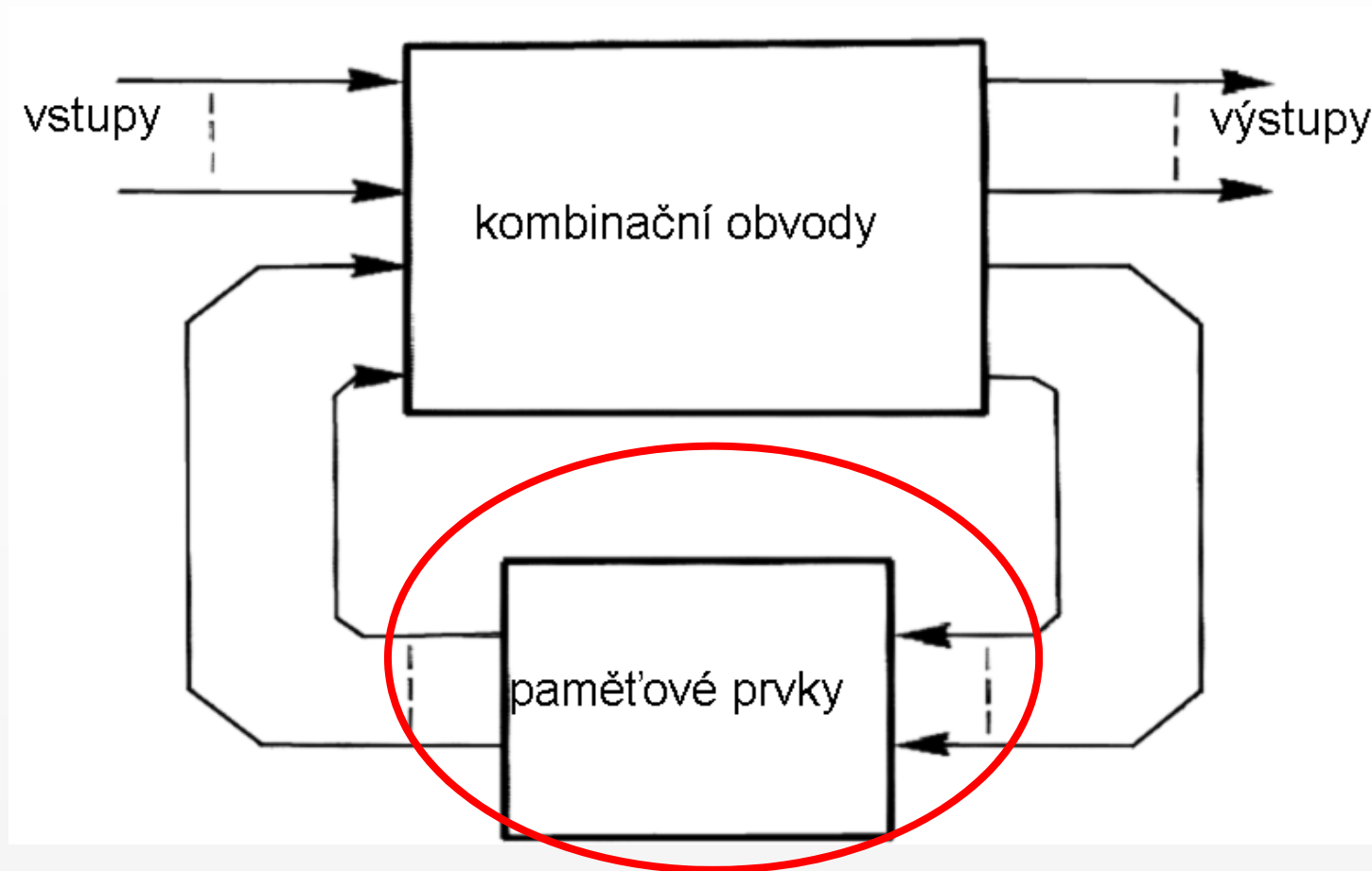
- Rozdělení sekvenčních obvodů
- RS klopný obvod
- D-klopný obvod
- JK-klopný obvod
- Konstrukce Master-Slave obvodů
- Čítače
- Registry
- Realizace sekvenčních úloh

<http://www.ite.tul.cz>

Sekvenční obvody

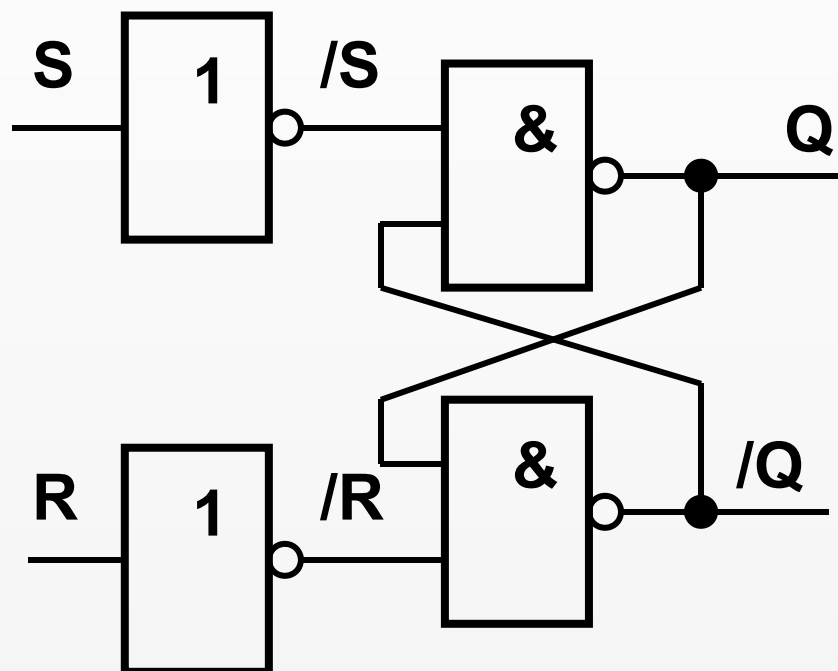

výstupy jsou určeny hodnotou **vstupů** a **vnitřním** (předcházejícím) stavem

R-S klopný obvod

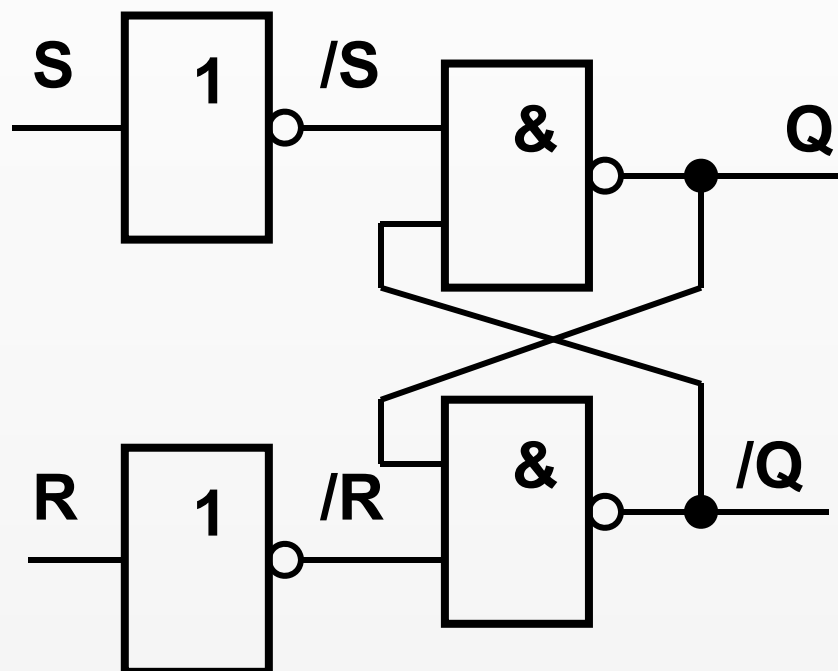
R	S	Q_t
0	0	Q_{t-1}
0	1	1
1	0	0
1	1	X

<http://www.ite.tul.cz>

R-S klopný obvod

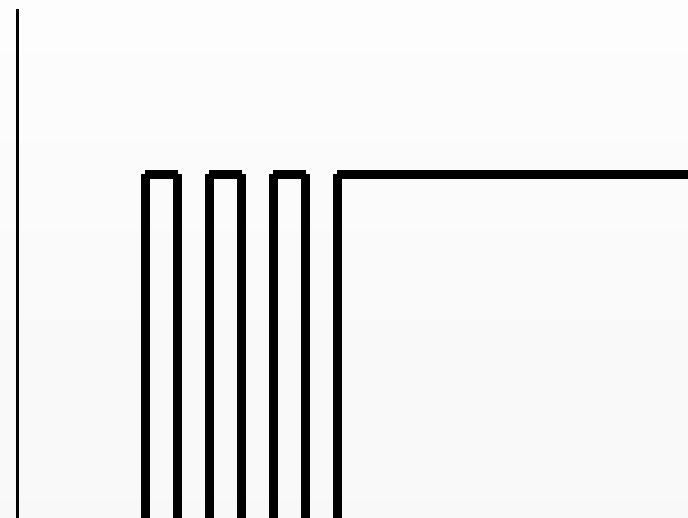
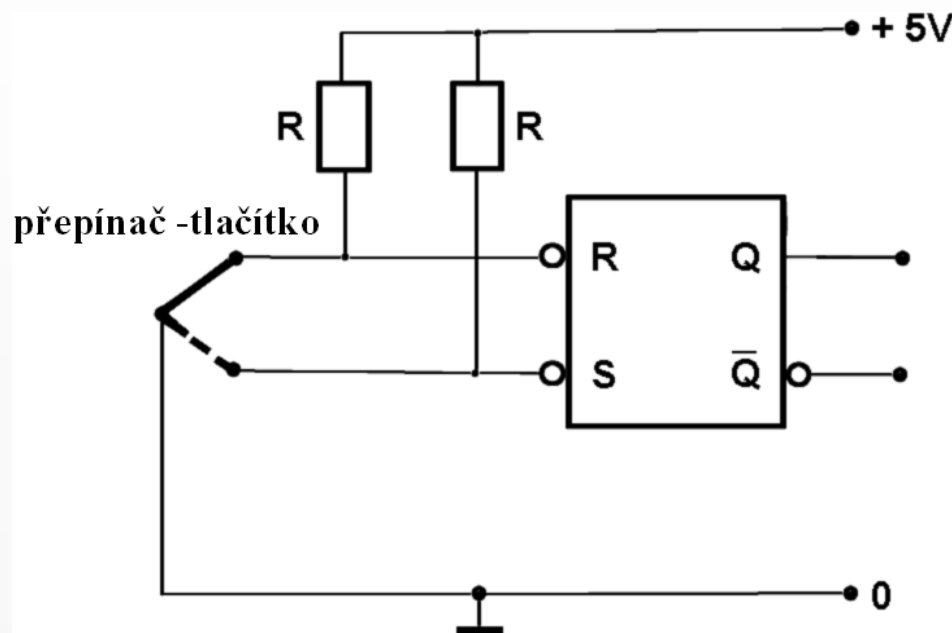
R	S	Q_t	Q_{t+1}
0	0	0	0
0	0	1	1
0	1	0	1
0	1	1	1
1	0	0	0
1	0	1	0
1	1	0	X (1)
1	1	1	X (1)

mapa/www.microtul.cz

Použití RS obvodu

- Ošetření odskoku kontaktu tlačítka
- Asynchronní nastavování výstupu obvodů
- atd.

<http://www.ite.tul.cz>

Rozdělení klopných obvodů

- **Monostabilní** - upravují zachycené impulsy na impulsy s předem stanovenou délkou
- **Astabilní** - slouží ke generování period. signálu
- **Bistabilní** - mají dva stabilní stavy

Rozdělení bistabilních klopných obvodů:

- **Asynchronní** - Asynchronní obvody reagují na všechny změny vstupního signálu (jednodušší než synchronní)
- **Synchronní** - Synchronní obvody reagují na vstupní signály pouze v okamžicích, kdy je aktivní hodinový signál, povolující změnu stavu

Vlastnosti Asynchronních obvodů

- **Reagují okamžitě** po změně vstupních proměnných → obtíže při návrhu sekvenčních obvodů (obvody připojené na vstupu klopného obvodu mohou vlivem hazardů způsobit nechtěné překlopení obvodu).
- Při návrhu asynchronních obvodů je tedy třeba důsledně **hazardy odstranit a zajistit stabilitu** jednotlivých stavů.

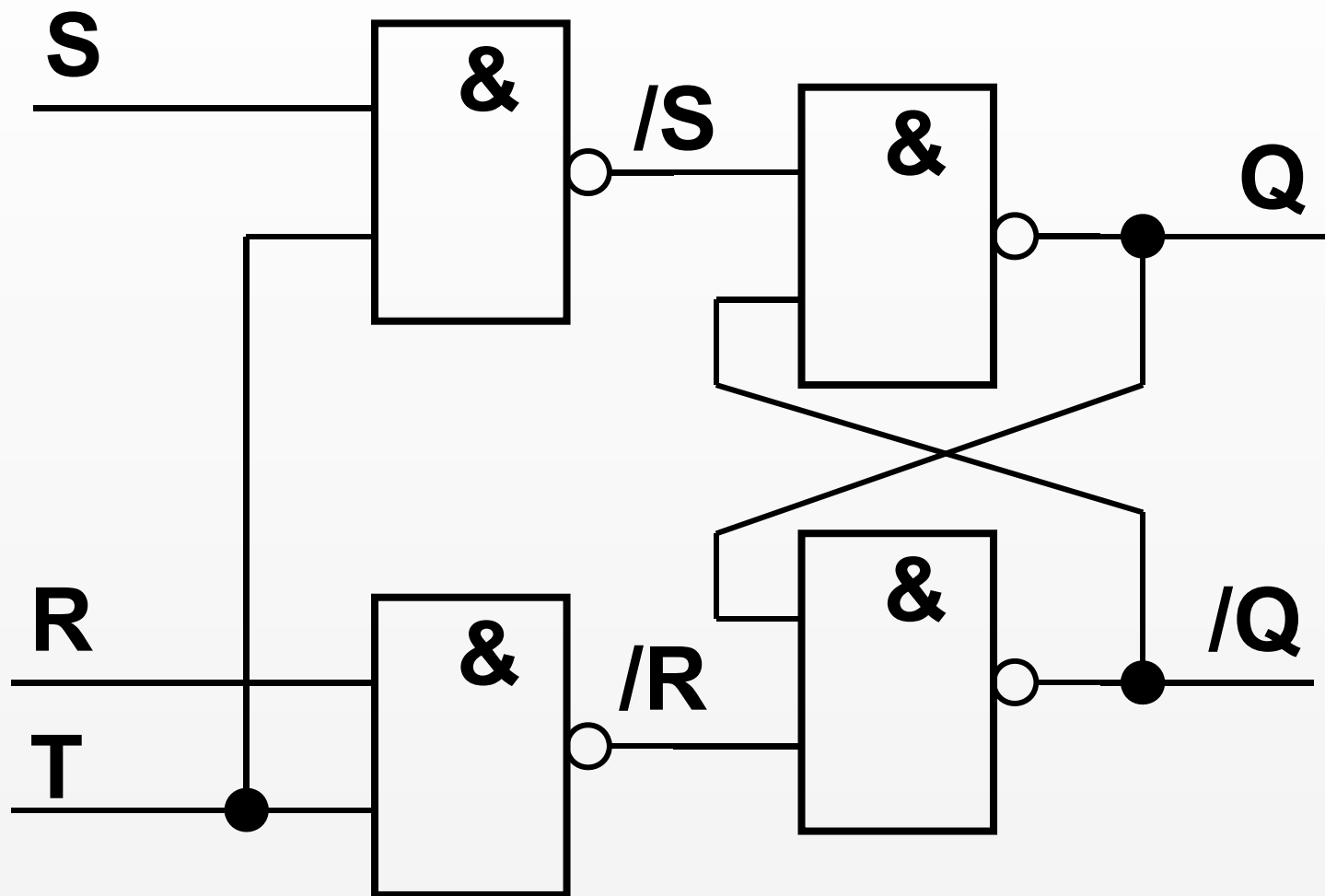
Vlastnosti Asynchronních obvodů

- Takovýto způsob návrhu je obtížný, pro složitější obvody je prakticky neřešitelný a proto se více než asynchronních obvodů v praxi využívá obvodů **synchronních**, které reagují na vstupní signály pouze v těch okamžicích, kdy jsou všechny logické hodnoty na vstupu ustáleny.

Synchronní RS klopný obvod

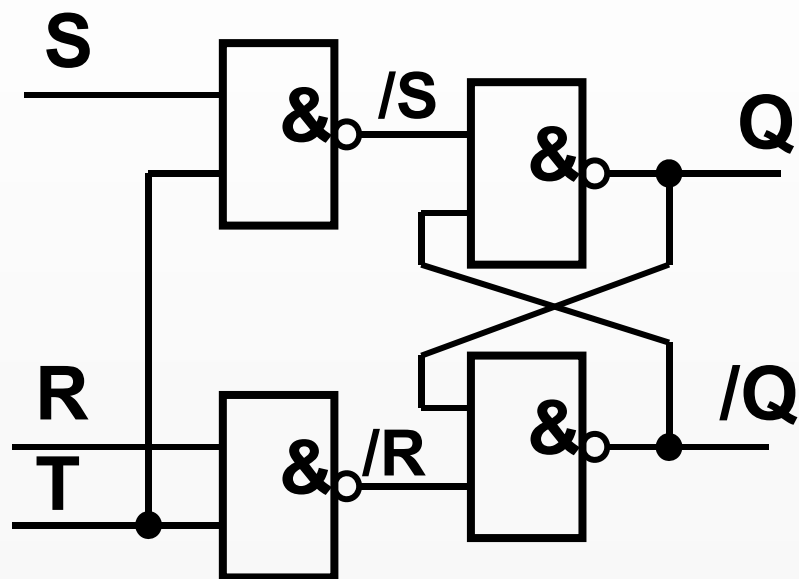

<http://www.ite.tul.cz>

Synchronní obvody

Synchronní obvody mají navíc další synchronizační vstup, který umožňuje znecitlivět ostatní vstupy až do doby, kdy jsou zajištěny podmínky pro správnou funkci obvodu (bezhazardnost).

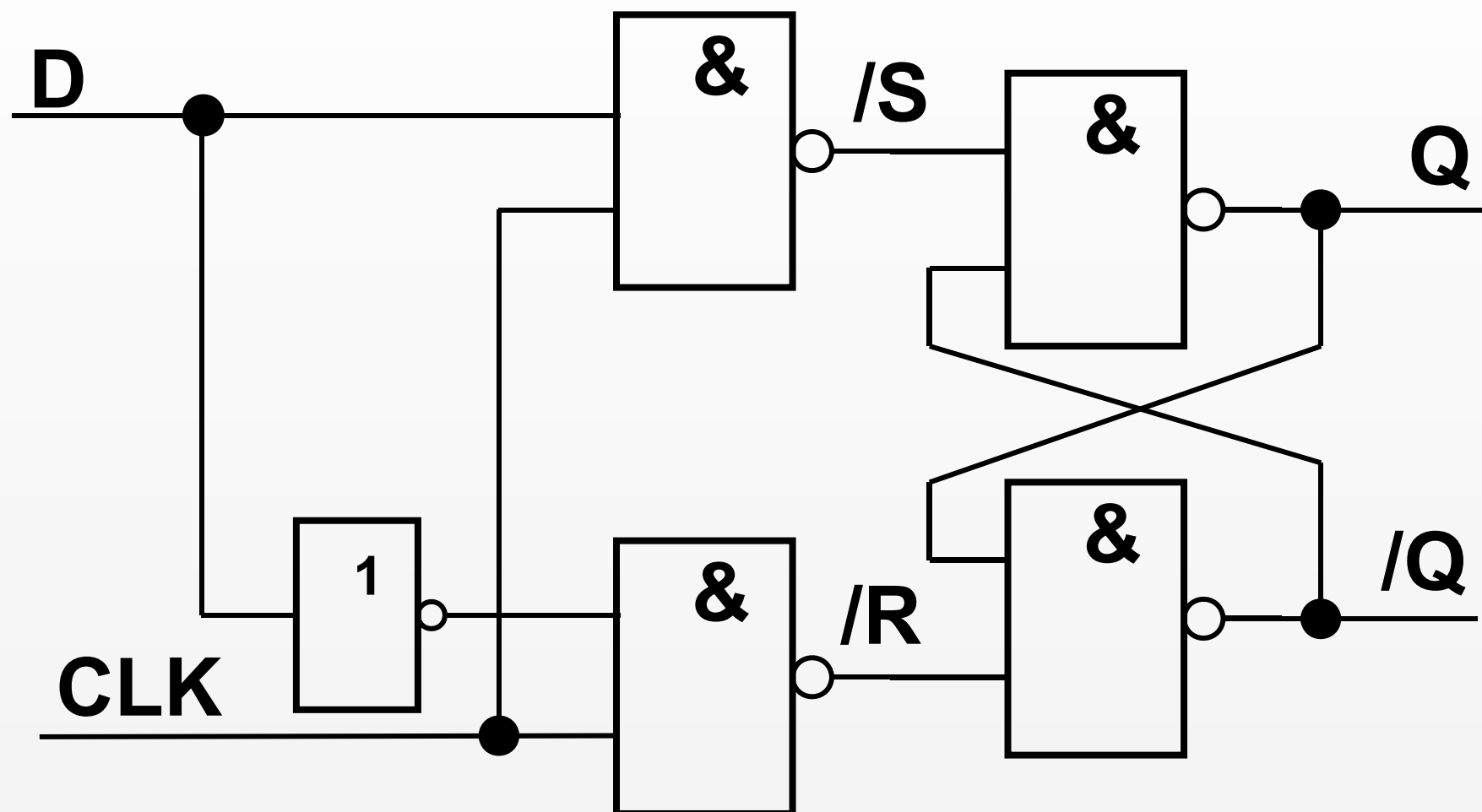
Tento vstup bývá označen zpravidla zkratkou T, C nebo CLK - hodinový vstup.

Hodinové vstupy bývají buzeny zpravidla periodickým signálem, tvořeným krátkými impulsy a nazývaným hodinový signál.

D-klopný obvod – hladinový

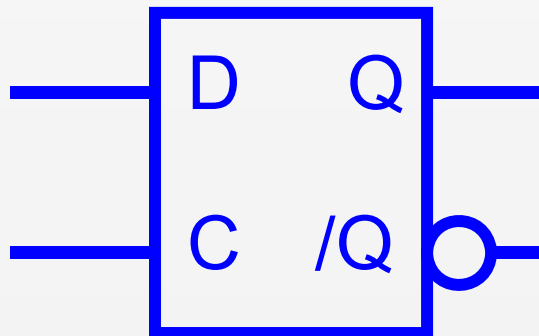
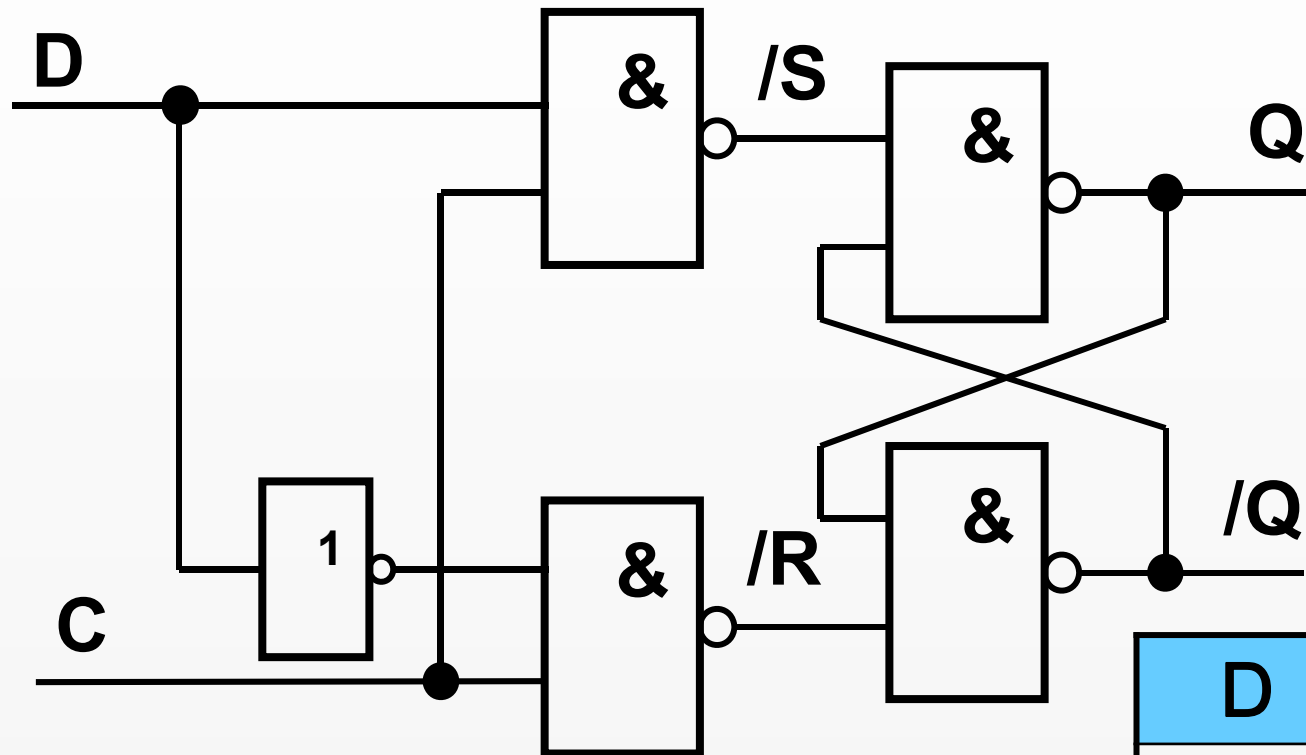

<http://www.ite.tul.cz>

D-klopný obvod – hladinový

D	C	Q_t
0	0	Q_{t-1}
1	0	Q_{t-1}
0	1	0
1	1	1

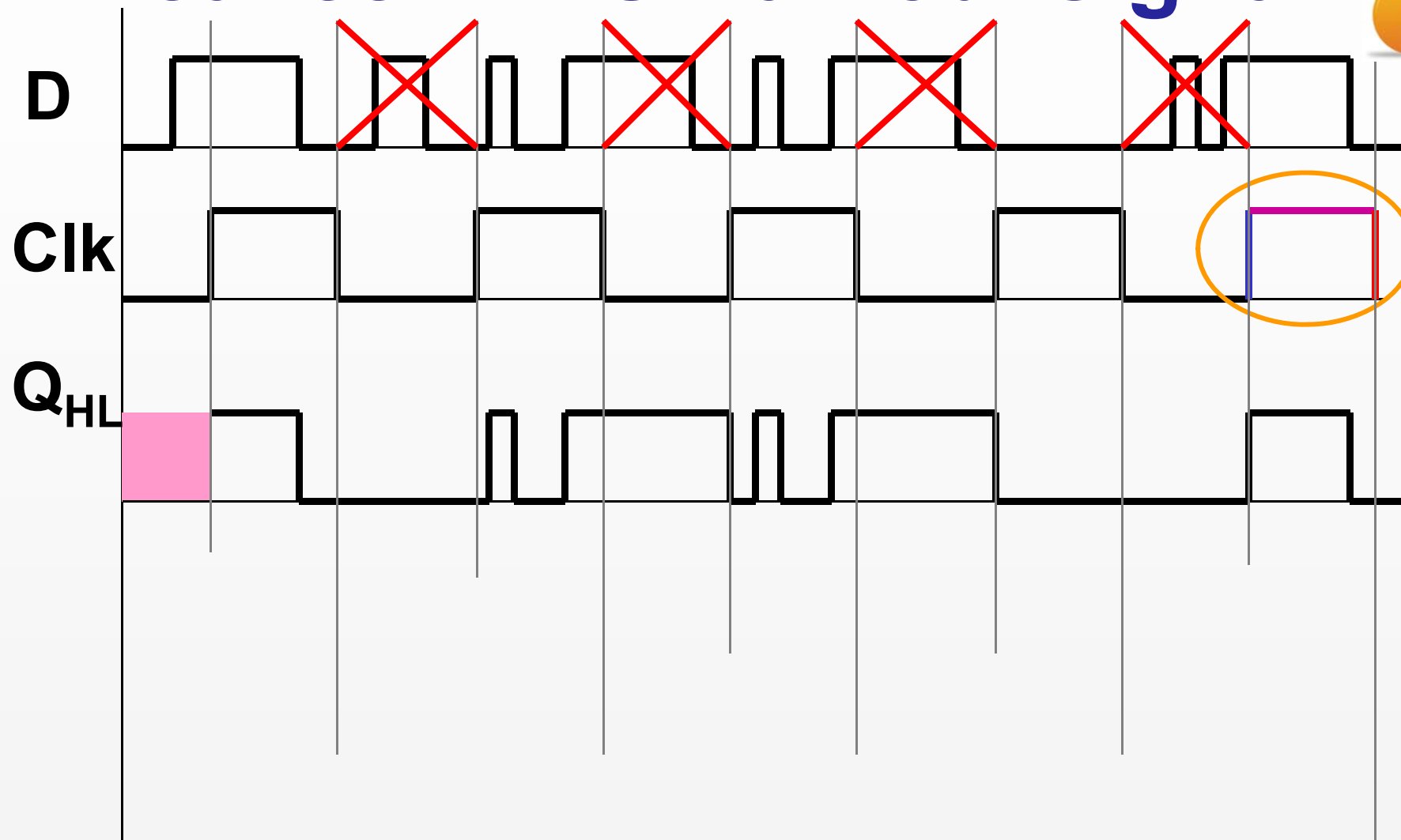
<http://www.ite.tul.cz>

Reakce D-KO na hod. signál

ITE

Q_{HL}-hladinový

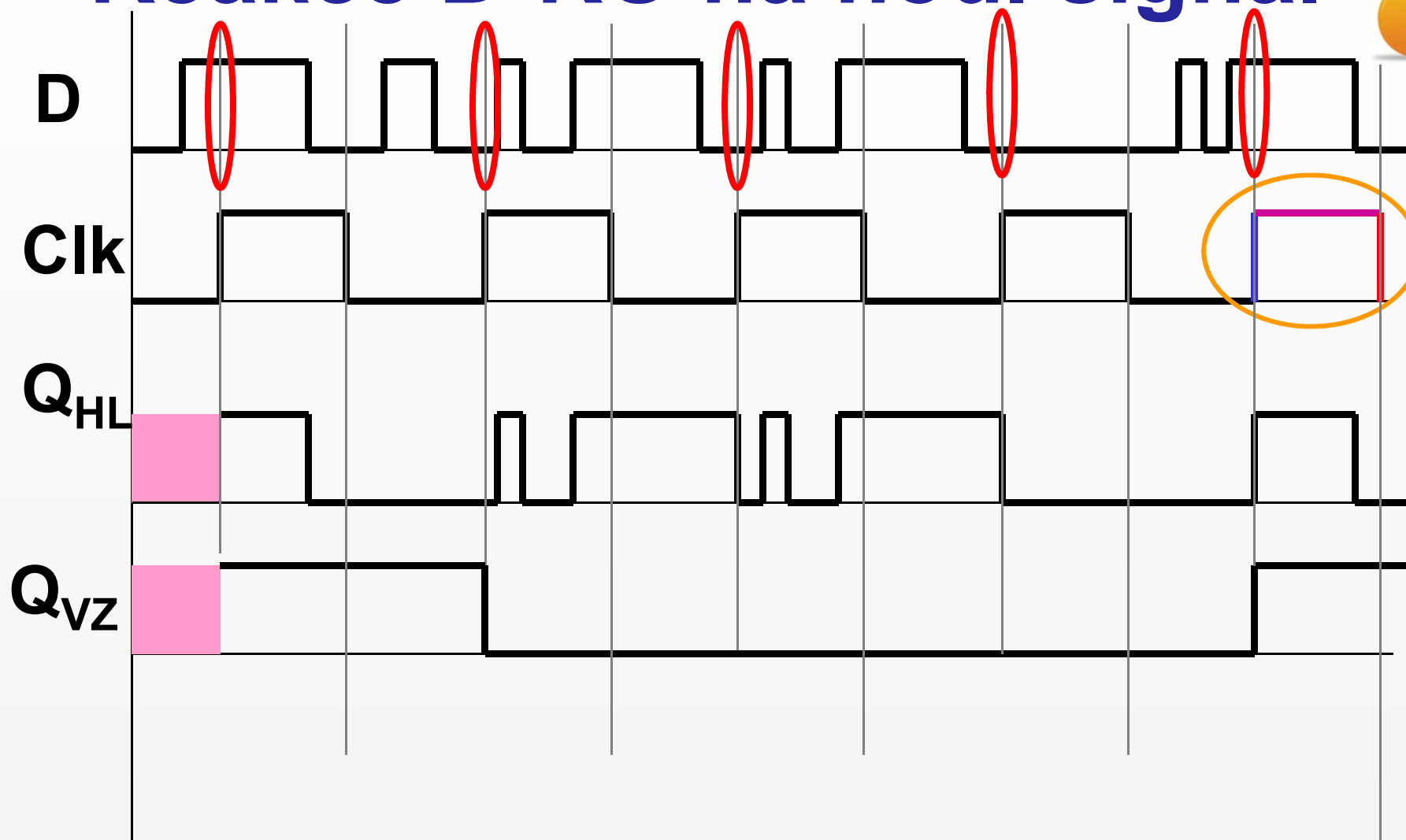
<http://www.ite.tul.cz>

Reakce D-KO na hod. signál

ITE

Q_{HL}-hladinový

Q_{VZ}-vzestupná

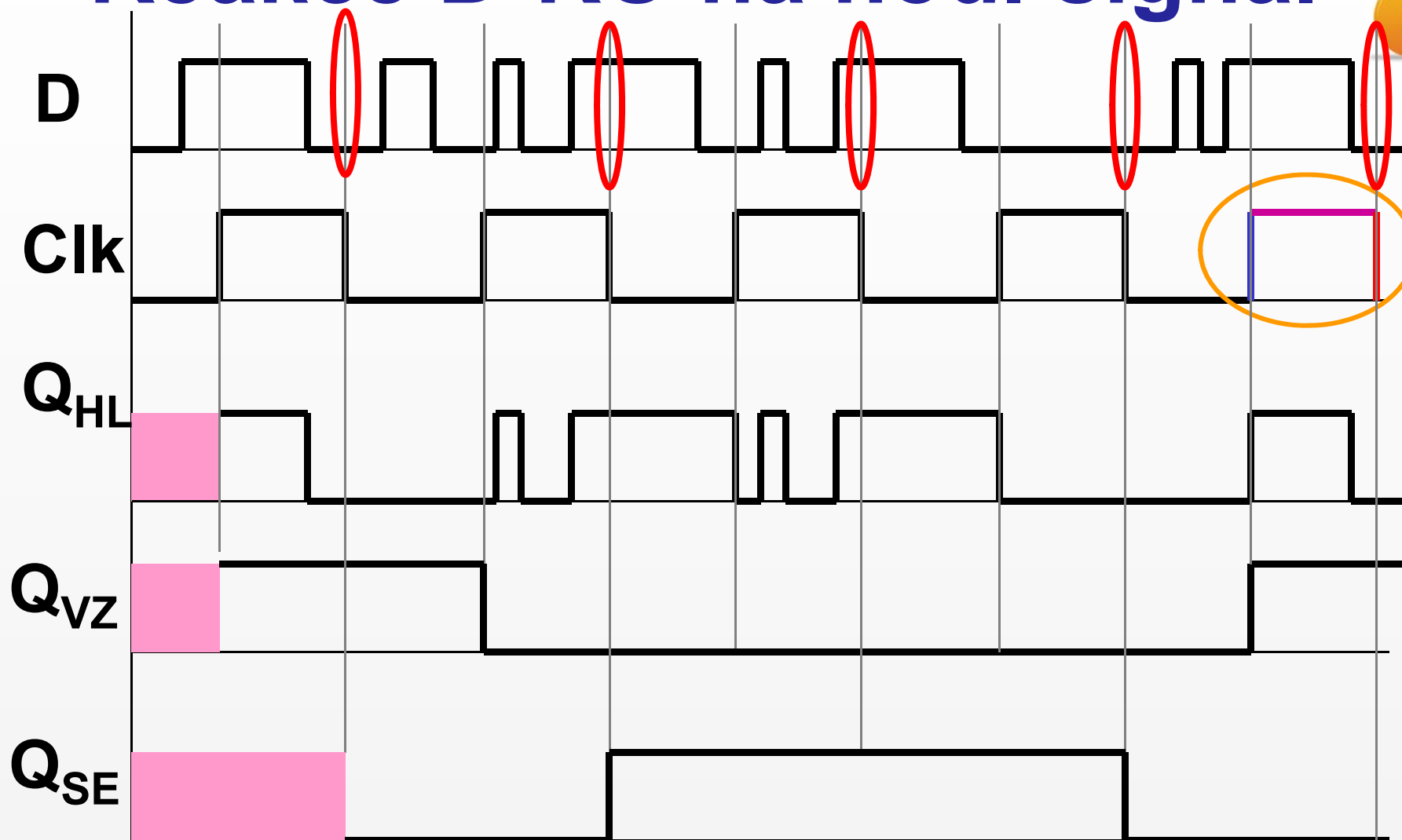
<http://www.ite.tul.cz>

Reakce D-KO na hod. signál

ITE

Q_{HL} -hladinový

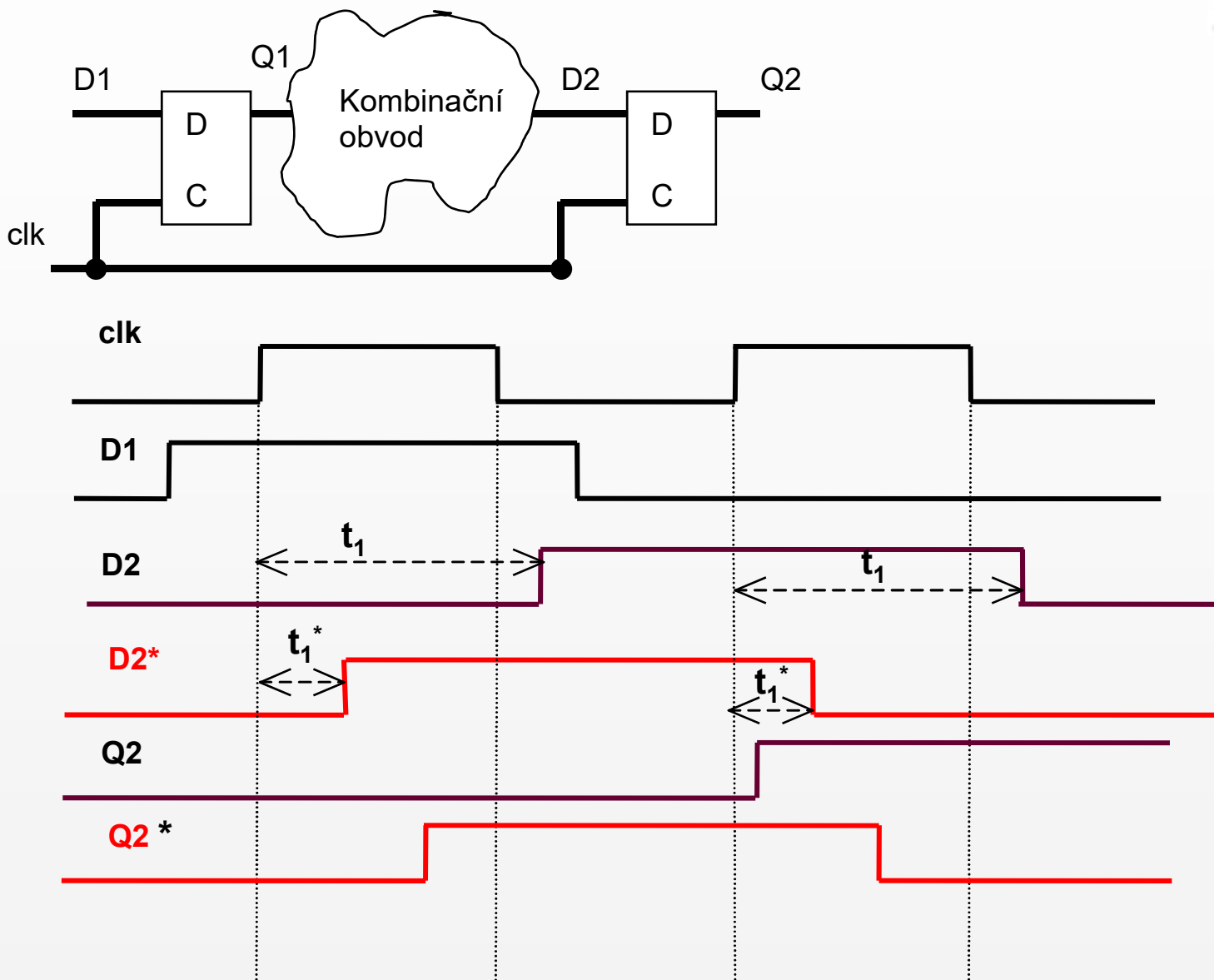
Q_{VZ} -vzestupná

Q_{SE} -sestupná

<http://www.ite.tul.cz>

Hazard v sekvenčních obvodech

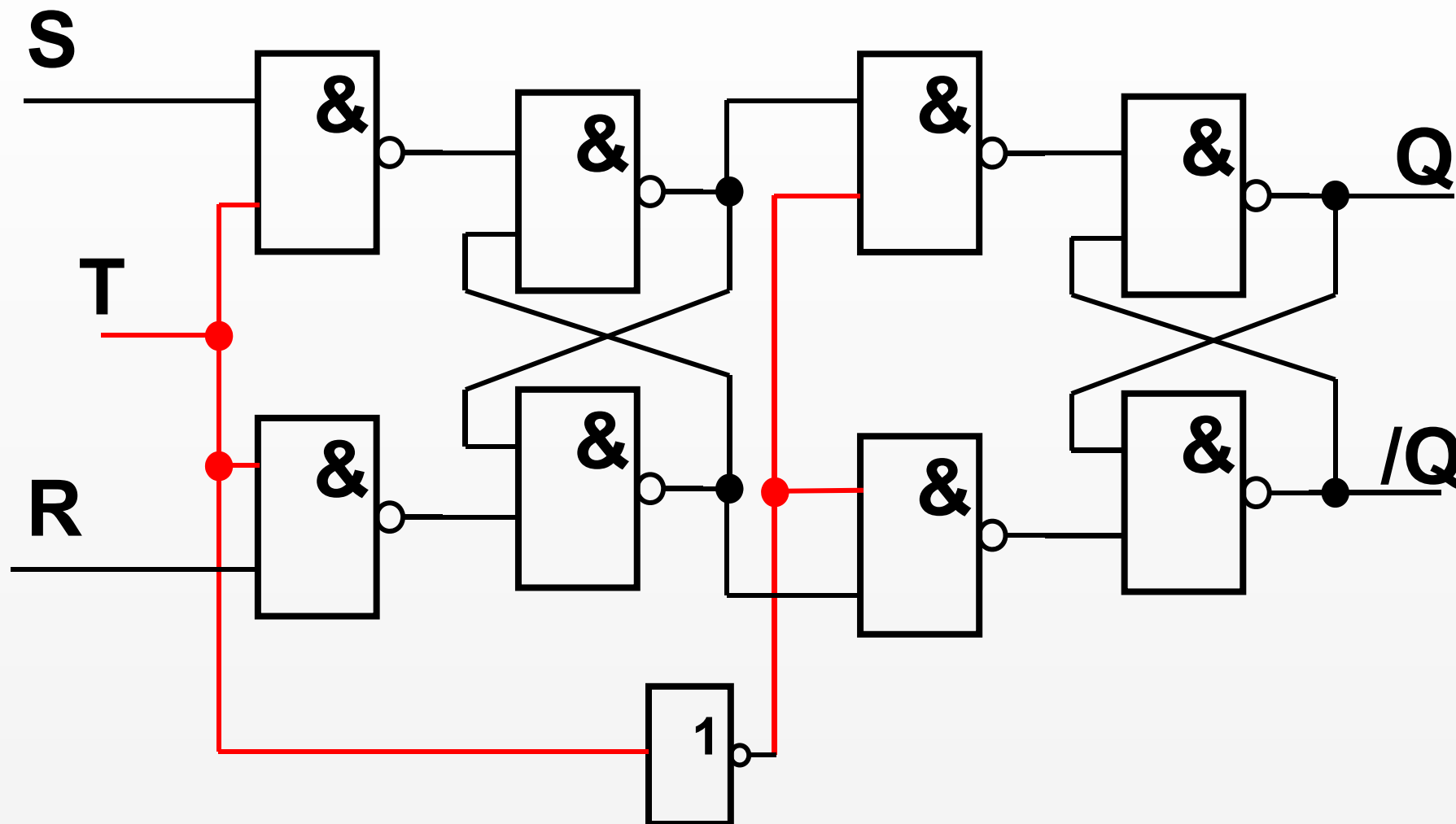

<http://www.ite.tul.cz>

Master-Slave RS-KO (ideové schéma)

ITE

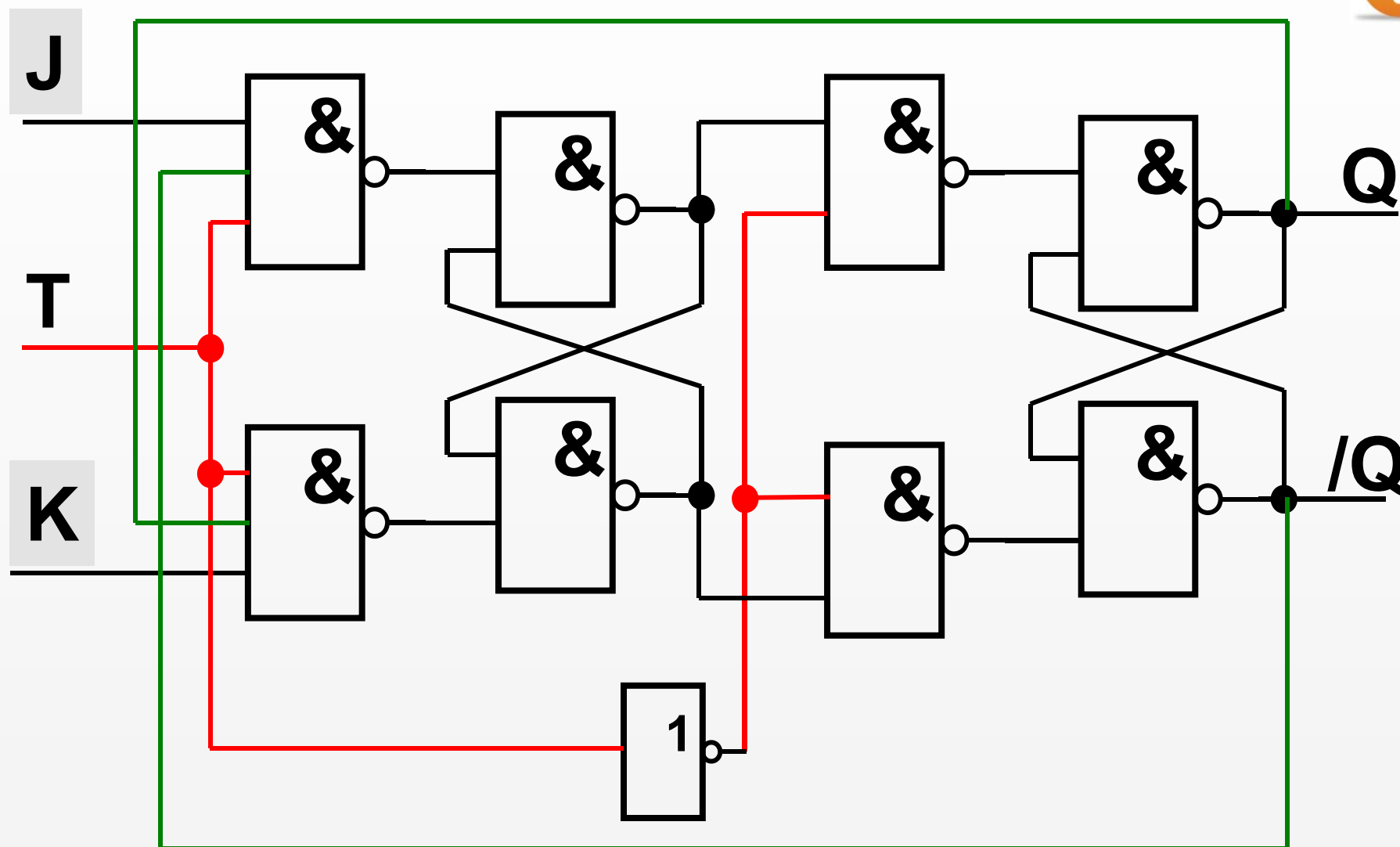
<http://www.ite.tul.cz>

Master-Slave JK-KO (ideové schéma)

ITE

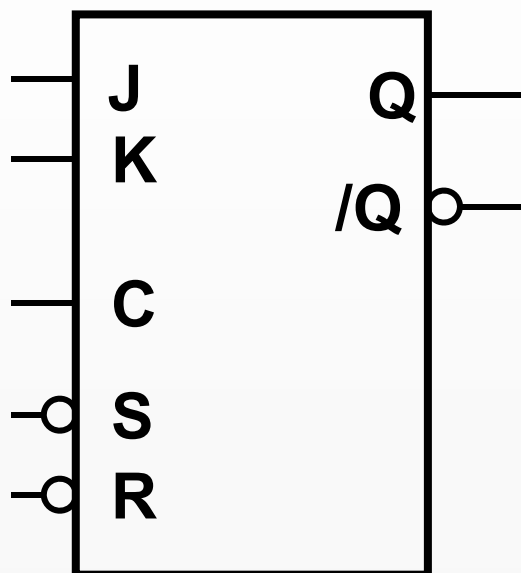

<http://www.ite.tul.cz>

JK-klopný obvod

JK-klopný obvod

	Vstupy					Výstupy		Poznámky
	S	R	C	J	K	Q^+	\bar{Q}^+	
Asynchr.	0	1	x	x	x	1	0	nastavení do 1
	1	0	x	x	x	0	1	nastavení do 0
	0	0	x	x	x	1*	1*	nestabilní stav
Synchr.	1	1		0	0	Q^-	\bar{Q}^-	beze změny
	1	1		1	0	1	0	nastavení do 1
	1	1		0	1	0	1	nastavení do 0
	1	1		1	1	\bar{Q}^-	Q^-	změna stavu
	1	1	0	x	x	Q^-	\bar{Q}^-	beze změny

* Nestabilní stavy (obdobně jako u dvoustupňového klopného obvodu RS)

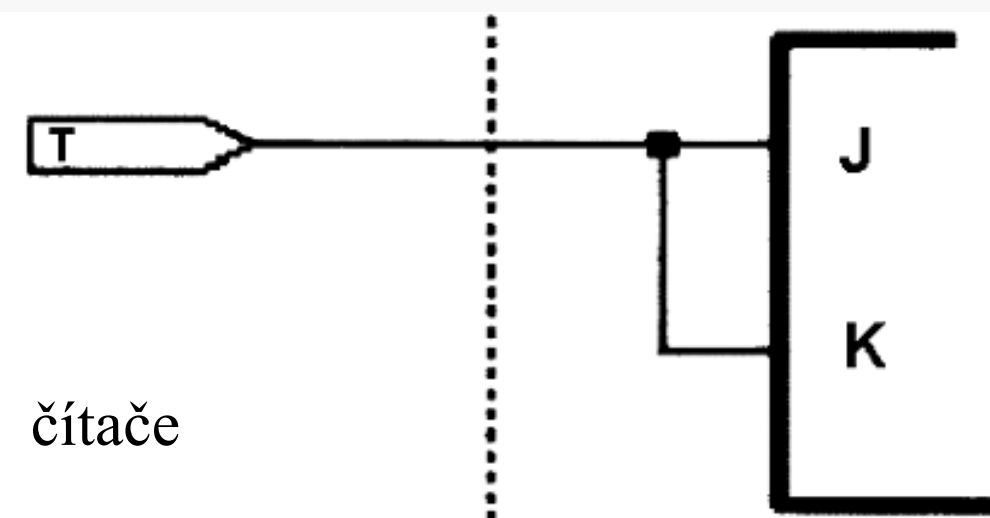
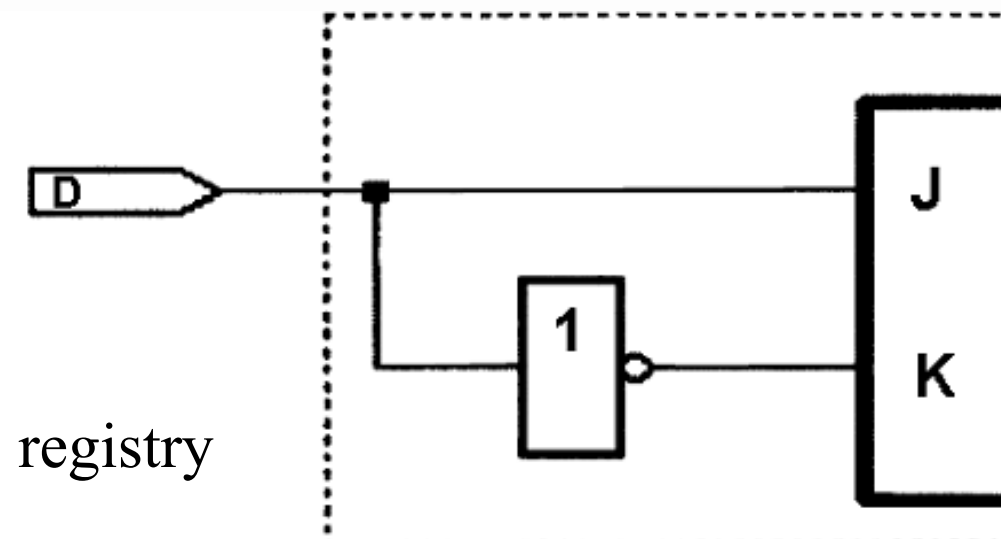

Úpravy JK-KO

Realizace **D-KO** a
T-KO
pomocí **JK-KO**

J	K	Q
0	0	Q_{n-1}
0	1	0
1	0	1
1	1	$\neg Q_{n-1}$

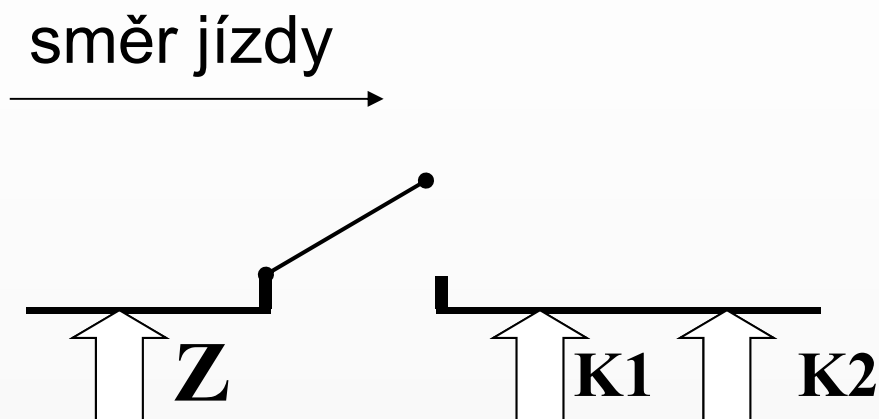

<http://www.ite.tul.cz>

Příklad sekvenční úlohy

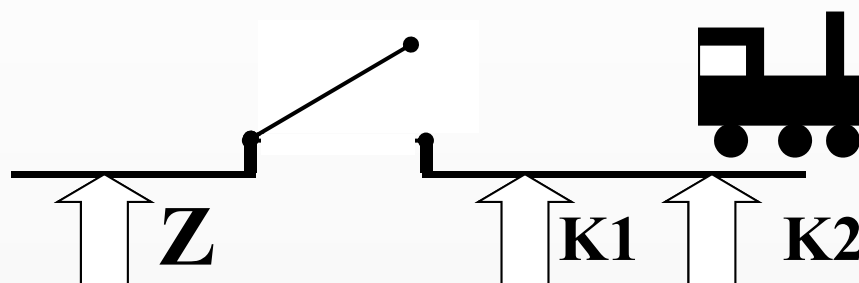
Přejede-li lokomotiva bod Z, závory se spustí, je-li poslední vagón za bodem K1, závory se zvednou. Sestavte obvod, který ovládá signál pro spuštění závor.

Příklad sekvenční úlohy

směr jízdy

Přejede-li lokomotiva bod Z, závory se spustí, je-li poslední vagón za bodem K1, závory se zvednou. Sestavte obvod, který ovládá signál pro spuštění závor.

Z	K1	K2	Q _t	Q _{t+1}	Funkce RS
0	0	0	0	0	Pamatování
0	0	0	1	1	Pamatování
0	0	1	X	0	Nulování
0	1	X	X	1	Nastavení
1	X	X	X	1	Nastavení

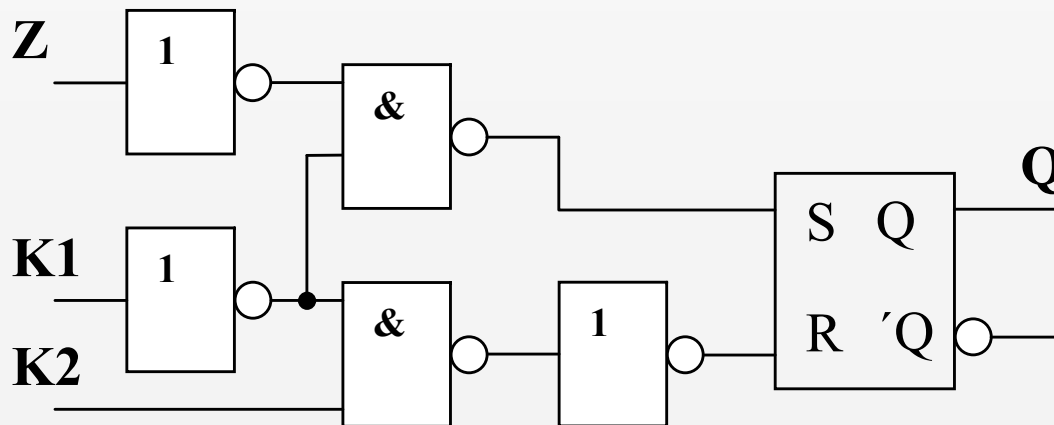

Příklad – pokr.

vstup S (Spuštění závor) - log. 1 v případě, že Z nebo K1 jsou rovny 1. ($S = Z + K1 \dots$).

vstup R (Zvednutí závor) - log. 1 v případě, že platí současně, že $K1 = 0$ a $K2 = 1$.

Případ, kdy současně oba vstupy S i R jsou rovny jedné nemůže nastat. Jestliže jsou všechny vstupní signály nulové, na S i R vstupy přivádíme 0. Při této hodnotě vstupů setrvávají závory v poloze dané předchozím nastavením

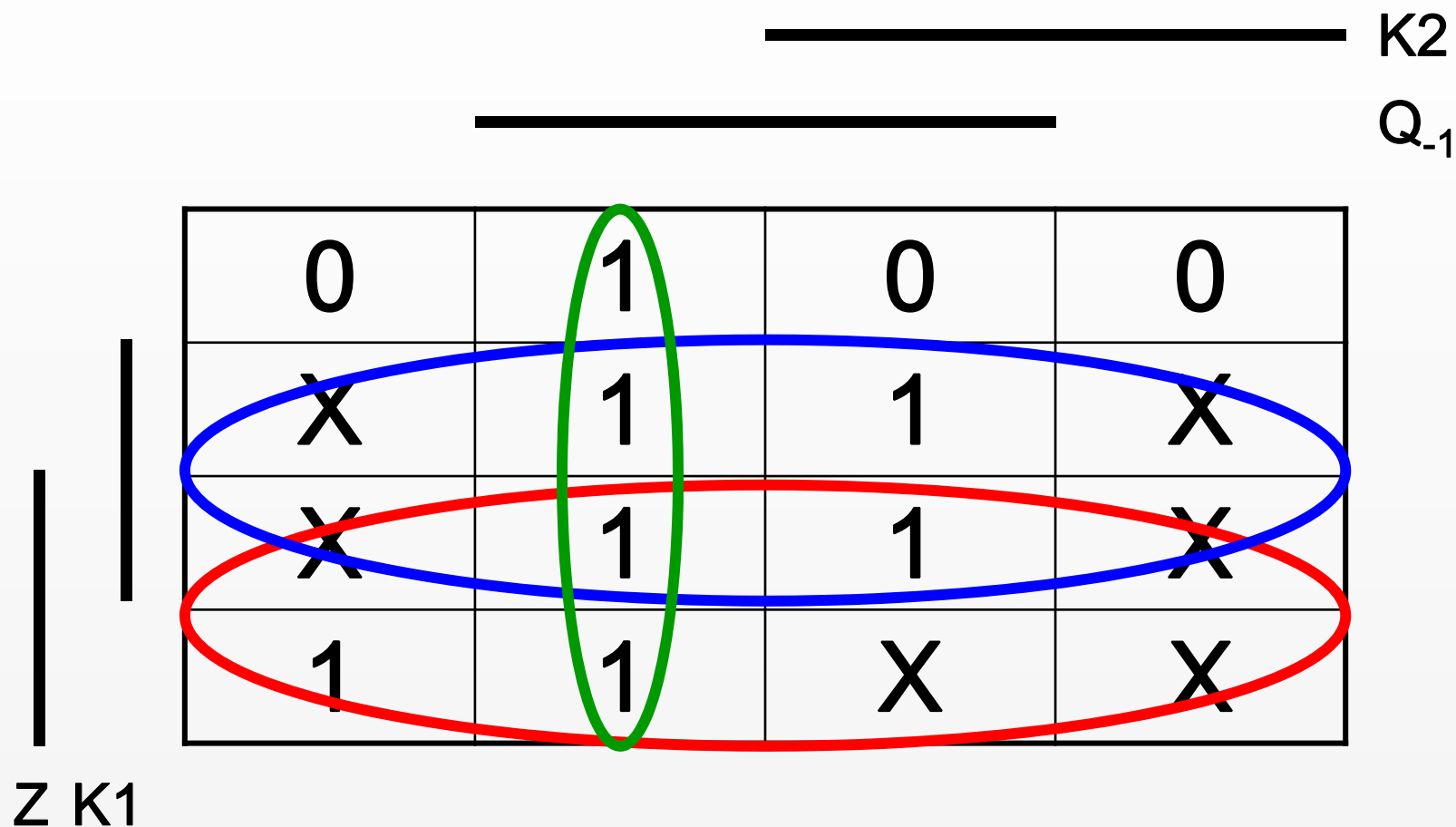

Metoda TF

Z	K1	K2	Q ₋₁	Q	Error
0	0	0	0	0	
0	0	0	1	1	
0	0	1	0	0	
0	0	1	1	0	
0	1	0	0	X	1
0	1	0	1	1	
0	1	1	0	X	1
0	1	1	1	1	
1	0	0	0	1	
1	0	0	1	1	
1	0	1	0	X	1
1	0	1	1	X	1
1	1	0	0	X	
1	1	0	1	1	
1	1	1	0	X	1
1. 4. 2020	1	1	1	1	

Příklad

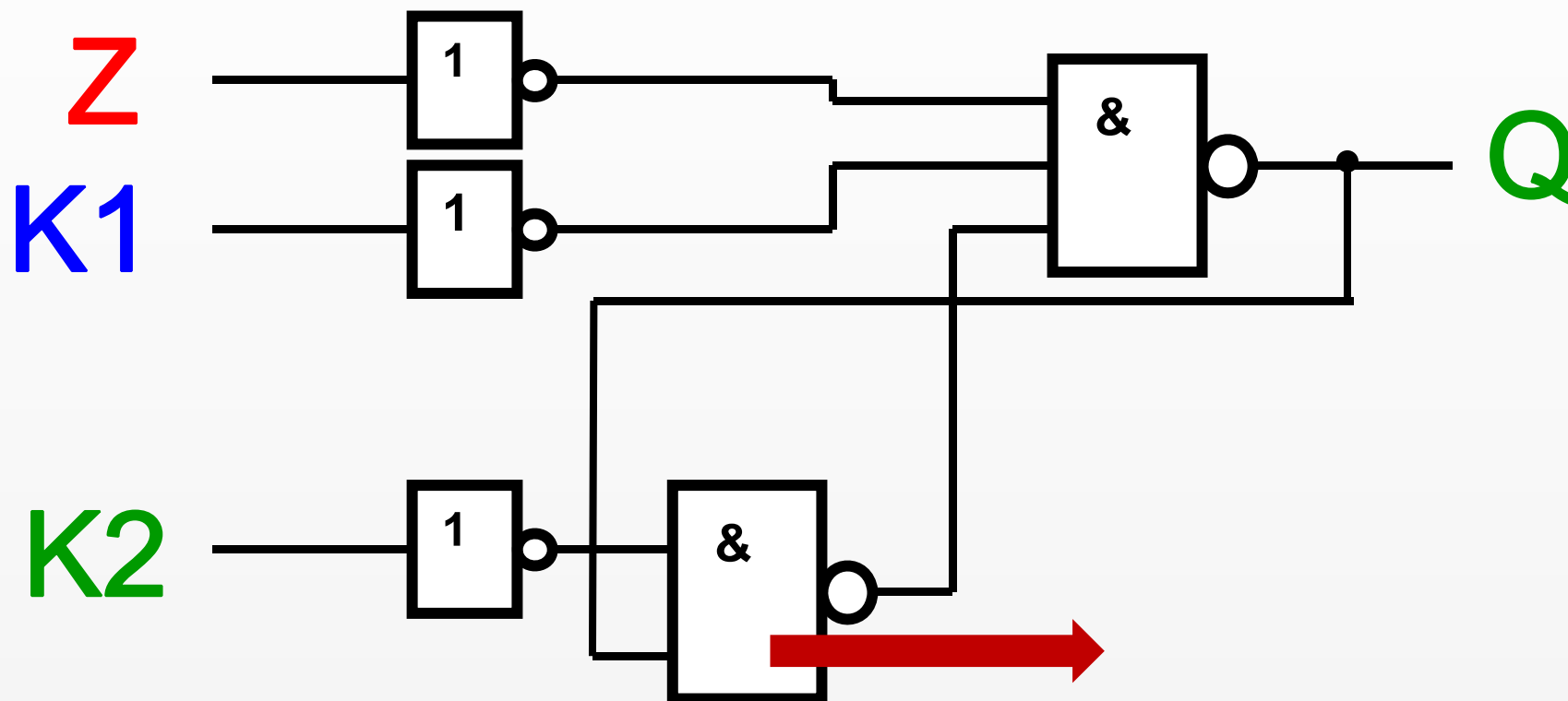

$$Q = Z + K1 + /K2 \cdot Q_{-1}$$

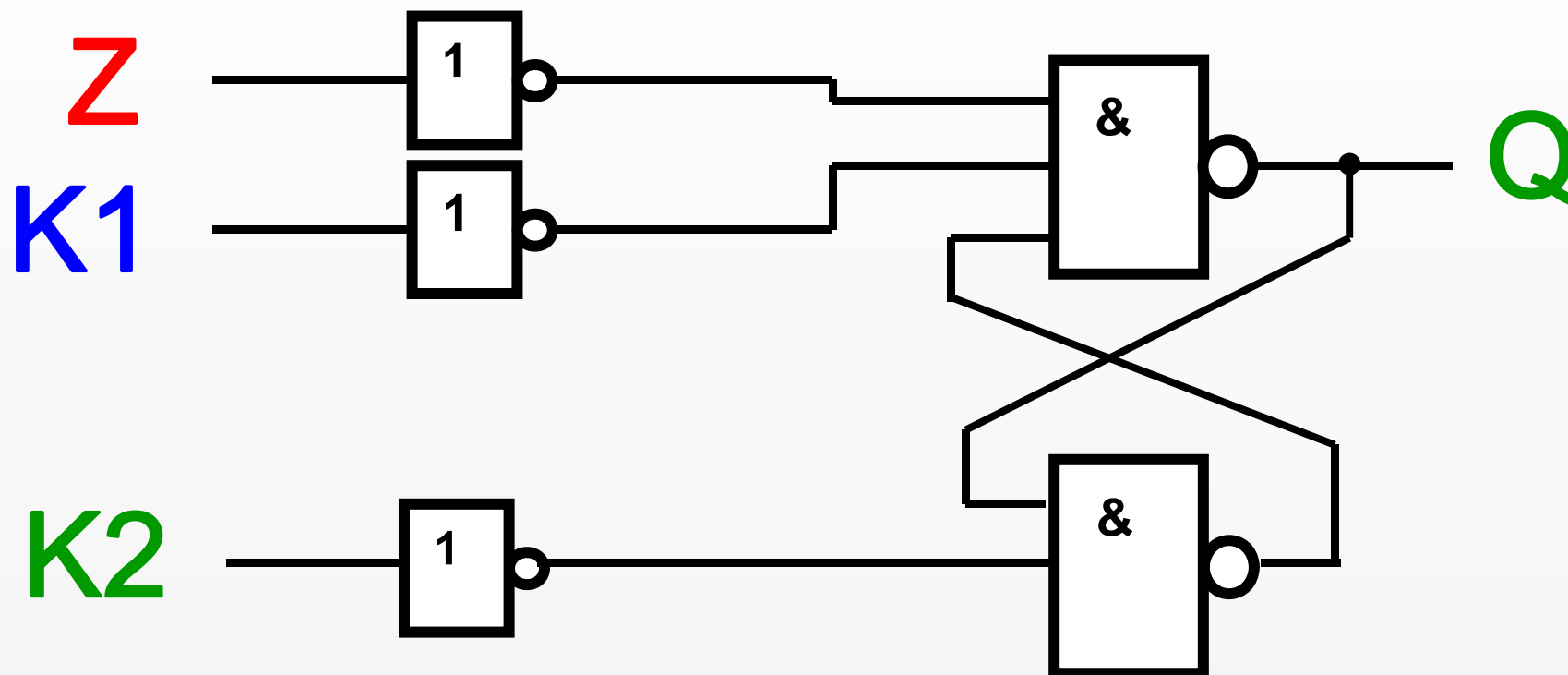
Příklad

$$Q = Z + K1 + /K2 \cdot Q_{-1}$$

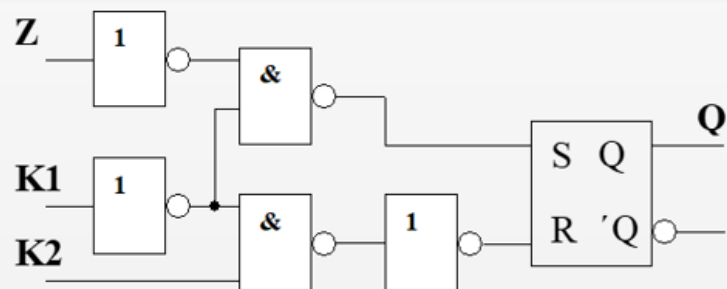
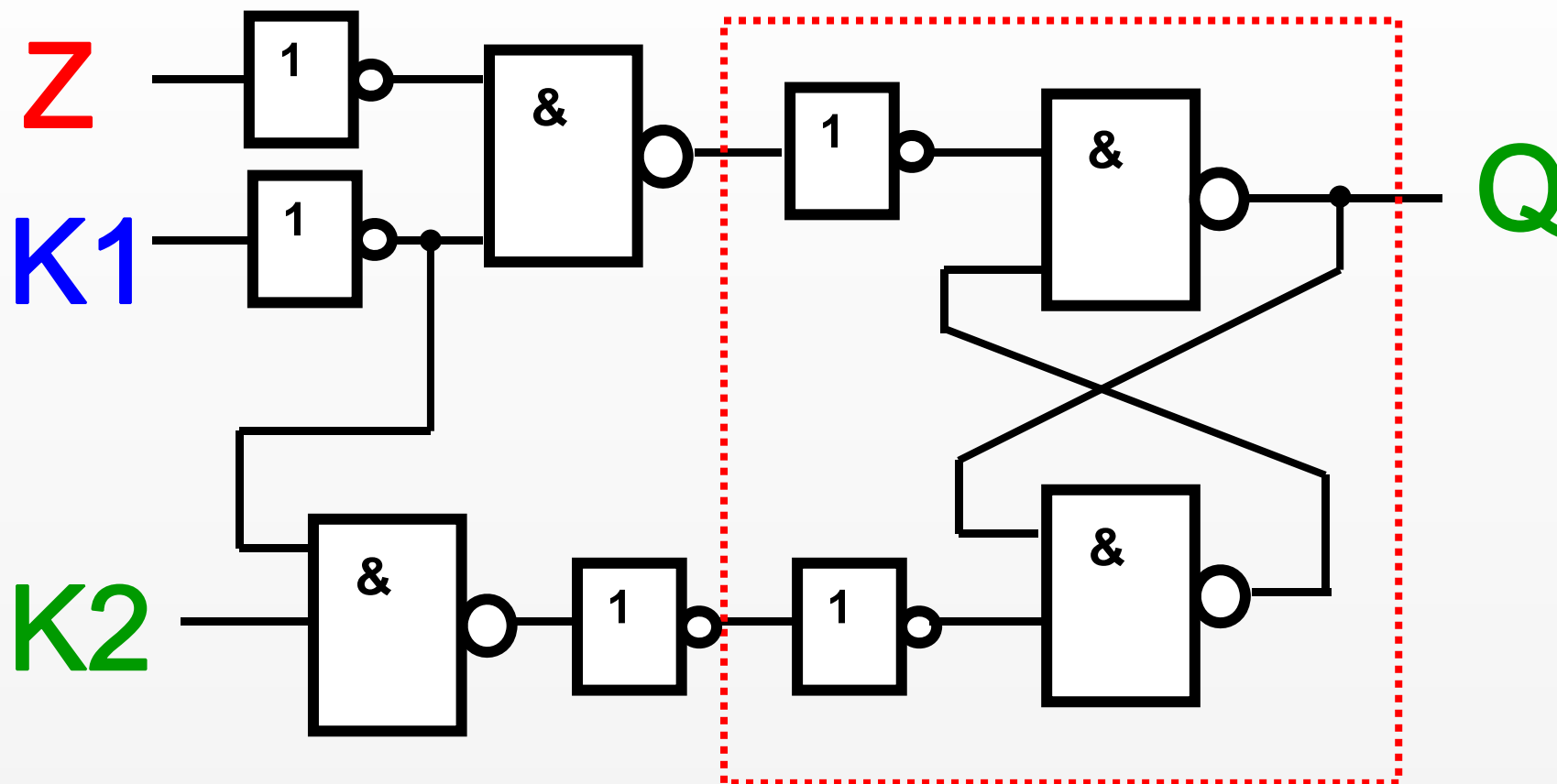
Příklad

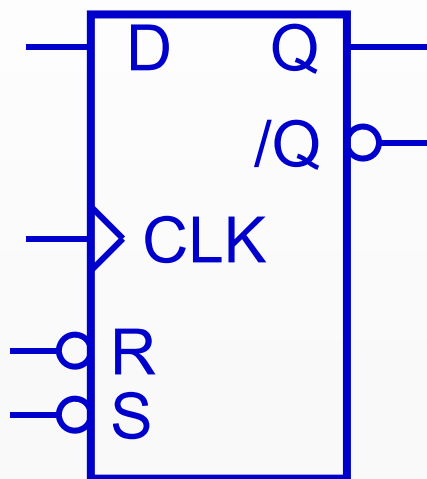

Příklad

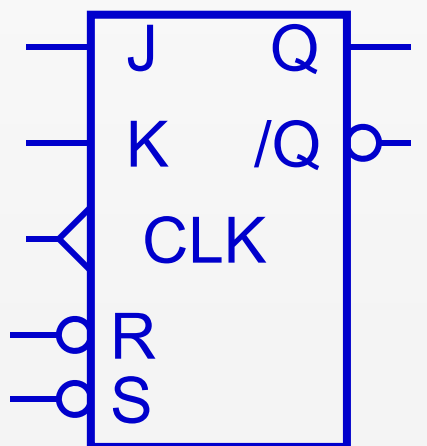

Integrované obvody

Vzestupná
Náběžná

Sestupná
Závěrná

<http://www.ite.tul.cz>

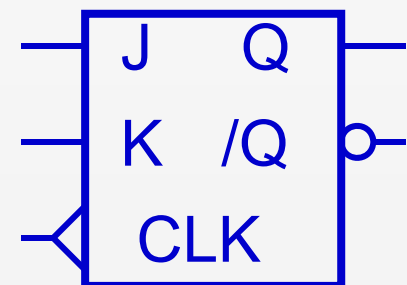
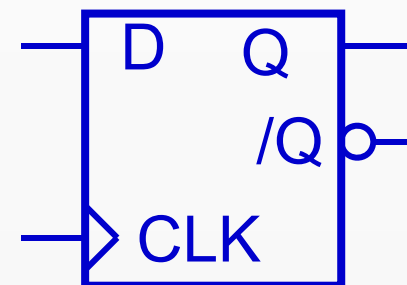

Čítače (asynchronní)

0	0	0	0
1.	0	0	1
2.	0	1	0
3.	0	1	1
4.	1	0	0
5.	1	0	1
6.	1	1	0
7.	1	1	1
atd.	Q3	Q2	Q1

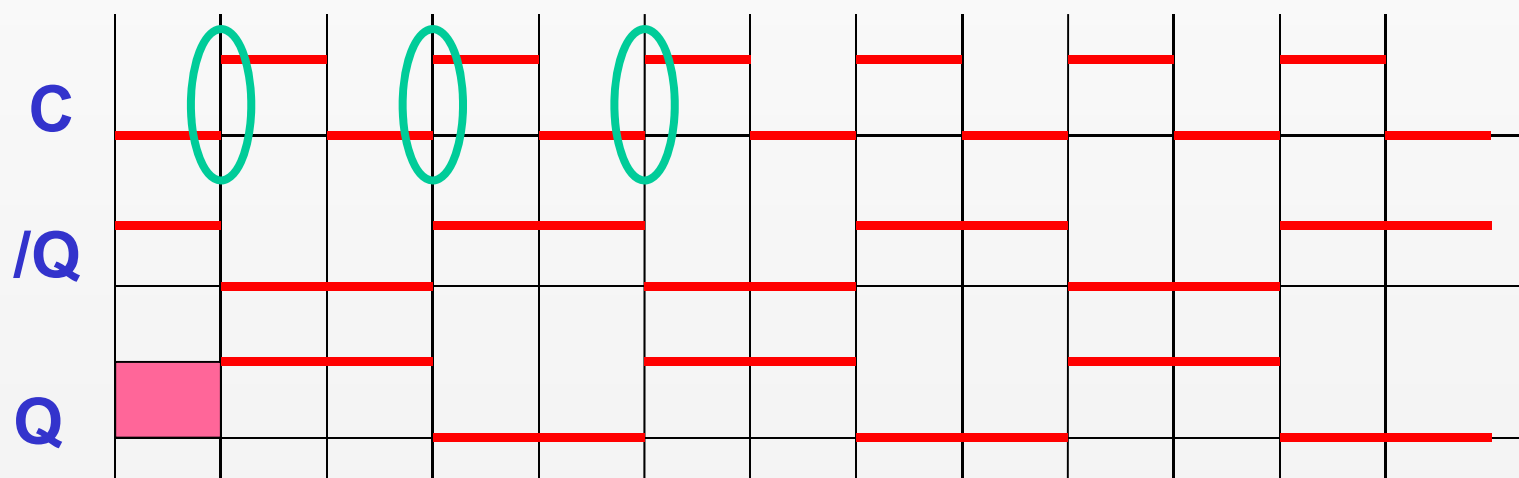
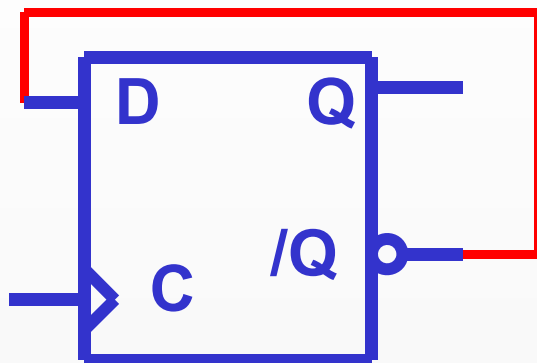

<http://www.ite.tul.cz>

Čítače (asynchronní)

<http://www.ite.tul.cz>

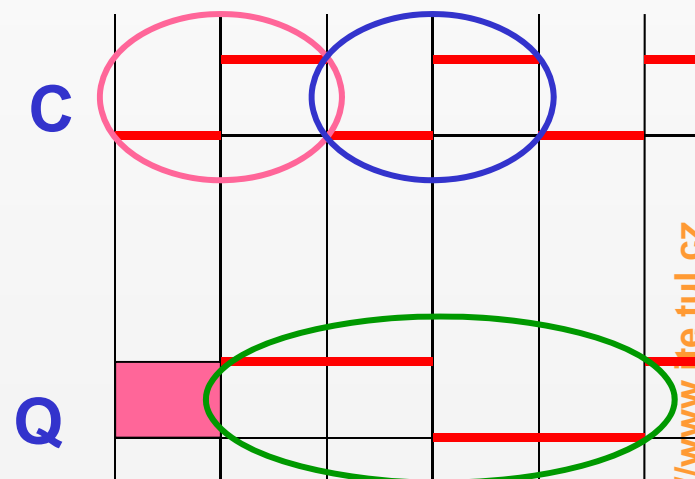

Čítače (asynchronní)

0	0	0	0
1.	0	0	1
2.	0	1	0
3.	0	1	1
4.	1	0	0
5.	1	0	1
6.	1	1	0
7.	1	1	1
atd.	Q3	Q2	Q1

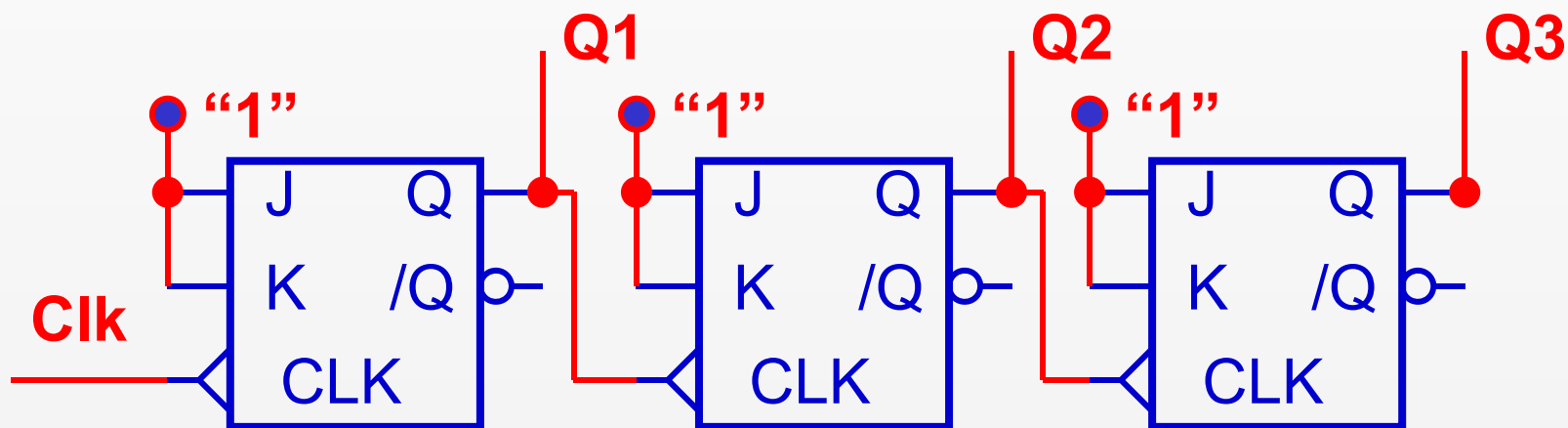
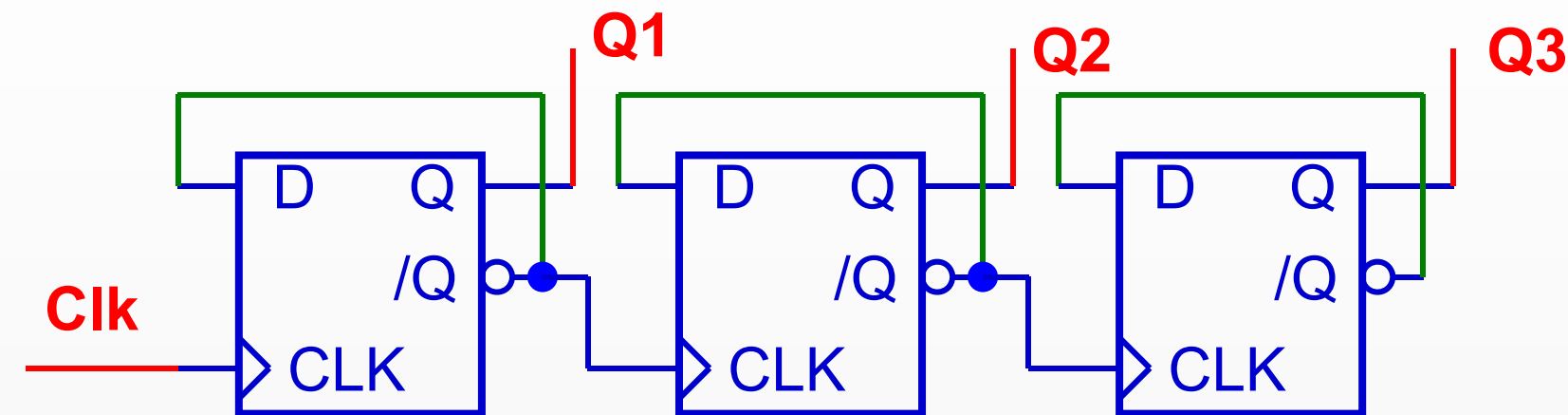

<http://www.ite.tul.cz>

Asynchronní čítače

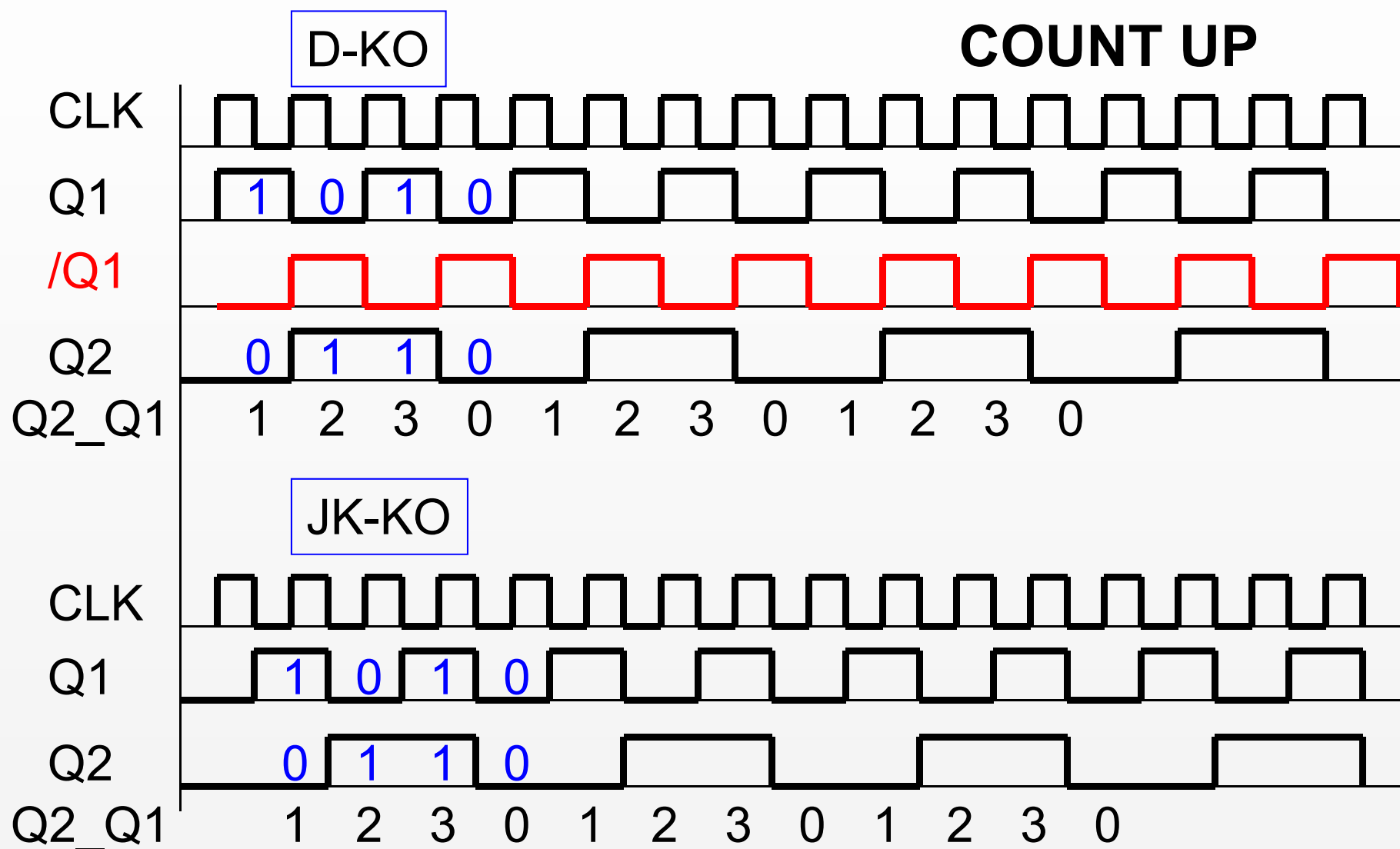

COUNT UP

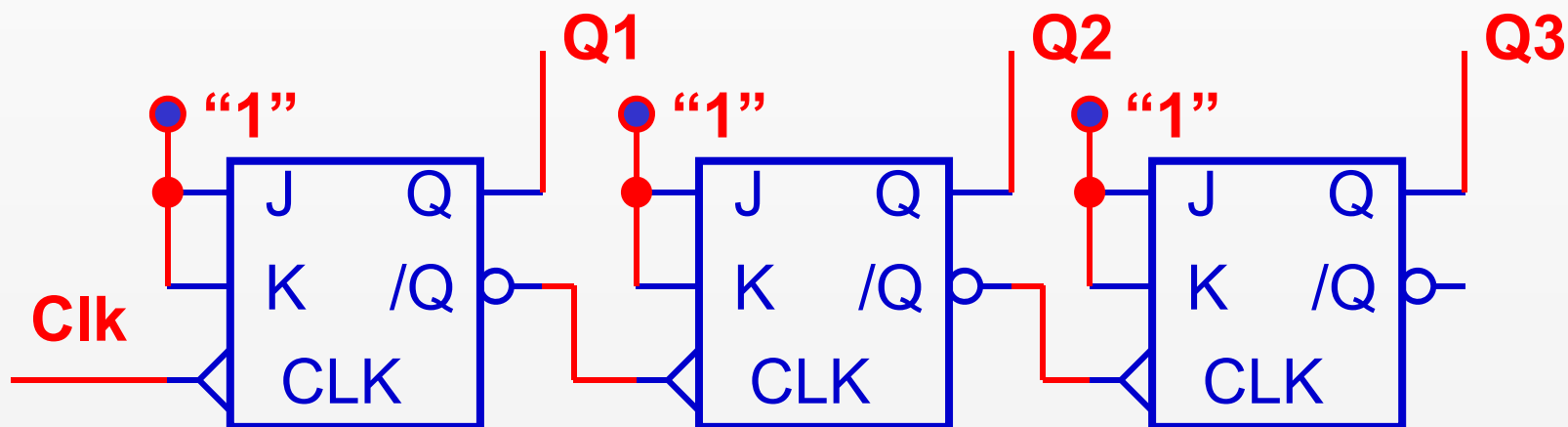
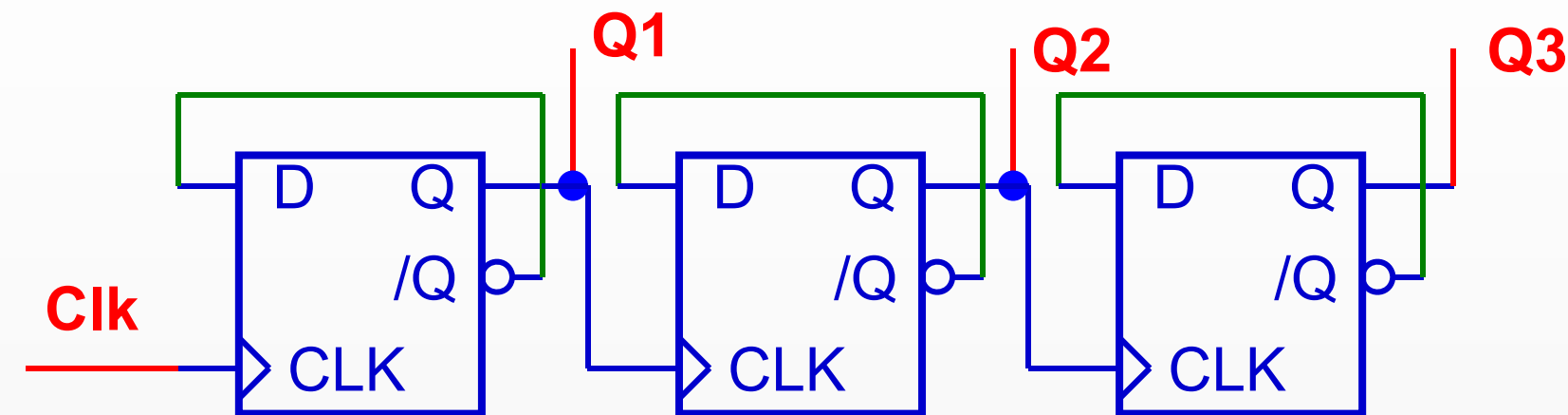

Asynchronní čítače

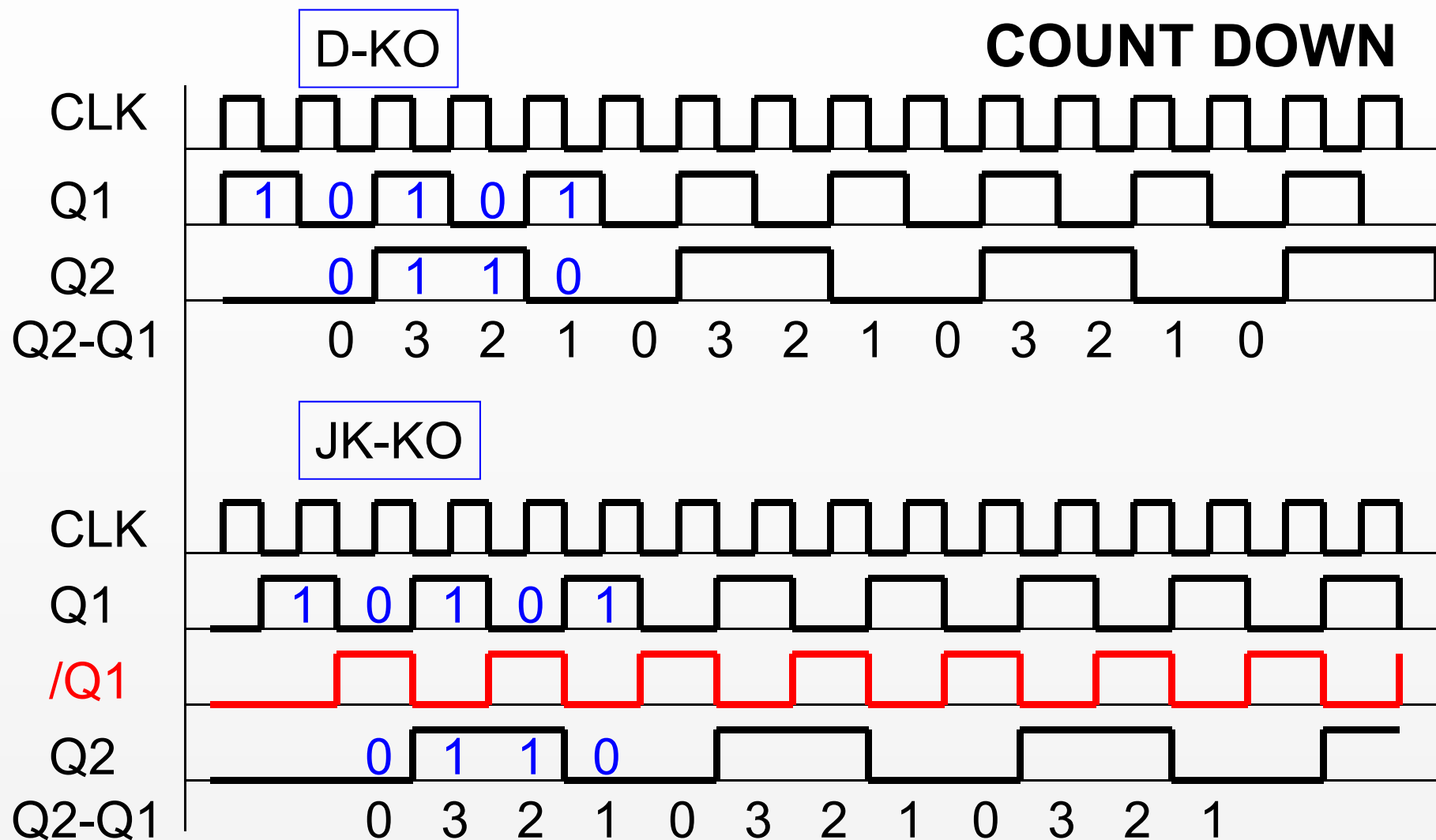
Asynchronní čítače

COUNT DOWN

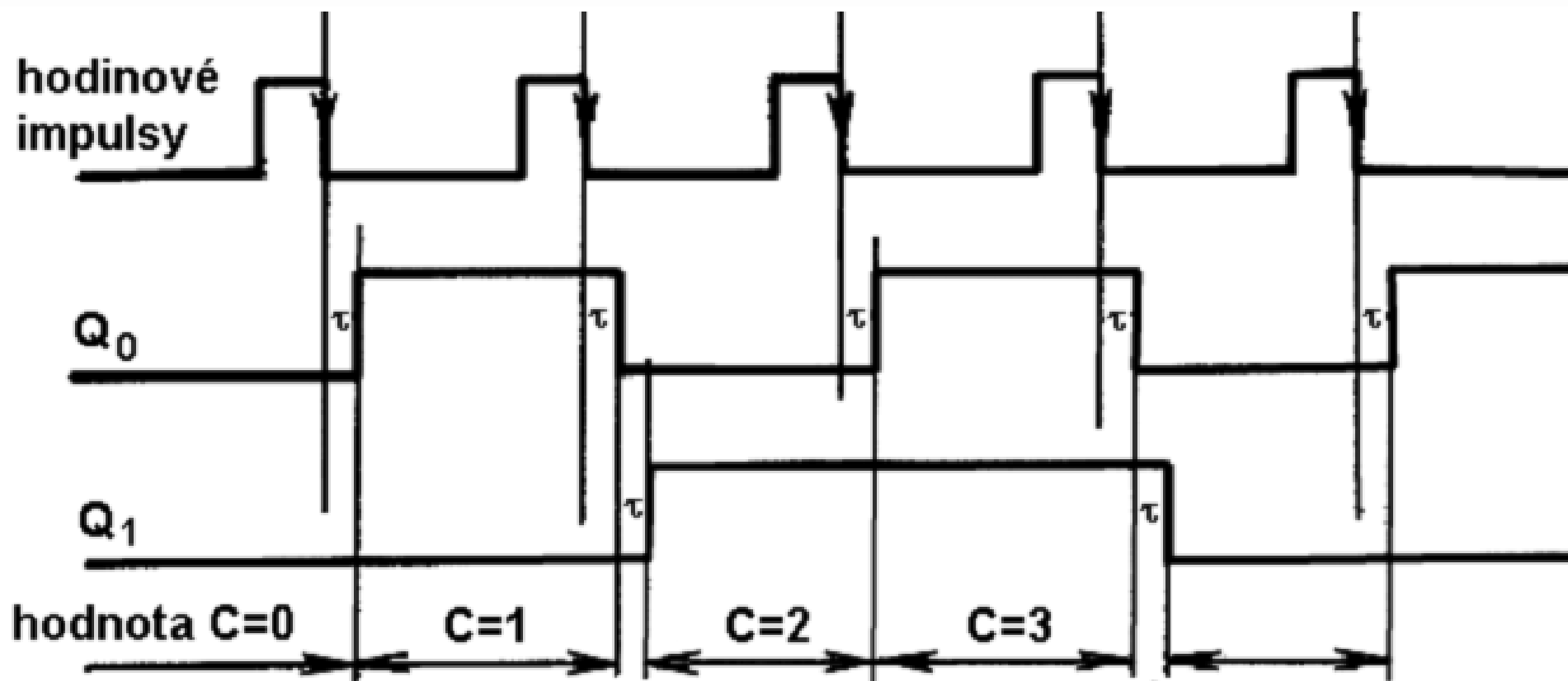

Asynchronní čítače

Asynchronní čítače

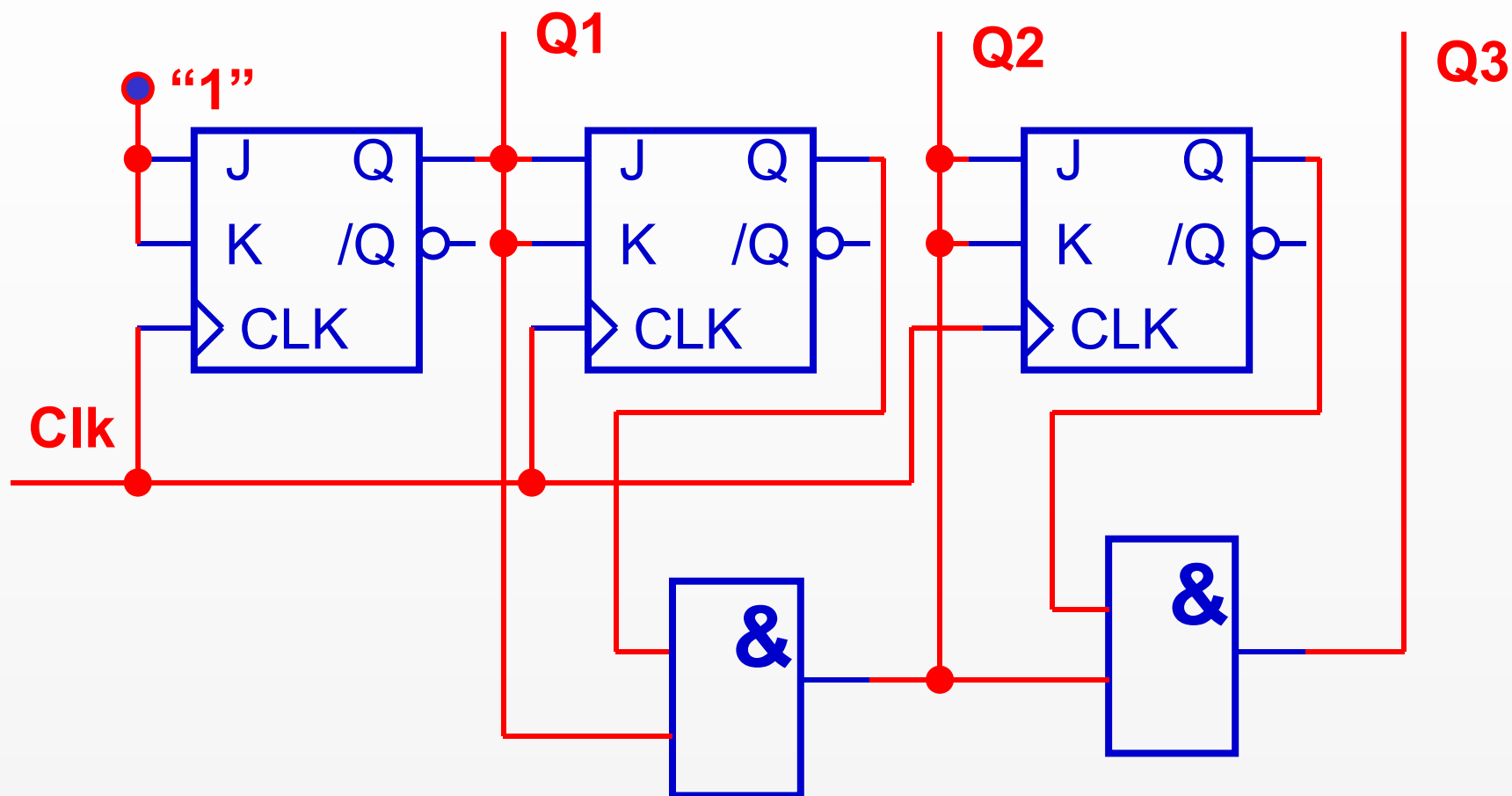

<http://www>

Synchronní čítače

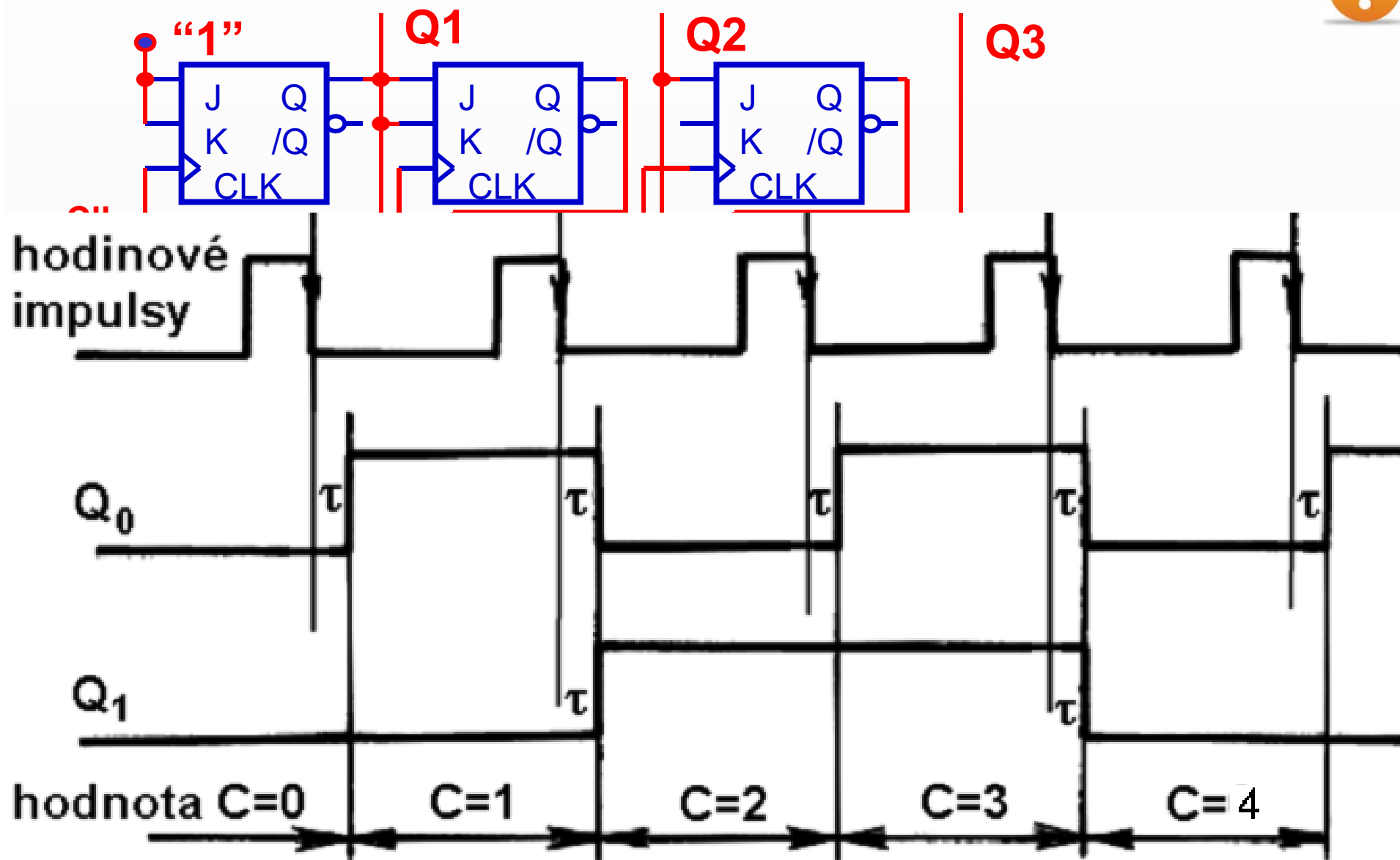

<http://www.ite.tul.cz>

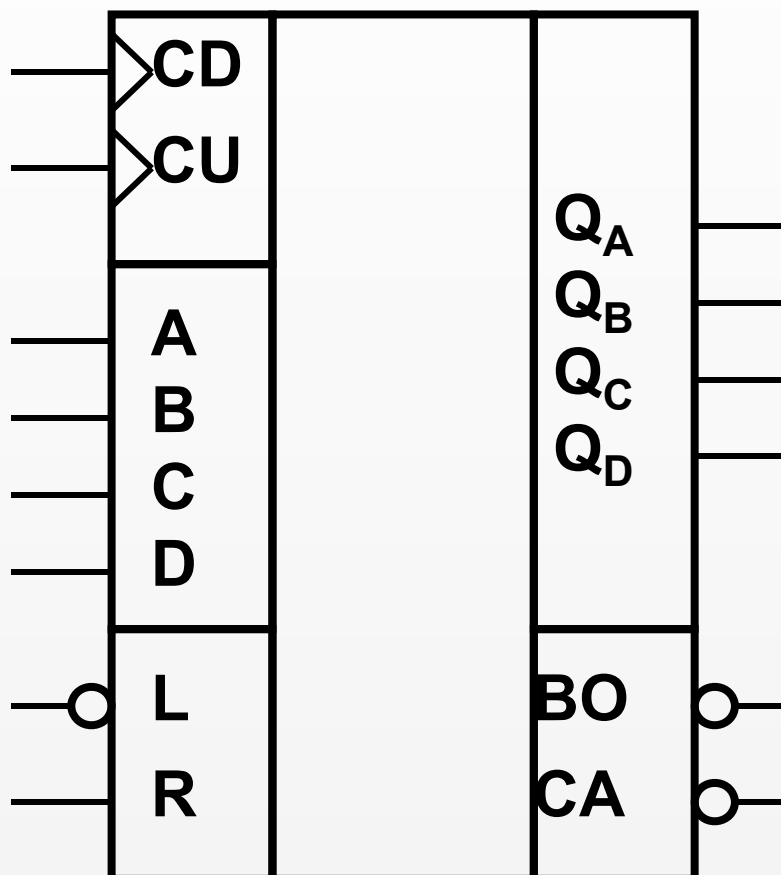

Synchronní čítače

Integrovaný čítač

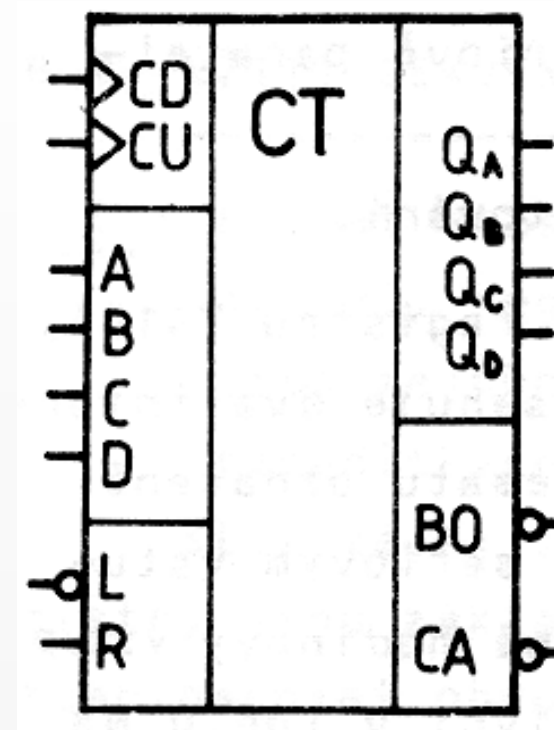
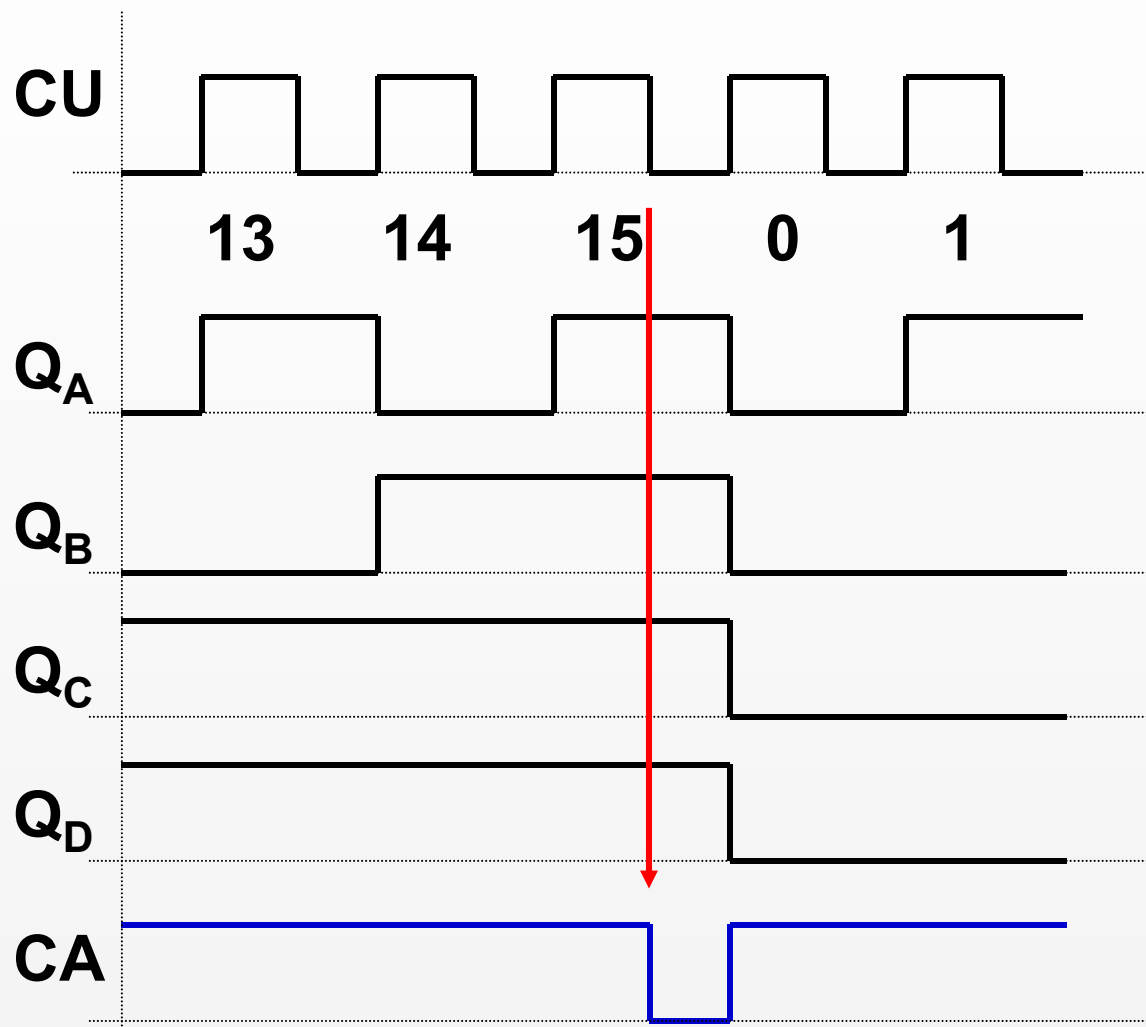

<http://www.ite.tul.cz>

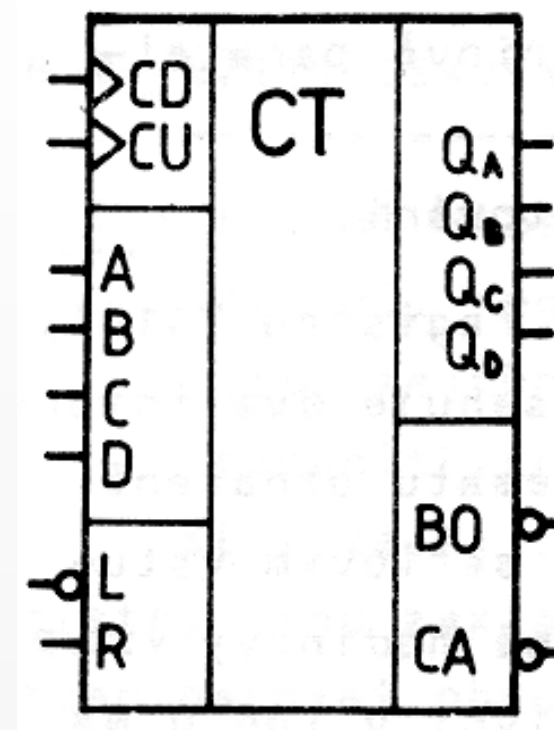
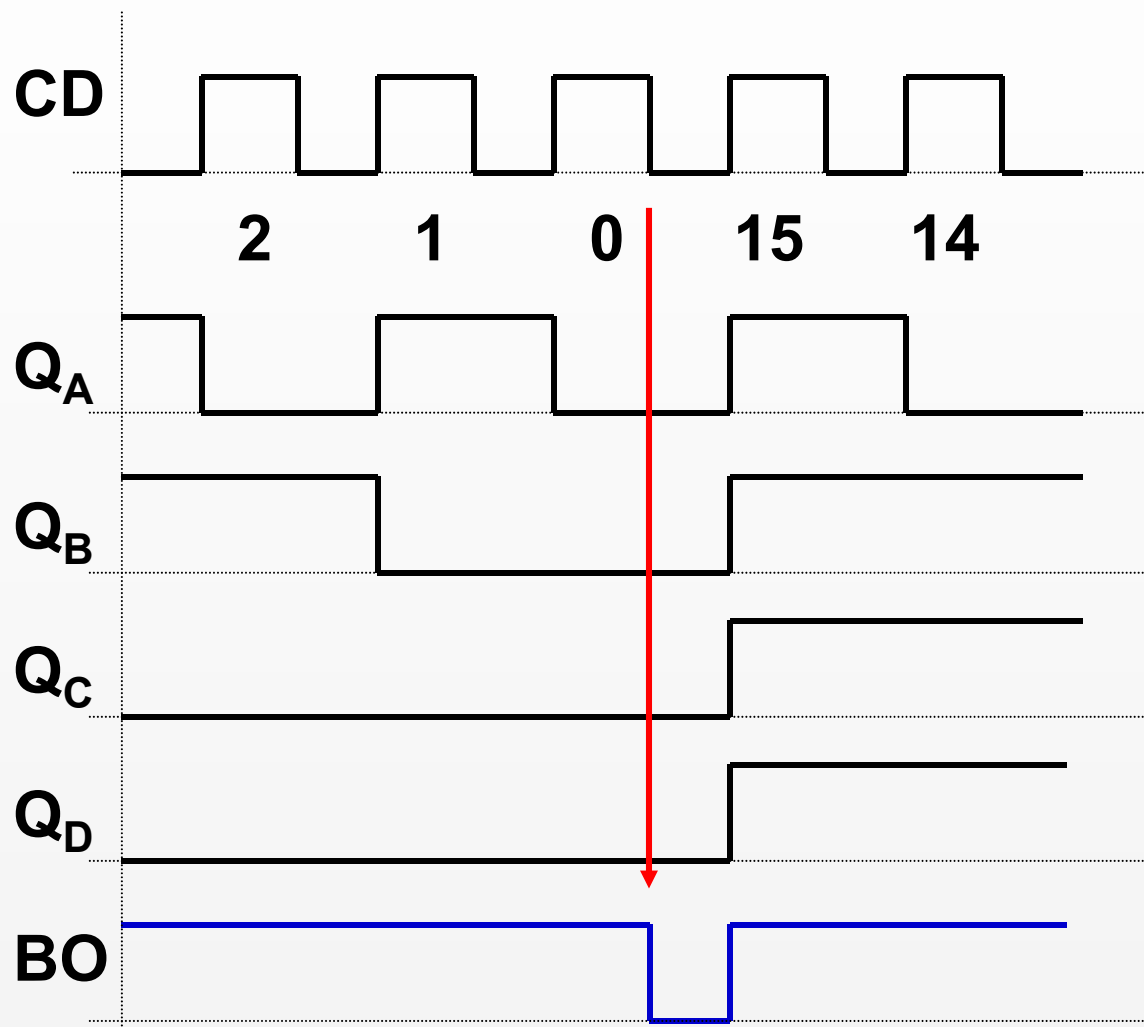
Časový diagram čítače

Count UP

Časový diagram čítače

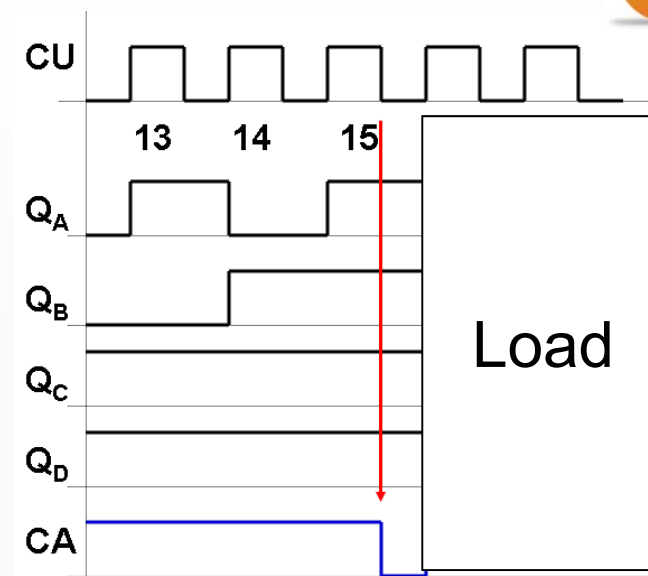
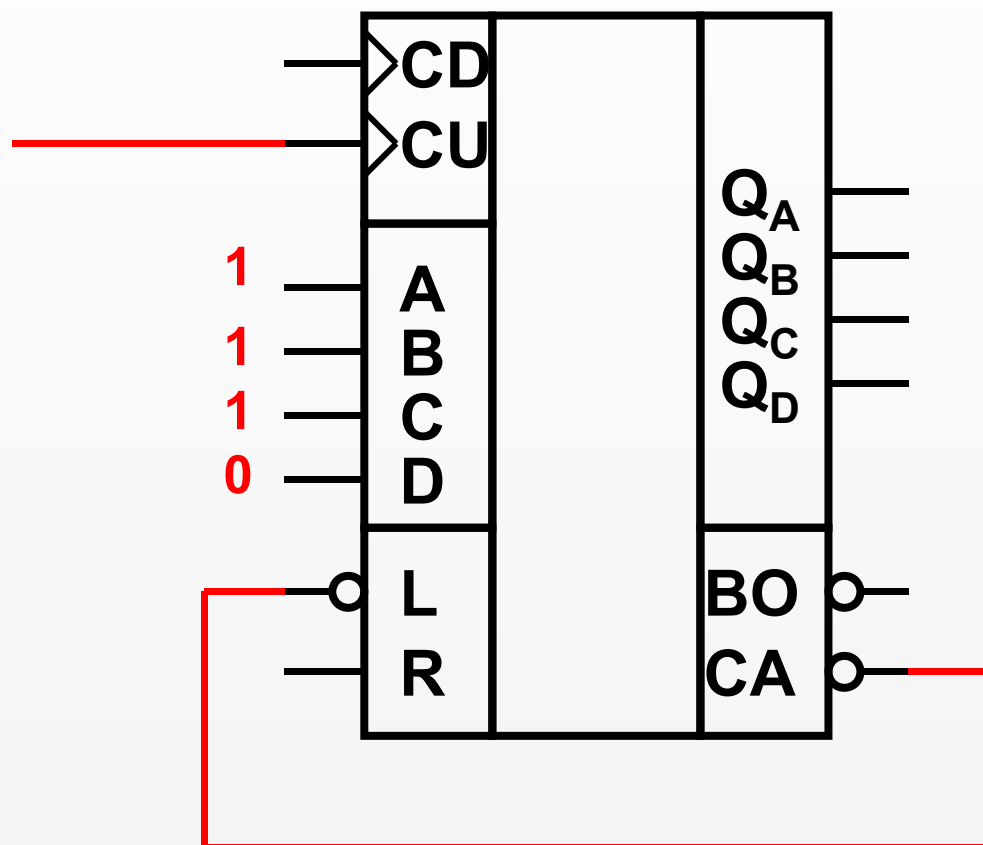
Count DOWN

<http://www.ite.tul.cz>

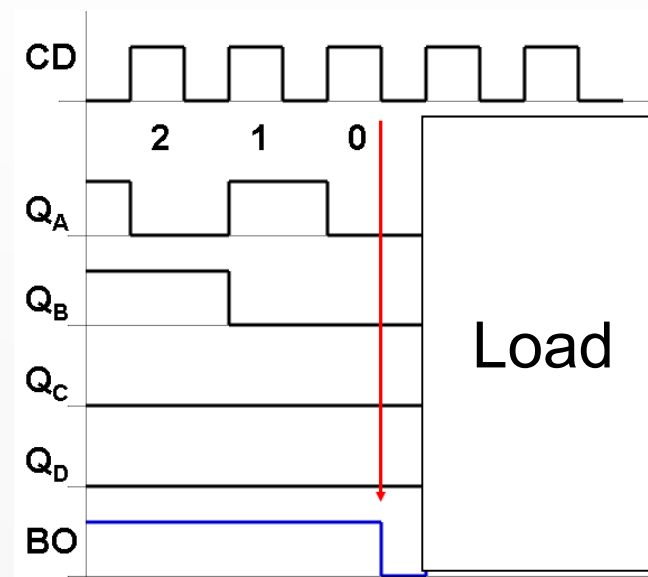
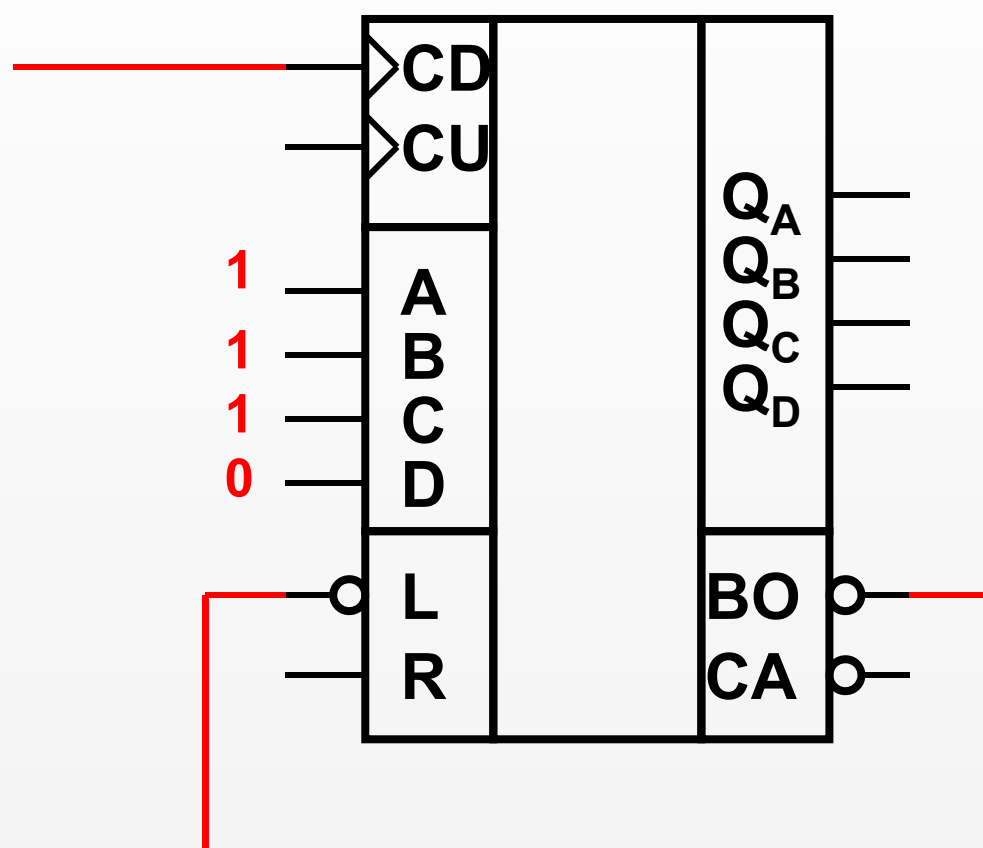

Zkrácení cyklu čítače

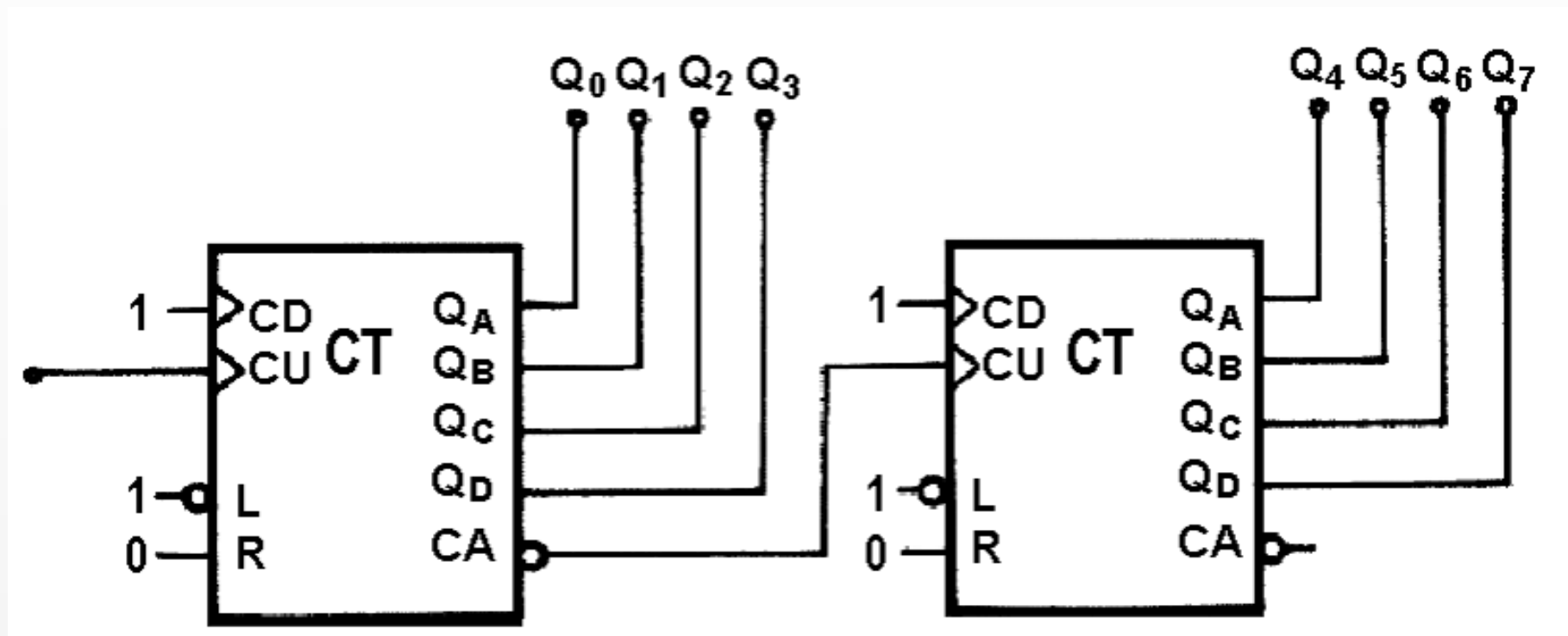

Zkrácení cyklu čítače

Rozšíření čítače

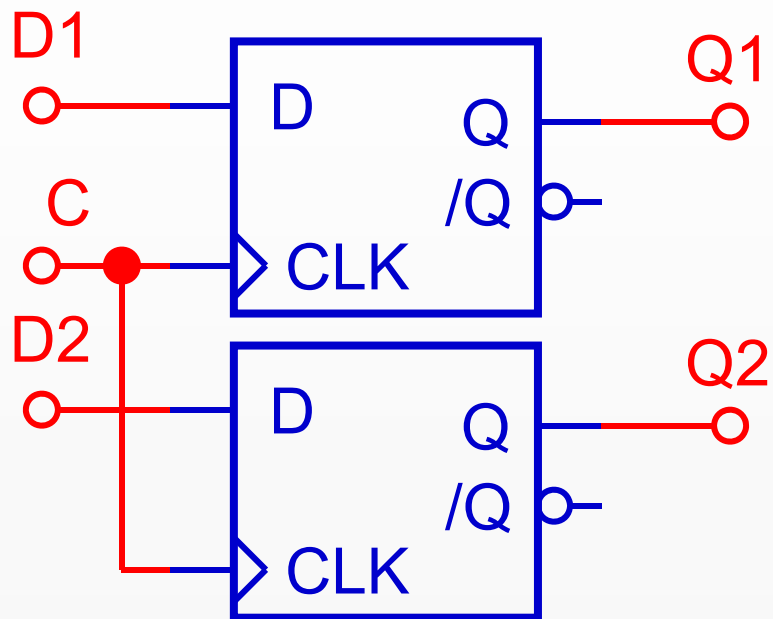

<http://www.ite.tul.cz>

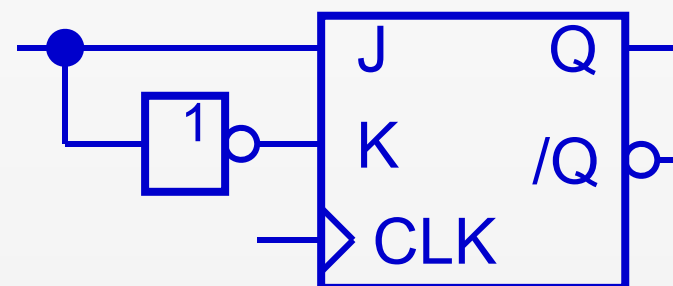
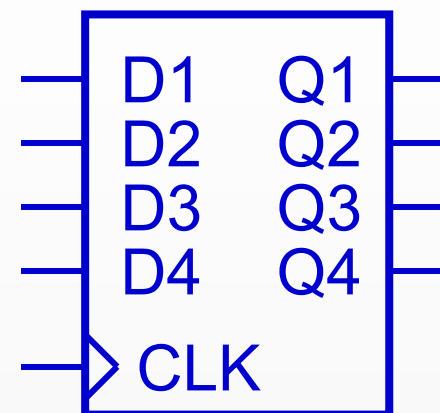
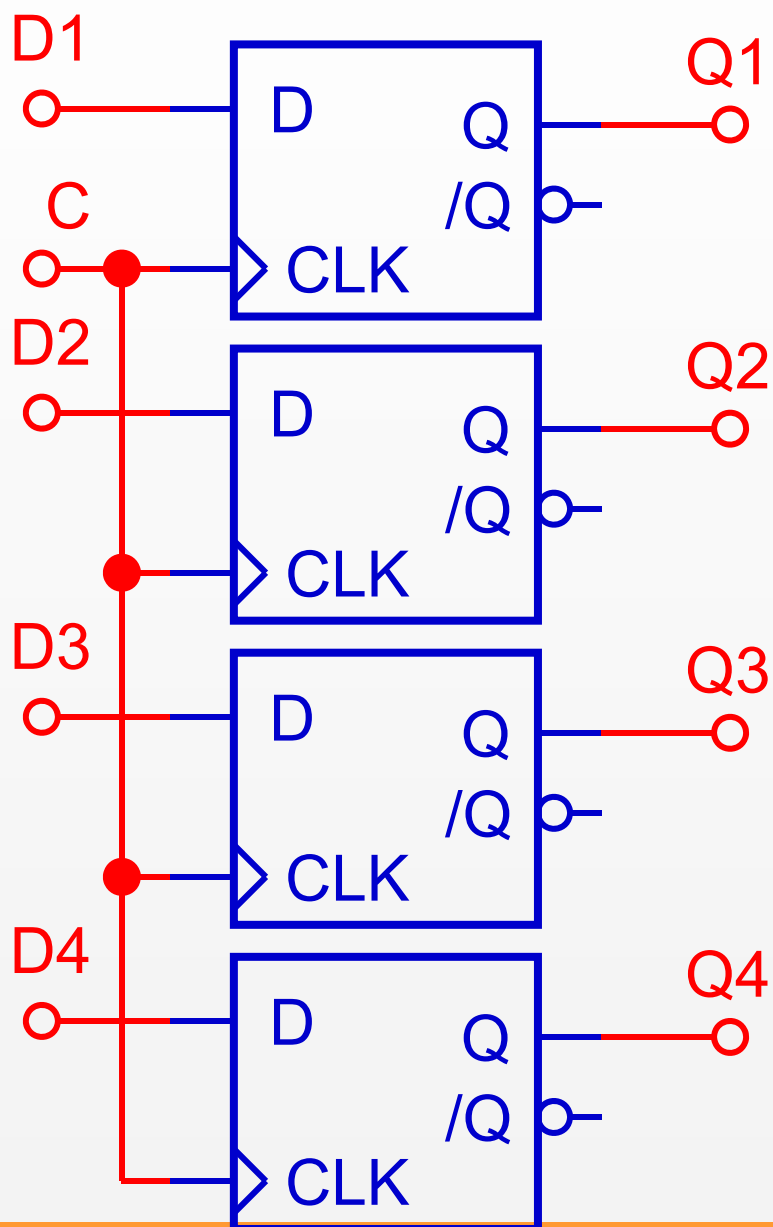

Registr

Registr

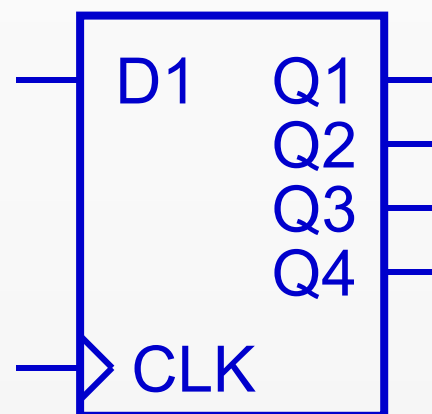
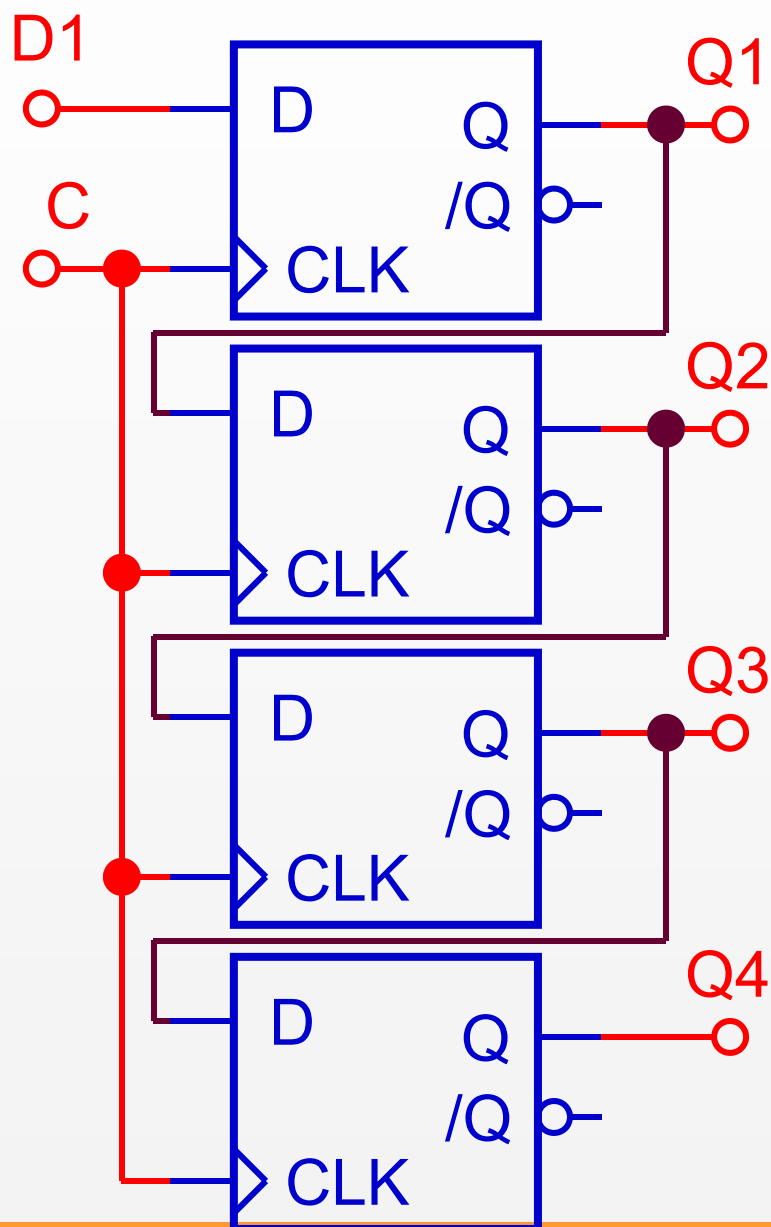

<http://www.ite.tul.cz>

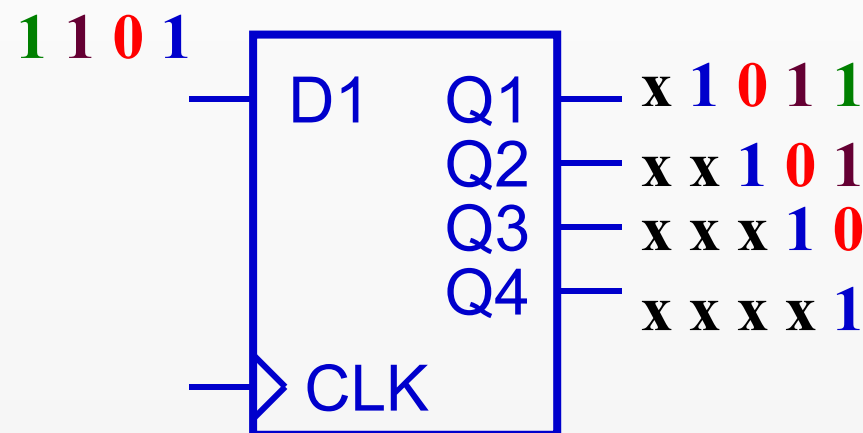
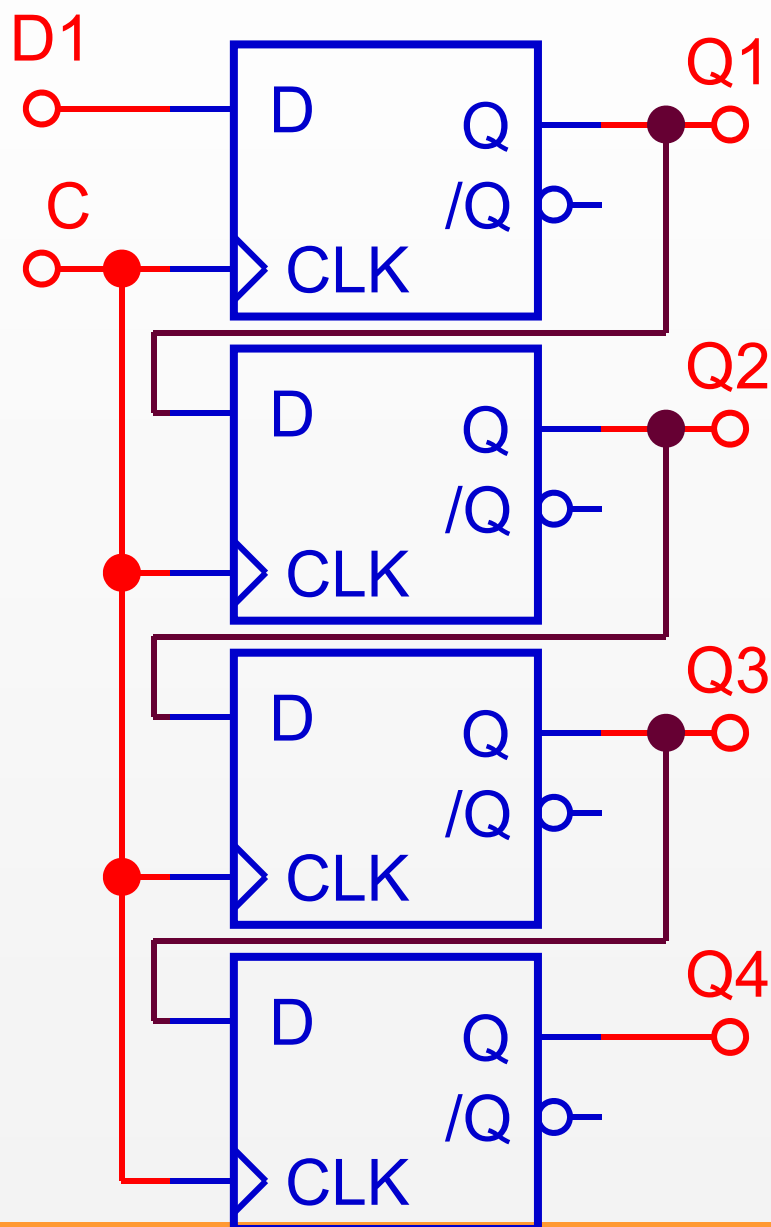

Posuvný registr

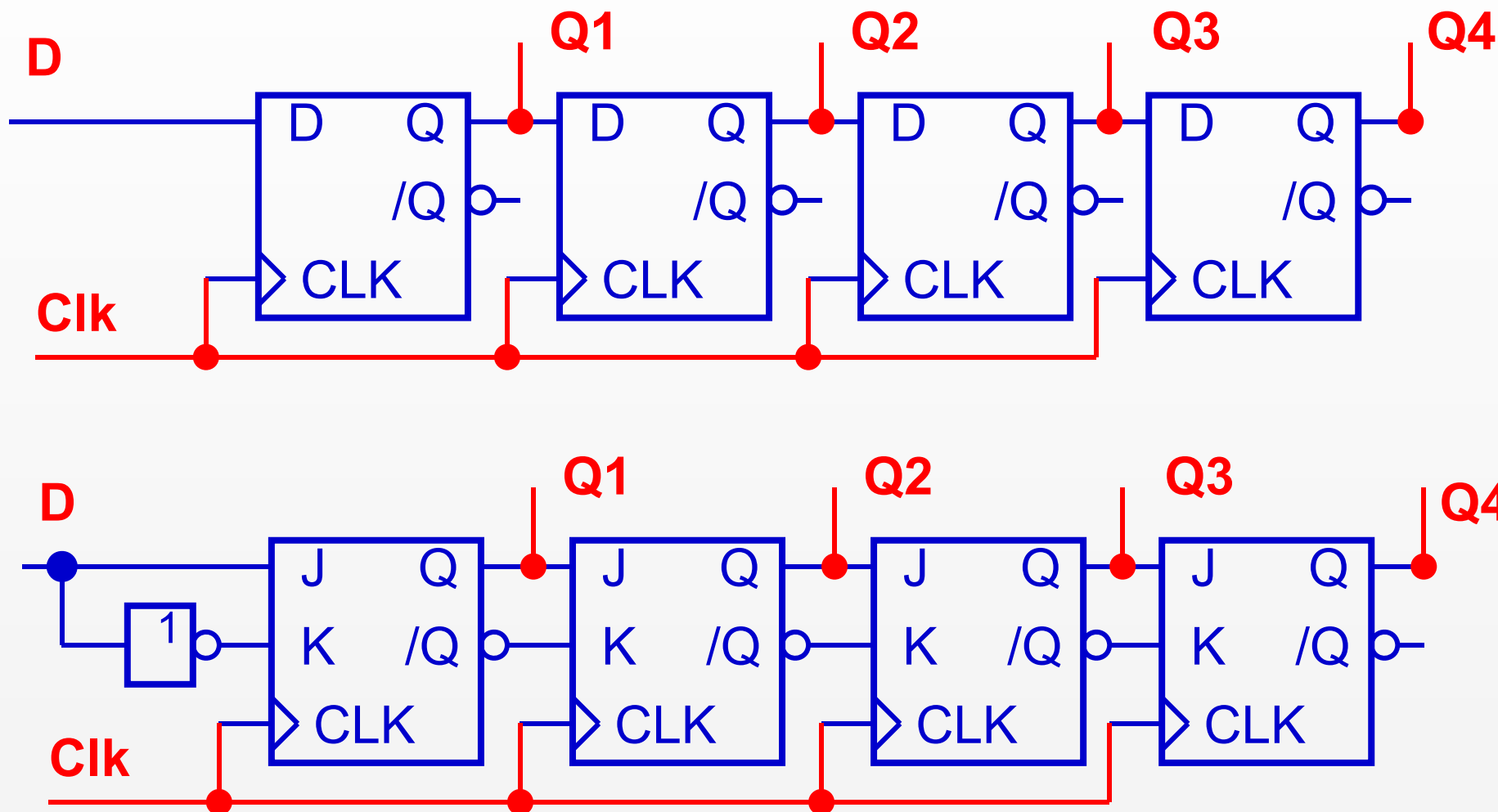

Posuvný registr

Posuvný registr

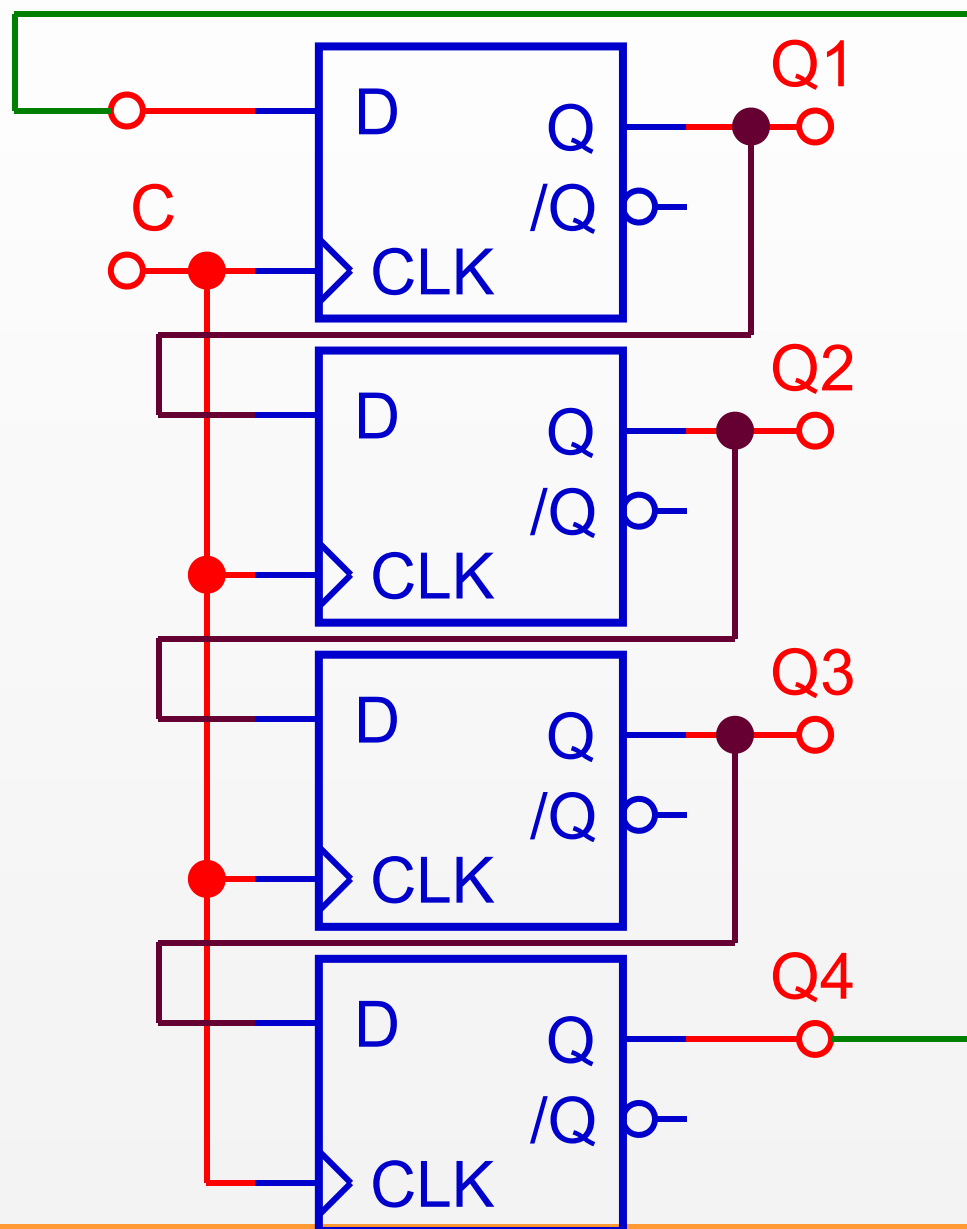

<http://www.ite.tul.cz>

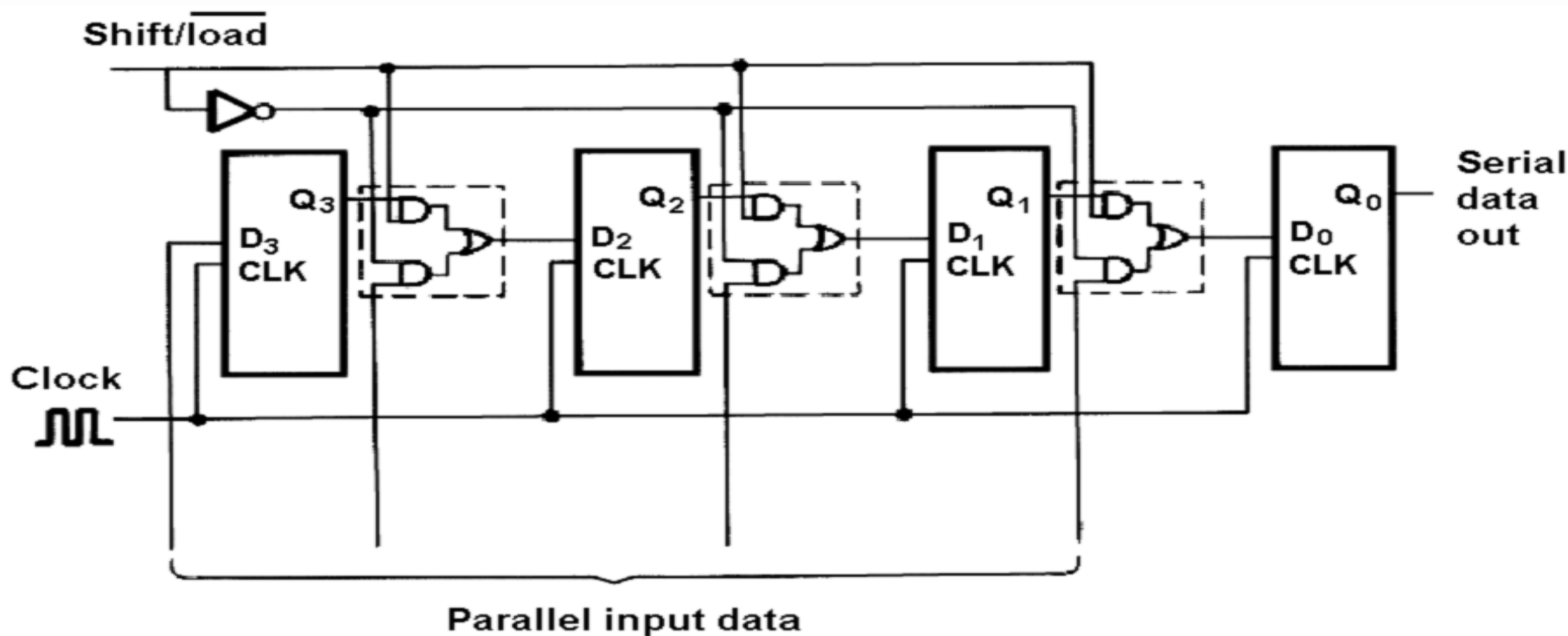

Posuvný registr

Posuvný registr

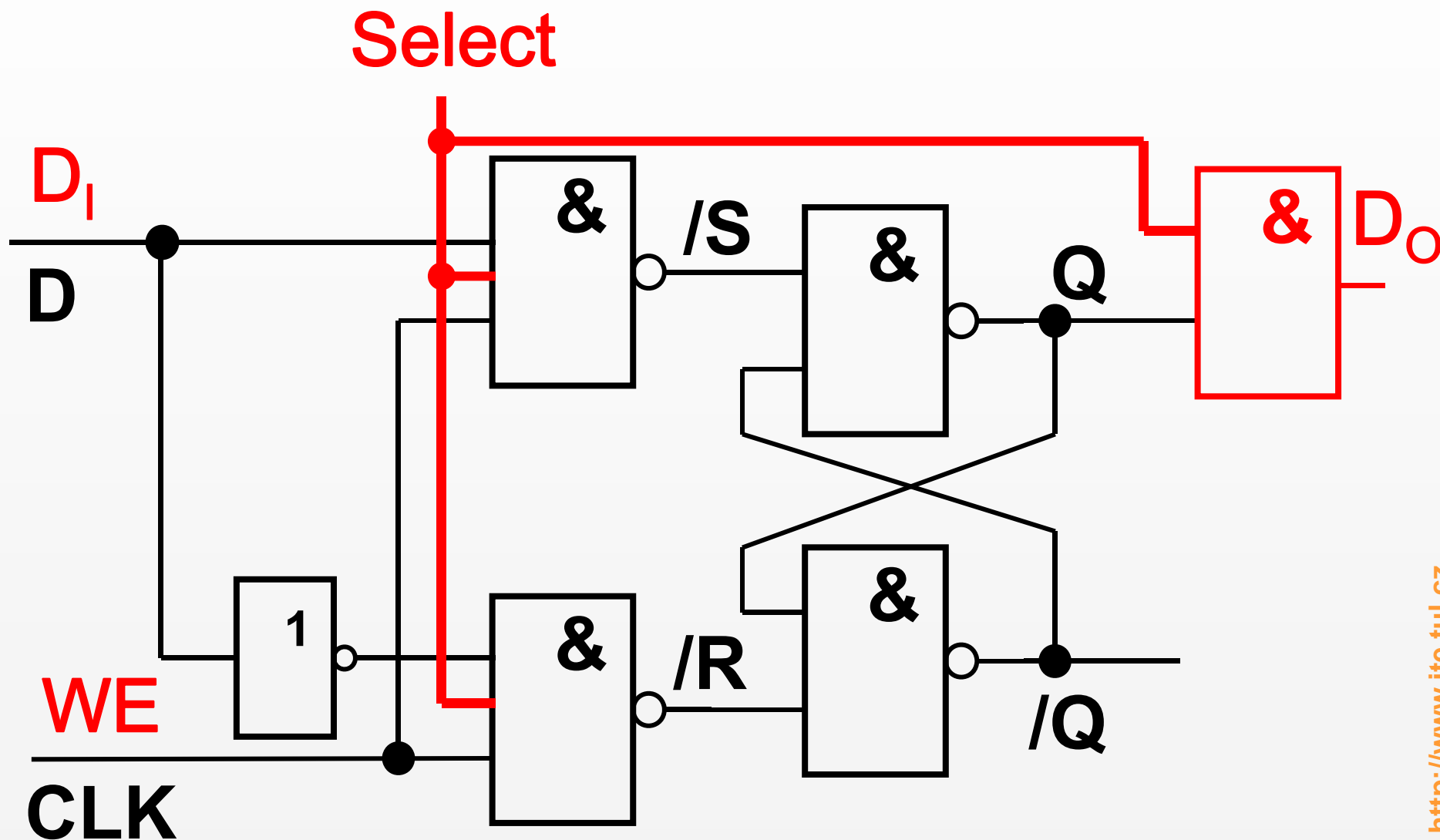

<http://www.ite.tul.cz>

Statická paměťová buňka

<http://www.ite.tul.cz>

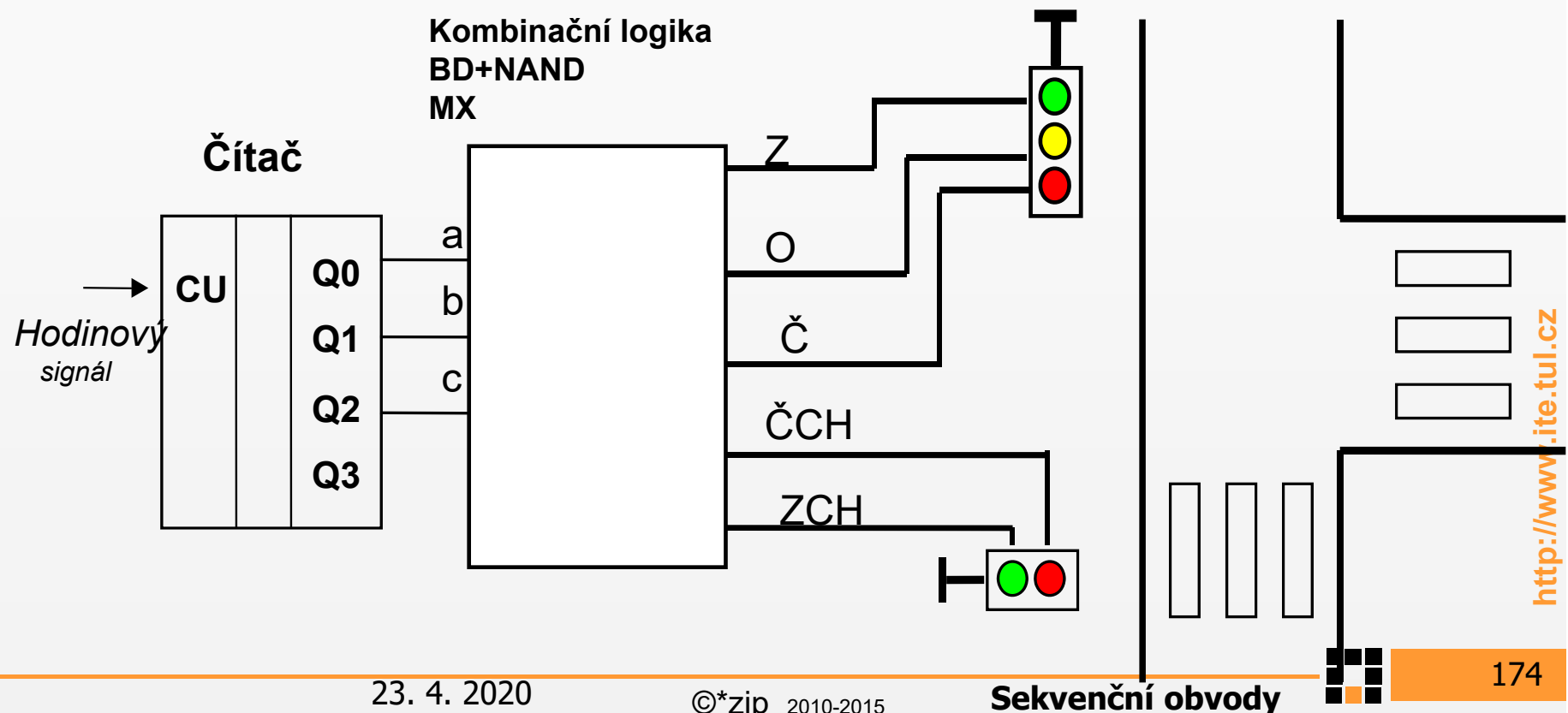

Návrh sekvenčních obvodů

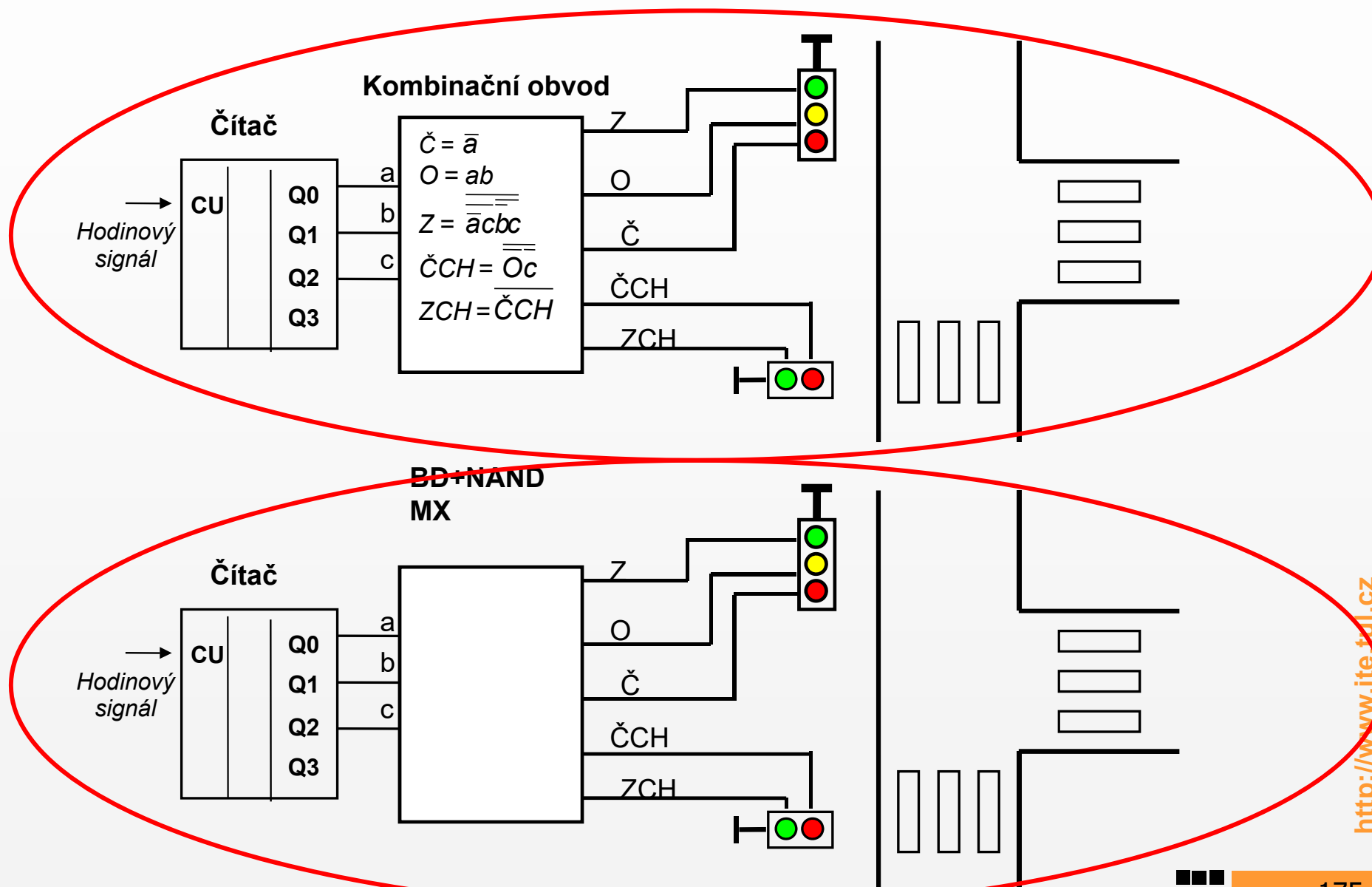
Automat typu MOORE

- jednotlivé stavy „kódovány“ čítačem
- každému stavu odpovídá nějaká kombinace výstupních proměnných

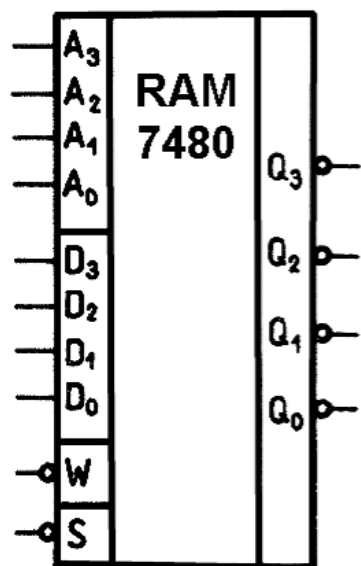
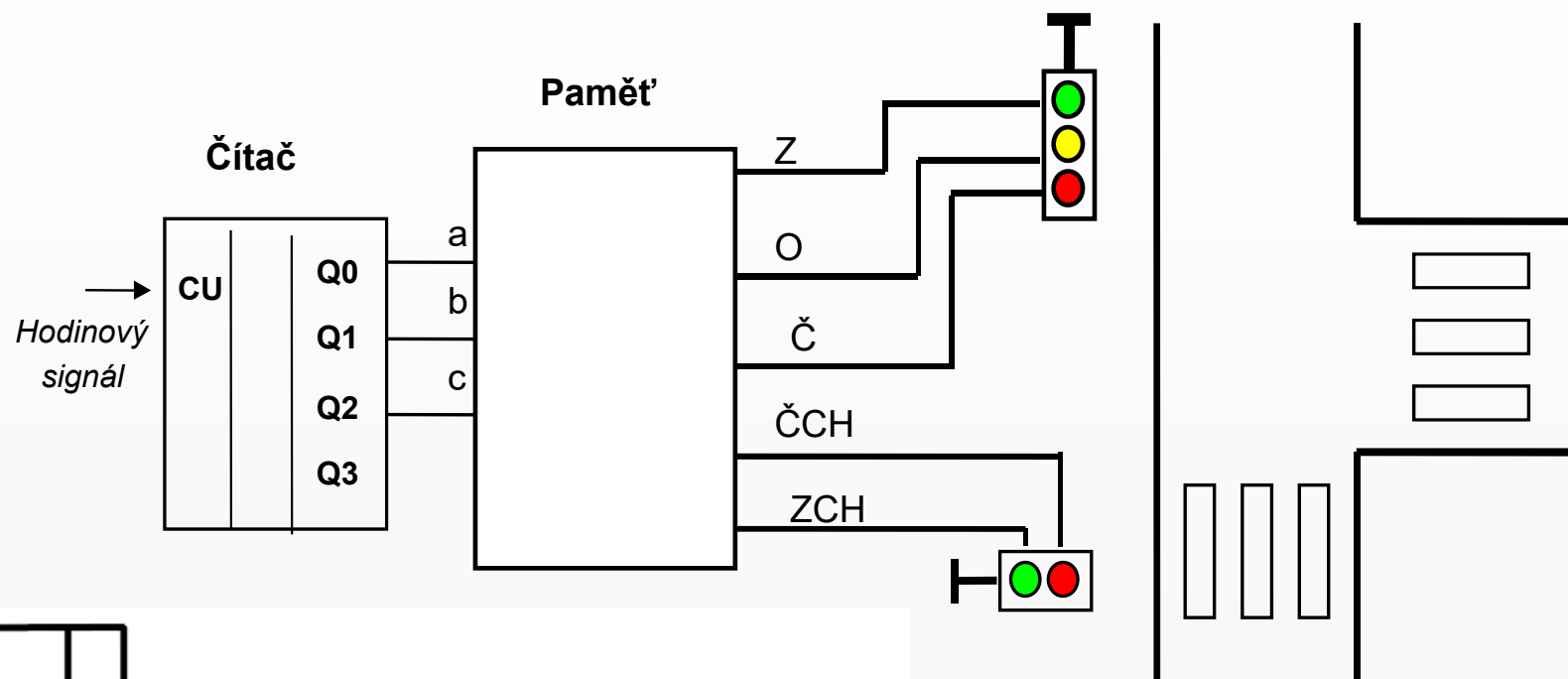

Návrh sekvenčních obvodů

Návrh sekvenčních obvodů

S	W	Akce
0	0	zápis dat
0	1	čtení dat
1	0	přímý přenos dat
1	1	zablokování paměti

Paměť RAM

<http://www.ite.tul.cz>

Návrh sekvenčních obvodů

- Čítač + Kombinační logika
- Čítač + Dekodér + hradla NAND
- Čítač + Multiplexer
- Čítač + Paměť
- Počítač
- atd.

Děkuji za pozornost...

Zdeněk Plíva
zdenek.pliva@tul.cz
Tel.: 3536

<http://www.ite.tul.cz>

